

4. BÖLÜM

**657 SAYILI DEVLET
MEMURLARI KANUNU
VE
İLGİLİ MEVZUAT**

KISIM I GENEL HÜKÜMLER

BÖLÜM 1

Kanunun Kapsamı (Madde 1)

➔ Bu Kanun,

- Genel ve Özel Bütçeli Kurumlarda çalışan memurlar
- İl Özel İdarelerinde çalışan memurlar
- Belediyelerde çalışan memurlar
- İl Özel İdareleri ve Belediyelerin kurdukları birlikler ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlarda çalışan memurlar
- Kanunlarla kurulan fonlarda çalışan memurlar
- Kefalet sandıklarında veya Beden Terbiyesi Bölge Müdürlüklerinde çalışan memurlar

hakkında uygulanır.

Aşağıda verilen meslek mensupları, özel kanunları hükümlerine tabidir.

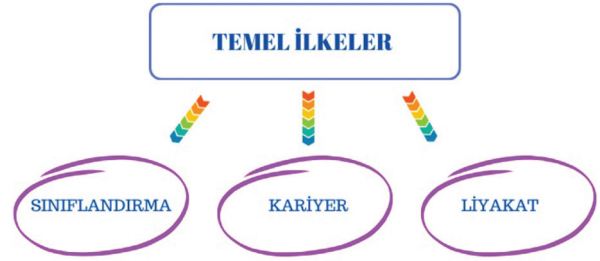
- Anayasa Mahkemesi üye ve yedek üyeleri ile raportörleri
- Hâkimlik ve savcılık mesleklerinde veya bu mesleklerden sayılan görevlerde bulunanlar
- Danıştay ve Sayıştay meslek mensupları ve Sayıştay savcı ve yardımcıları
- Üniversitelerin, İktisadi ve Ticari İlimler Akademilerinin, Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademilerinin, Devlet Güzel Sanatlar Akademilerinin, Türkiye ve Orta - Doğu Amme İdaresi Enstitüsünün öğretim üye ve yardımcıları
- Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası üyeleri
- Genelkurmay Mehteran Bölüğü Sanatkârları
- Devlet Tiyatrosu ile Devlet Opera ve Balesi ve Belediye Opera ve tiyatroları ile şehir ve belediye konservatuvar ve orkestralarının sanatkâr memurları, uzman memurları, uygulatıcı uzman memurları ve stajyerleri
- Spor-Toto Teşkilatında çalışan personel
- Subay, astsubay, uzman jandarma, uzman erbaş ve sözleşmeli erbaş ve erler ile Emniyet Teşkilatı mensupları

Kanunun Amacı (Madde 2)

Bu Kanun, Devlet memurlarının hizmet şartlarını, niteliklerini, atanma ve yetiştirilmelerini, ilerleme ve yükselmelerini, ödev, hak, yüküm ve sorumluluklarını, aylıklarını ve ödeneklerini ve diğer özlük işlerini düzenler. Bu Kanunda öngörülen yönetmelikler **Cumhurbaşkanınca** yürürlüğe konulur.

Kanunun Temel İlkeleri (Madde 3)

Kanunda sınıflandırma, kariyer ve liyakat olmak üzere üç temel ilke öngörülmüştür.

Sınıflandırma: Devlet kamu hizmetleri görevlerini ve bu görevlerde çalışan Devlet memurlarını görevlerin gerektirdiği **niteliklere ve mesleklere göre** sınıflara ayırmaktır. Bu ilkeye uygun olarak kanunda toplamda aşağıda verildiği şekilde 12 farklı hizmet sınıfı öngörülmüştür.

HİZMET SINIFLARI

- GENEL İDARE HİZMETLERİ SINIFI
- MÜLKİ İDARE AMİRLİĞİ HİZMETLER SINIFI
- SAĞLIK HİZMETLERİ SINIFI
- TEKNİK HİZMETLER SINIFI
- EĞİTİM VE ÖĞRETİM HİZMETLERİ SINIFI
- AVUKATLIK HİZMETLERİ SINIFI
- EMNİYET HİZMETLERİ SINIFI
- DİN HİZMETLERİ SINIFI
- YARDIMCI HİZMETLER SINIFI
- MİLLİ İSTİHBARAT HİZMETLERİ SINIFI
- JANDARMA HİZMETLERİ SINIFI
- SAHİL GÜVENLİK HİZMETLERİ SINIFI

Kariyer: Devlet memurlarına, yaptıkları hizmetler için lüzumlu bilgilere ve yetiştirme şartlarına uygun şekilde, sınıfları içinde **en yüksek derecelere kadar ilerleme imkânını** sağlamaktır.

Liyakat: Devlet kamu hizmetleri görevlerine girmeyi, **sınıflar içinde ilerleme ve yükselmeyi**, görevin sona erdirilmesini liyakat sistemine dayandırmak ve bu sistemin eşit imkânlarla uygulanmasında Devlet memurlarını güvenliğe sahip kılmaktır.

İstihdam Şekilleri (Madde 4)

Bu kanunun 4.maddesine göre, kamu hizmetleri; memurlar, sözleşmeli personel, geçici personel ve işçiler eliyle gördürülür ibaresi yer almaktadır. 2017 yılında yapılan kanun değişikliği ile **Geçici Personel Statüsü kaldırılmıştır**. Bu statüde yer alan personelin tamamı Sözleşmeli Personel statüsüne geçirilmiştir.

A) Memur:

Mevcut kuruluş biçimine bakılmaksızın, Devlet ve diğer kamu tüzel kişiliklerince genel idare esaslarına göre yürütülen asli ve sürekli kamu hizmetlerini ifa ile görevlendirilenler, bu Kanunun uygulanmasında memur sayılır. Kurumlarda genel politika tespiti, araştırma, planlama, programlama, yönetim ve denetim gibi işlerde görevli ve yetkili olanlar da memur sayılır.

B) Sözleşmeli Personel:

Kalkınma planı, yıllık program ve iş programlarında yer alan önemli projelerin hazırlanması, gerçekleştirilmesi, işletilmesi ve işlerliği için şart olan, zaruri ve istisnai hallerde münhasır olmak üzere özel bir meslek bilgisine ve ihtisasına ihtiyaç gösteren geçici işlerde, **Cumhurbaşkanınca** belirlenen esas ve usuller çerçevesinde, ihdas edilen pozisyonlarda mali yılla sınırlı olarak sözleşme ile çalıştırılmasına karar verilen ve işçi sayılmayan kamu hizmeti görevlileridir.

Aşağıda verilen bazı mesleklerdeki personellerin sözleşmeli personel statüsünde çalıştırılmasına imkân tanınmıştır:

• Yabancı uyrukluların
• Tarihi belge ve eski harflerle yazılmış arşiv kayıtlarını değerlendirenlerin mütercimlerin
• Tercümanların
• Millî Eğitim Bakanlığında norm kadro sonucu ortaya çıkan öğretmen ihtiyacının kadrolu öğretmen istihdamıyla kapatılamaması hallerinde öğretmenlerin
• Dava adedinin azlığı nedeni ile kadrolu avukat istihdamının gerekli olmadığı yerlerde avukatların
• Hizmetine kısmi zamanlı olarak ihtiyaç duyulacakların
• Adli Tıp Müessesesi uzmanlarının
• Kadrolu istihdamın mümkün olmadığı hallerde tabip veya uzman tabiplerin
• Devlet Konservatuvarları sanatçı öğretim üyelerinin
• İstanbul Belediyesi Konservatuvarı sanatçıların
• Dış kuruluşlarda ve yurtdışı teşkilatlarında belirli bazı hizmetlerde çalıştırılacak personelin

Sözleşmeli personel seçiminde uygulanacak sınav ile istisnaları, bunlara ödenebilecek ücretlerin üst sınırları ile verilecek iş sonu tazminatı miktarı, kullanılacak izinler, pozisyon unvan ve nitelikleri, sözleşme fesih halleri, pozisyonların iptali, istihdamına dair hususlar ile sözleşme esas ve usulleri yurtdışı teşkilatlarında istihdam edilecek personel için ayrıca olmak üzere **Cumhurbaşkanınca** belirlenir. Bu şekilde istihdam edilenler, hizmet sözleşmesi esaslarına aykırı hareket etmesi nedeniyle kurumlarınca sözleşmelerinin feshedilmesi veya sözleşme dönemi içerisinde Cumhurbaşkanı kararı ile belirlenen istisnalar hariç sözleşmeyi tek taraflı feshetmeleri halinde fesih tarihinden, sözleşmeyi yenilememeleri hâlinde sözleşmenin bitiminden itibaren **bir yıl geçmedikçe** kurumların sözleşmeli personel pozisyonlarında istihdam edilemezler.

• **Bir yıldan az süreli veya mevsimlik hizmet olduğuna Cumhurbaşkanınca karar verilen görevlerde sözleşme ile çalıştırılanlar da bu fıkra kapsamında istihdam edilebilir.** Bu personel, kanunun yürürlükten kaldırılan 4'üncü maddesinin c bendinde (Geçici Personel) düzenlenmekteydi.

Özelleştirme uygulamaları sebebiyle iş akitleri kamu veya özel sektör işverenince feshedilen ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun kapsamında diğer kamu kurum ve kuruluşlarına nakil hakkı bulunmayan personel de bu fıkra kapsamında yaşlılık veya malullük aylığı almaya hak kazanıncaya kadar istihdam edilebilir. Bu kapsamda istihdam edileceklerin sayısı, öğrenim durumlarına göre çalışma şartları ve bunlara ödenecek ücretler ile diğer hususlar **Cumhurbaşkanınca** belirlenir.

C) İşçi:

Kanunun 4.maddesinin (A), (B) ve (C) fıkralarında belirtilenler dışında kalan ve ilgili mevzuatı gereğince tahsis edilen sürekli işçi kadrolarında belirsiz süreli iş sözleşmeleriyle çalıştırılan sürekli işçiler ile mevsimlik veya kampanya işlerinde ya da orman yangınıyla mücadele hizmetlerinde ilgili mevzuatına göre geçici iş pozisyonlarında **altı aydan az olmak üzere** belirli süreli iş sözleşmeleriyle çalıştırılan geçici işçilerdir. Bunlar hakkında bu Kanun hükümleri uygulanmaz. 4857 sayılı İş Kanunu başta olmak üzere diğer yasal düzenlemeler uygulanacaktır.

İş Kanunu çerçevesinde, sürekli işçi kadrolarında belirsiz süreli iş sözleşmeleriyle istihdam edilen "sürekli işçiler" ile altı aydan az olmamak üzere belirli süreli iş sözleşmeleriyle çalıştırılan "geçici işçiler" söz konusu olup, bunlar hakkında 657 sayılı Kanun hükümleri uygulanmamaktadır.

Not: Bu Kanuna tabi kurumlar, dördüncü maddede yazılı istihdam şekilleri dışında personel çalıştırmazlar.

BÖLÜM 2

ÖDEVLER VE SORUMLULUKLAR

Kanunun bu bölümünde devlet memurlarının görevleri gereğince yapmakla yükümlü oldukları 11 adet ödev ve sorumluluk hali düzenlenmiştir:

ÖDEV VE SORUMLULUKLAR
1. Sadakat
2. Tarafsızlık ve devlete bağlılık
3. Davranış ve işbirliği
4. Yurt dışında davranış
5. Amir durumda olan devlet memurlarının görev ve sorumlulukları
6. Devlet memurlarının görev ve sorumlulukları
7. Kişisel sorumluluk ve zarar
8. Kişilerin uğradıkları zararlar
9. Mal bildirim
10. Basına bilgi veya demeç verme
11. Resmi belge, araç ve gereçlerin yetki verilen mahaller dışına çıkarılmaması ve iadesi

➔ **Sadakat Ödevi:** Devlet memurları, T.C. Anayasası'na ve kanunlarına sadakatle bağlı kalmak ve milletin hizmetinde T.C. kanunlarını sadakatle uygulamak zorundadır. Devlet memurları bu hususu "Asli Devlet Memurluğuna" atandıktan sonra **en geç bir ay içinde** kurumlarınca düzenlenecek merasimle yetkili amirlerin huzurunda yapacakları yeminle belirtirler ve özlük dosyalarına konulacak "**Yemin Belgesi**"ni imzalayarak göreve başlarlar. (Madde 6)

Tarafsızlık ve Devlete Bağlılık Ödevi: Devlet memurları **siyasi partiye üye olamazlar**, herhangi bir siyasi parti, kişi veya zümrenin yararını veya zararını hedef tutan bir davranışta bulunamazlar; görevlerini yerine getirirken dil, ırk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep gibi ayırım yapamazlar; hiçbir şekilde siyasi ve ideolojik amaçlı beyanda ve eylemde bulunamazlar ve bu eylemlere katılamazlar. Devlet memurları her durumda Devletin menfaatlerini korumak mecburiyetindedirler. Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına ve kanunlarına aykırı olan, memleketin bağımsızlığını ve bütünlüğünü bozan Türkiye Cumhuriyeti'nin güvenliğini tehlikeye düşüren herhangi bir faaliyette bulunamazlar. Aynı nitelikte faaliyet gösteren herhangi bir harekete, gruplaşmaya, teşekküle veya derneğe katılamazlar, bunlara yardım edemezler. (Madde 7)

Not: Devlet memurları siyasi partilere üye olamazken, sendikalara üye olabilirler ve sendika kurabilirler.

Davranış ve işbirliği: Devlet memurları, resmi sıfatlarının gerektirdiği itibar ve güvene layık olduklarını hizmet içindeki ve dışındaki davranışlarıyla göstermek zorundadırlar. Devlet memurlarının işbirliği içinde çalışmaları esastır. (Madde 8)

Yurtdışında davranış: Devlet memurlarından sürekli veya geçici görevle veya yetişme, inceleme ve araştırma için yabancı memleketlerde bulunanlar Devlet itibarını veya görev haysiyetini zedeleyici fiil ve davranışlarda bulunamazlar. (Madde 9)

Amir durumda olan devlet memurlarının görev ve sorumlulukları: Devlet memurları amiri oldukları kuruluş ve hizmet birimlerinde kanun ve diğer mevzuatla belirlenen görevleri zamanında ve eksiksiz olarak yapmaktan ve yaptırmaktan, maiyetindeki memurlarını yetiştirmekten, hal ve hareketlerini takip ve kontrol etmekten görevli sorumludurlar. Amir, maiyetindeki memurlara hakkaniyet ve eşitlik içinde davranır. Amirlik yetkisini kanun ve diğer mevzuatta belirtilen esaslar içinde kullanır. Amir, maiyetindeki memurlara **kanunlara ve Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerine aykırı** emir veremez ve maiyetindeki memurdan hususi bir menfaat temin edecek bir talepte bulunamaz, hediyesini kabul edemez ve borç alamaz. (Madde 10)

➡ **Devlet memurlarının görev ve sorumlulukları:** Devlet memurları kanun ve diğer mevzuatta belirtilen esaslara uymakla ve amirler tarafından verilen görevleri yerine getirmekle yükümlü ve görevlerinin iyi ve doğru yürütülmesinden amirlerine karşı sorumludurlar.

Devlet memuru amirinden aldığı emri, **Anayasa, kanun, Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ve yönetmelik hükümlerine** aykırı görürse, yerine getirmemez ve bu aykırılığı o emri verene bildirir. Amir emrinde ısrar eder ve bu emrini yazı ile yenilirse, memur bu emri yapmağa mecburdur. Ancak emrin yerine getirilmesinden **doğacak sorumluluk emri verene aittir. Konusu suç teşkil eden emir, hiçbir suretle yerine getirilmez; yerine getiren kimse sorumluktan kurtulamaz.** (Madde 11)

Kişisel sorumluluk ve zarar: Devlet memurları, görevlerini dikkat ve itina ile yerine getirmek ve kendilerine teslim edilen Devlet malını korumak ve her an hizmete hazır halde bulundurmamak için gerekli tedbirleri almak zorundadırlar. Devlet memurunun kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizliği sonucu idare zarara uğratılmışsa, bu zararın ilgili memur tarafından **rayiç bedeli** üzerinden ödemesi esastır. Zararların ödettilmesinde bu konudaki genel hükümler uygulanır. Ancak fiilin meydana geldiği tarihte **en alt derecenin birinci kademesinde bulunan memurun brüt aylığının yarısını geçmeyen zararlar**, kabul etmesi halinde disiplin amiri veya yetkili disiplin kurulu kararına göre ilgili memurca ödenir. (Madde 12)

Kişilerin uğradıkları zararlar: Kişiler kamu hukukuna tabi görevlerle ilgili olarak uğradıkları zararlardan dolayı bu görevleri yerine getiren **personel aleyhine değil, ilgili kurum aleyhine** dava açarlar. Ancak, Devlet dairelerine tevdi veya bu dairelerce tahsil veya muhafaza edilen para ve para hükmündeki değerli kağıtların ilgili personel tarafından zimmete geçirilmesi halinde, zimmete geçirilen miktar, cezai takibat sonucu beklenmeden Hazine tarafından hak sahibine ödenir. Kurumun, genel hükümlere göre sorumlu personele rücu hakkı saklıdır. İşkence ya da zalimane, gayri insani veya haysiyet kırıcı muamele suçları nedeniyle Avrupa İnsan Hakları Mahkemesince verilen kararlar sonucunda Devletçe ödenen tazminatlardan dolayı sorumlu personele rücu edilmesi hakkında da yukarıdaki fıkra hükmü uygulanır. 12'nci maddeyle bu maddede belirtilen zararların nevi, miktarlarının tespiti, takibi, amirlerin sorumlulukları ve yapılacak işlemlerle ilgili diğer hususlar **Cumhurbaşkanınca** düzenlenecek yönetmelikle belirlenir. (Madde 13)

➡ **Mal bildirimini:** Devlet memurları,

- ✓ Kendileri
- ✓ Eşleri ve
- ✓ Velayetleri altındaki çocuklarına

ait taşınır ve taşınmaz malları, alacak ve borçları hakkında, özel kanunda yazılı hükümler uyarınca, mal bildirimini verirler. (Madde 14)

Devlet memurları görevlere atandıklarında, memuriyete giriş için gerekli olan belgelerle birlikte mal bildiriminde de bulunurlar. Devlet memurunun eşi ve velayeti altındaki çocuklarının mal varlığında mevzuatta belirtilen miktarda değişiklik olduğunda, **değişikliği izleyen BİR AY İÇİNDE** yeni edinilen mal, hak, gelir, alacak ve borçlara münhasır olmak üzere ek mal bildirimini verilmesi gerekir.

Mal bildiriminin yenilenmesi mal varlığında değişiklik olmasa bile **SONU (0) VE (5) İLE BİTEN YILLARIN EN GEÇ ŞUBAT AYININ SONUNA KADAR** yapılır. Bu hususlara uymayan Devlet memurları hakkında disiplin hükümleri uygulanır. Bu durumda **KADEME İLERLEMESİNİN DURDURULMASI CEZASI** verilir.

➔ **Basına bilgi veya demeç verme:** Devlet Memurları, kamu görevleri hakkında basına, haber ajanslarına veya radyo ve televizyon kurumlarına bilgi veya demeç veremezler. Bu konuda gerekli bilgi ancak **bakanın yetkili kılacağı görevli illerde valiler veya yetkili kılacağı görevli tarafından** verilebilir. Askeri hizmet ile ilgili bilgiler özel kanunların ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin yetkili, kıldığı personel dışında hiçbir kimse tarafından açıklanamaz. (Madde 15)

Resmî belge, araç ve gereçlerin yetki verilen mahaller dışına çıkarılmaması ve iadesi: Devlet memurları görevleri ile ilgili resmî belge araç ve gereçleri, yetki verilen mahaller dışına çıkaramazlar, hususi işlerinde kullanamazlar. Devlet memurları görevleri icabı kendilerine teslim edilen resmî belge, araç ve gereçleri görevleri sona erdiği zaman iade etmek zorundadırlar. Bu zorunluluk memurun mirasçılarında da şamdır. (Madde 16)

BÖLÜM 3

GENEL HAKLAR

Kanunun bu bölümünde devlet memurlarının genel hakları 9 madde halinde sayılmış olup, bu haklara aşağıda yer verilmiştir:

GENEL HAKLAR
1. Uygulamayı isteme hakkı
2. Güvenlik
3. Emeklilik
4. Çekilme
5. Müracaat, şikâyet ve dava açma
6. Sendika kurma
7. İzin
8. Kovuşturma ve yargılama
9. İsnat ve iftiralara karşı koruma

Uygulamayı isteme hakkı: Devlet memurları, bu kanun ve diğer mevzuata göre tayin ve tespit olunup yürürlükte bulunan hükümlerin kendileri hakkında aynen uygulanmasını istemek hakkına sahiptirler. (Madde 17)

Güvenlik: Kanunlarda yazılı haller dışında Devlet memurunun memurluğuna son verilmez, aylık ve başka hakları elinden alınamaz. (Madde 18)

Emeklilik: Devlet memurlarının, özel kanununda yazılı belirli şartlar içinde, emeklilik hakları vardır. Burada bahsedilen özel kanunlar 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu ile 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunudur. (Madde 19)

Çekilme: Devlet memurları, bu kanunda belirtilen esaslara göre memurluktan çekilebilirler. Çekilme (istifa), memurluğu sona erdiren hallerden biridir. (Madde 20)

➔ **Müracaat, şikâyet ve dava açma:** Devlet memurları kurumlarıyla ilgili resmi ve şahsi işlerinden dolayı müracaat; amirleri veya kurumları tarafından kendilerine uygulanan idari eylem ve işlemlerden dolayı şikâyet ve dava açma hakkına sahiptirler.

Müracaat ve şikâyetler söz veya yazı ile en yakın amirden başlayarak **silsile yolu ile şikâyet edilen amirler atlanarak** yapılır.

Müracaat ve şikâyetler incelenerek en kısa zamanda ilgiliye bildirilir. Müracaat ve şikâyetlerle ilgili esas ve usuller **Cumhurbaşkanınca hazırlanacak bir yönetmelikle** düzenlenir. (Madde 21)

Sendika kurma: Devlet memurları, Anayasada ve özel kanununda belirtilen hükümler uyarınca sendikalar ve üst kuruluşlar kurabilir ve bunlara üye olabilirler. (Madde 22)

İzin: Devlet memurları, bu kanunda gösterilen süre ve şartlarla izin hakkına sahiptirler. (Madde 23)

Kovuşturma ve yargılama: Devlet memurlarının görevleri ile ilgili veya görevleri sırasında işledikleri suçlardan dolayı soruşturma ve kovuşturma yapılması ve haklarında dava açılması özel hükümlere tabidir. (Madde 24)

➔ **İsnat ve iftiralara karşı koruma:** Devlet memurları hakkındaki ihbar ve şikâyetler, garaz veya mücerret hakaret için, uydurma bir suç isnadı suretiyle yapıldığı ve soruşturma veya yargılamanın tabi olduğu kanuni işlem sonucunda bu **isnat sabit olmadığı takdirde,**

- ✓ Merkezde bu memurun en büyük amiri
- ✓ İllerde valiler

İsnatta bulunanlar hakkında kamu davası açılmasını **Cumhuriyet Savcılığından** isterler. (Madde 25)

BÖLÜM 4 YASAKLAR

Kanunun bu bölümünde devlet memurlarına yasaklanan fiillere yer verilmiştir. Söz konusu fiiller 6 adet olup aşağıda yer verilmiştir:

1. Toplu eylem ve hareketlerde bulunma yasağı
2. Grev yasağı
3. Ticaret ve diğer kazanç getirici faaliyetlerde bulunma yasağı
4. Hediye alma, menfaat sağlama yasağı
5. Denetimindeki teşebbüsten menfaat sağlama yasağı
6. Gizli bilgileri açıklama yasağı

Toplu eylem ve hareketlerde bulunma yasağı: Devlet memurlarının kamu hizmetlerini aksatacak şekilde memurluktan kasıtlı olarak birlikte çekilmeleri veya görevlerine gelmemeleri veya görevlerine gelip de Devlet hizmetlerinin ve işlerinin yavaşlatılması veya aksatılması sonucunu doğuracak eylem ve hareketlerde bulunmaları yasaktır. (Madde 26)

Not: Toplu müracaat veya şikâyet yasak değildir.

Grev yasağı: Devlet memurlarının greve karar veremeleri, grev tertiplenmeleri, ilan etmeleri, bu yolda propaganda yapmaları yasaktır. Devlet memurları, herhangi bir greve veya grev teşebbüsüne katılamaz, grevi destekleyemez veya teşvik edemezler. (Madde 27)

➤ **Ticaret ve diğer kazanç getirici faaliyetlerde bulunma yasağı:**

Memurlar;

Türk Ticaret Kanunu'na göre (Ticaret) veya (Esnaf) sayılmalarını gerektirecek bir faaliyette bulunamaz, ticaret ve sanayi müesseselerinde **görev alamaz**, ticari mümessil veya ticari vekil veya **kollektif şirkette ortak veya komandit şirkette komandite ortak olamazlar**. (Görevli oldukları kurumların iştiraklerinde kurumlarını temsilen alacakları görevler hariç).

Not: *Kanunda anonim ve limited şirketlere ortak olunup olunmayacağına ilişkin bir açıklama yapılmamış olmakla birlikte, memurlar yönetimlerinde yer almak şartıyla bu şirketlere ortak olabilirler. Komandit şirkette komandite ortak olabilirler.*

Memurlar, mesleki faaliyette veya serbest meslek icrasında bulunmak üzere ofis, büro, muayenehane ve benzeri yerler açamaz; gerçek kişilere, özel hukuk tüzel kişilerine veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına ait herhangi bir iş yerinde veya vakıf yükseköğretim kurumlarında çalışamaz.

Memurların üyesi oldukları yapı, kalkınma ve tüketim kooperatifleri, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kurulmuş yardımlarının yönetim, denetim ve disiplin kurulları üyelikleri ile özel kanunlarda belirtilen görevler bu yasaklamadan dışındadır.

Eşleri, reşit olmayan veya mahcur olan çocukları, yasaklanan faaliyetlerde bulunan memurlar bu durumu **15 gün içinde** bağlı oldukları kuruma bildirmekle yükümlüdürler. (Madde 28)

➤ **Hediye alma, menfaat sağlama yasağı:** Devlet memurlarının doğrudan doğruya veya aracı eliyle hediye istemeleri ve görevleri sırasında olmasa dahi menfaat sağlama amacı ile hediye kabul etmeleri veya iş sahiplerinden borç para istemeleri ve almaları yasaktır.

Kamu Görevlileri Etik Kurulu, hediye alma yasağının kapsamını belirlemeye ve **en az genel müdür veya eşiti seviyedeki** üst düzey kamu görevlilerince alınan hediyelerin listesini gerektiğinde her takvim yılı sonunda bu görevlilerden istemeye yetkilidir. (Madde 29)

Denetimindeki teşebbüsten menfaat sağlama yasağı: Devlet memurunun, denetimi altında bulunan veya kendi görevi veya mensup olduğu kurum ile ilgisi olan bir teşebbüsten, doğrudan doğruya veya aracı eliyle her ne ad altında olursa olsun bir menfaat sağlaması yasaktır. (Madde 30)

➤ **Gizli bilgileri açıklama yasağı:** Devlet memurlarının kamu hizmetleri ile ilgili gizli bilgileri görevlerinden ayrılmış bile olsalar, **yetkili bakanın yazılı izni olmadıkça** açıklamaları yasaktır. (Madde 31)

Memurlar için öngörülen, Ödevler ve Sorumluluklar, Genel Haklar ve Yasakları özetleyen tablo aşağıda verilmiştir:

Ödevler ve Sorumluluklar	Genel Haklar	Yasaklar
Sadakat	Uygulamayı İsteme Hakkı	Toplu Eylem ve Hareketlerde Bulunma Yasağı
Tarafsızlık ve Devlete Bağlılık	Güvenlik	Grev Yasağı
Davranış ve İşbirliği	Emeklilik	Ticaret ve Diğer Kazanç Getirici Faaliyetlerde Bulunma Yasağı
Yurtdışında Davranış	Çekilme	Hediye alma, Menfaat Sağlama Yasağı
Amir Durumunda Olan Devlet Memurlarının Görev ve Sorumlulukları	Müracaat, Şikâyet ve Dava Açma	Denetimindeki Teşebbüsten Menfaat Sağlama Yasağı
Devlet Memurlarının Görev ve Sorumlulukları	Sendika Kurma	Gizli Bilgileri Açıklama Yasağı
Kişisel Sorumluluk ve Zarar	İzin	
Kişilerin Uğradıkları Zararlar	Kovuşturma ve Yargılama	
Mal Bildirimi	İstinat ve İftiralara Karşı Koruma	
Basına Bilgi veya Demeç Verme		
Resmi belge, araç ve gereçlerin yetki verilen mahaller dışına çıkarılmaması ve iadesi		

KISIM II

SINIFLANDIRMA

Bu kanun hükümleri çerçevesinde Kadrosuz memur çalıştırılmaz. Kadrolar, Cumhurbaşkanlığı kararnamesinde gösterildiği şekilde düzenlenir. Birinci bölümde de bahsedildiği üzere toplamda 12 adet hizmet sınıfı bulunmaktadır. Bu Kanuna tabi kurumlarda çalıştırılan memurların sınıfları aşağıda gösterilmiştir.

Tahsis Edilen Sınıflar (Madde 36)

I - GENEL İDARE HİZMETLERİ SINIFI

Bu Kanunun kapsamına dahil kurumlarda **yönetim, icra, büro ve benzeri hizmetleri** gören ve bu Kanunla tespit edilen diğer sınıflara girmeyen memurlar Genel İdare Hizmetleri sınıfını teşkil eder.

II - TEKNİK HİZMETLER SINIFI

Bu Kanunun kapsamına giren kurumlarda meslekleriyle ilgili görevleri fiilen ifa eden ve yüksek mühendis, **mühendis**, yüksek mimar, **mimar**, jeolog, hidrojeolog, hidrolog, jeofizikçi, fizikçi, **kimyager, matematikçi, istatistikçi**, yöneylemci (Hareket araştırmacısı), matematiksel iktisatçı, ekonomici ve benzeri ile teknik öğretmen okullarından mezun olup da, öğretmenlik mesleği dışında teknik hizmetlerde çalışanlar, Mimarlık ve Mühendislik Fakültesi veya bölümlerinden mezun **şehir plancısı**, yüksek şehir plancısı, yüksek Bölge Plancısı, 3437 ve 1177 sayılı Kanunlara göre **tütün ekseri yetiştirilenler** ile müskirat ve **çay ekserleri**, fen memuru, yüksek tekniker, tekniker teknisyen ve emsali teknik unvanlara sahip olup, en az orta derecede mesleki tahsil görmüş bulunanlar, Teknik Hizmetler sınıfını teşkil eder.

III - SAĞLIK HİZMETLERİ VE YARDIMCI SAĞLIK HİZMETLERİ SINIFI

Bu sınıf, sağlık hizmetlerinde (**Hayvan sağlığı dahil**) mesleki eğitim görerek yetişmiş olan **tabip, diş tabibi, eczacı, veteriner hekim** gibi memurlar ile bu hizmet sahasında çalışan yüksek öğrenim görmüş fizikoterapist, tıp teknoloğu, **ebe, hemşire**, sağlık memuru, sosyal hizmetler mütehassısı, **biyolog**, psikolog, diyetçi, **sağlık mühendisi**, sağlık fizikçisi, sağlık idarecisi ile ebe ve hemşire, hemşire yardımcısı, (Fizik tedavi, laboratuvar, eczacı, diş anestezi, röntgen teknisyenleri ve yardımcıları, çevre sağlığı ve toplum sağlığı teknisyeni dahil) sağlık savaş memuru, hayvan sağlık memuru ve benzeri sağlık personelini kapsar.

Bu sınıfa dahil personel tarafından yerine getirilmesi gereken hizmetler, lüzumu halinde bedeli döner sermaye gelirlerinden ödenmek kaydıyla, **Bakanlıkça** tespit edilecek esas ve usullere göre hizmet satın alınması yoluyla gördürülebilir.

IV - EĞİTİM VE ÖĞRETİM HİZMETLERİ SINIFI

Bu sınıf, bu kanun kapsamına giren kurumlarda eğitim ve öğretim vazifesiyle görevlendirilen öğretmenleri kapsar.

V - AVUKATLIK HİZMETLERİ SINIFI

Avukatlık hizmetleri sınıfı, özel kanunlarına göre **avukatlık ruhsatına sahip, baroya kayıtlı ve kurumlarını yargı mercilerinde temsil yetkisini haiz olan** memurları kapsar.

VI - DİN HİZMETLERİ SINIFI

Din hizmetleri sınıfı, özel kanunlarına göre çeşitli derecelerde dini eğitim görmüş olan ve dini görev yapan memurları kapsar.

VII - EMNİYET HİZMETLERİ SINIFI

Bu sınıf, özel kanunlarına göre **çarşı ve mahalle bekçisi**, polis, komiser muavini, komiser, başkomiser emniyet müfettişi, polis müfettişi, emniyet amiri ve emniyet müdürü ve emniyet müdürü sıfatını kazanmış emniyet mensubu memurları kapsar.

VIII - JANDARMA HİZMETLERİ SINIFI

Bu sınıf Jandarma Genel Komutanlığı kadrolarında bulunan **subay, astsubay, uzman jandarma ile çarşı ve mahalle bekçilerini** kapsar.

IX - SAHİL GÜVENLİK HİZMETLERİ SINIFI

Bu sınıf Sahil Güvenlik Komutanlığı kadrolarında bulunan subay ve astsubayları kapsar.

X - YARDIMCI HİZMETLER SINIFI

Yardımcı hizmetler sınıfı, kurumlarda her türlü **yazı ve dosya dağıtmak ve toplamak**, müracaat sahiplerini karşılamak ve yol göstermek; **hizmet yerlerini temizleme, aydınlatma ve ısıtma** işlerinde çalışmak veya basit iklim rasatlarını yapmak; ilaçlama yapmak veya yaptırmak veya **tedavi kurumlarında hastaların ve hastanelerin temizliği ve basit bakımı ile ilgili hizmetleri yapmak** veya kurumlarda koruma ve muhafaza hizmetleri gibi ana hizmetlere yardımcı mahiyetteki görevlerde her kurumun özel bünyesine göre ve yine bu mahiyette olmak üzere ihdasına lüzum gördüğü yardımcı hizmetleri ifa ile görevli bulunanlardan 4 üncü maddenin (D) bendinde tanımlananların dışında kalanları kapsar.

Bu sınıfa dahil personel tarafından yerine getirilmesi gereken hizmetlerden **hizmet yerlerinin ve tedavi kurumlarının temizlenmesi, tesisatın bakım ve işletilmesi ve benzeri nitelikteki hizmetlerin üçüncü şahıslara ihale yoluyla gördürülmesi** mümkündür.

XI - MÜLKİ İDARE AMİRLİĞİ HİZMETLERİ SINIFI

Bu sınıf, valiler ve kaymakamlar ile bu sıfatları kazanmış olup İçişleri Bakanlığı merkez ve iller kuruluşunda çalışanları ve maiyet memurlarını kapsar.

XII - MİLLİ İSTİHBARAT HİZMETLERİ SINIFI

Bu sınıf, Millî İstihbarat Teşkilatı kadrolarında veya bu teşkilat emrinde çalıştırılanlardan özel kanunlarında gösterilen veya Cumhurbaşkanınca tespit edilen görevleri ifa edenleri kapsar.

ORTAK HÜKÜMLER

Sınıfların öğrenim durumlarına göre giriş ve yükselilecek derece ve kademeleri aşağıda gösterilmiştir.

Öğrenim durumu	Giriş		Yükselilebilecek	
	Derece	Kademe	Derece	Kademe
İlkokulu bitirenler	15	1	7	Son
Ortaokulu bitirenler	14	2	5	Son
Ortaokul dengi mesleki veya teknik öğrenimi bitirenler	14	3	5	Son
Ortaokul üstü 1 yıl mesleki veya teknik öğrenimi bitirenler	13	1	4	Son
Ortaokul üstü 2 yıl mesleki veya teknik öğrenimi bitirenler	13	2	4	Son
Liseyi bitirenler	13	3	3	Son
Lise dengi mesleki veya teknik öğrenimi bitirenler	12	2	3	Son
Lise veya dengi okullar üstü 1 yıllık mesleki veya teknik öğrenimi bitirenler	11	1	2	Son
Lise veya dengi okullar üstü 2 yıl teknik veya mesleki öğrenimi bitirenler	10	1	2	Son
Lise veya dengi okullar üstü 3 yıl teknik veya mesleki öğrenimi bitirenler	10	2	2	Son
2 yıl süreli yüksek öğrenimi bitirenler	10	2	1	Son
3 yıl süreli yüksek öğrenimi bitirenler	10	3	1	Son
4 yıl süreli yüksek öğrenimi bitirenler	9	1	1	Son
5 yıl süreli yüksek öğrenimi bitirenler	9	2	1	Son
6 yıl süreli yüksek öğrenimi bitirenler	9	3	1	Son

Sınavlar açısından sorulara konu olabilecek bazı eğitim düzeylerine ait derece ve kademeler:

- **İlkokul mezunu aday**, 15. Derecenin 1. Kademesi ile göreve başlayıp, öğrenim durumunda herhangi bir değişiklik meydana gelmediği sürece 7.Derecenin son Kademesine kadar yükselilebilir.
- **Ortaokulu bitiren aday**, 14. Derecenin 2.Kademesi ile göreve başlayıp, öğrenim durumunda herhangi bir değişiklik meydana gelmediği sürece 5. Derecenin son Kademesine kadar yükselilebilir.
- **Liseyi bitiren aday**, 13.Derecenin 3.Kademesi ile göreve başlayıp, öğrenim durumunda herhangi bir değişiklik olmadığı sürece 3.Derecenin son Kademesine kadar yükselilebilir.
- **2 yıl süreli yüksek öğrenimi bitirenler**, 10. Derecenin 2.Kademesi ile göreve başlayıp, 1. Derecenin son Kademesine kadar yükselilebilir.
- **4 yıl süreli yüksek öğrenimi bitirenler**, 9. Derecenin 1. Kademesi ile göreve başlayıp, 1.Derecenin son Kademesine kadar yükselilebilir.
- **6 yıl süreli yüksek öğrenimi bitirenler**, 9. Derecenin 3. Kademesi ile göreve başlayıp, 1. Derecenin son Kademesine kadar yükselilebilir.

- ❖ Avukatlık stajını **açıkta iken yapanlara iki, memuriyette iken yapanlara bir kademe ilerlemesi** uygulanır.
- ❖ Liselerde hazırlık sınıfı okuyup 5 yılda mezun olan kişiler memuriyete başlarsa kendisine **ilave kademe** verilmesi öngörülmüştür.
- ❖ Dört yıl süreli yüksek öğrenimi bitirenlerden **yüksek mühendis, mühendis, yüksek mimar, mimar** sıfatını almış olanlar ile bunlardan öğretmenlik hizmetinde çalışanlar, Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu, Erkek Teknik Öğretmen Okulu ve Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu mezunları, İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi ile uygulamalı Endüstri Sanatları Yüksek Okulu mezunları, Teknik Eğitim Fakültesi (Yüksek Teknik Öğretmen Okulu ve Güzel Sanatlar Fakültesi, İstanbul Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu) mezunları, öğrenimlerine göre tespit edilen giriş derece ve kademelerine **bir derece yükselmesi** uygulanır.
- ❖ Beş yıl ve daha fazla süreli yüksek öğrenimini bitirenlerden **yüksek mühendis, mühendis, yüksek mimar, mimar** sıfatını almış olanlar ile bunlardan eğitim ve öğretim hizmetinde çalışanlar öğrenimlerine göre tespit edilen giriş derece ve kademelerine **bir derece yükselmesi** uygulanır.
- ❖ Teknik hizmetler sınıfında görev almak şartıyla jeolog, jeofizikçi, hidrojeolog, hidrolog, jeomorfolog, kimyager, fizikçi, matematikçi, istatistikçi, yöneylemci matematiksel iktisatçı (Ekonometrici), Mimarlık ve Mühendislik Fakültesi veya bölümlerinden mezun olan şehir plancısı, yüksek şehir plancısı, yüksek bölge plancısı anabilim dallarından mezun olanlar öğrenimlerine göre tespit edilen giriş derece ve kademelerine **bir derece yükselmesi** uygulanır.
- ❖ Dört yıl ve daha fazla süreli yüksek öğrenim görenlerden **tabip, diş tabibi, veteriner hekim, eczacı ile benzeri sağlık bilimleri lisansiyerleri (Hayvan sağlığı dahil) Biyolog** unvanına sahip akademik personel giriş derece ve kademelerine **bir derece eklenmek suretiyle** bulunacak derece ve kademelerden hizmete alınırlar.
- ❖ **Lise ve dengi okul mezunu olup**, özel kanunları gereğince sınava tabi tutularak orta dereceli okul öğretmenliği ehliyetini alanlar ve eğitim müfettişliği unvanını kazananlar, mesleki ve teknik öğretim okulları meslek, atelye veya kurs öğretmenliğinde görevlendirilenler ile özel kanunlarına ya da özel ka-

nunların verdiği izne dayanılarak orta dereceli okul öğretmenliğine atanalar **11 inci derecenin birinci kademesinden** hizmete alınırlar.

- ❖ Ortaokul ve dengi, lise ve dengi okulların, normal öğrenim süresinden fazla olması halinde, **başarılı her öğrenim yılı için bir kademe ilerlemesi** uygulanır. Bunlardan teknik öğretim okulları mezunlarına, meslekleri ile ilgili görevlerde çalışmaları halinde ayrıca bir kademe ilerlemesi daha verilir.
- ❖ Kurumlarınca açılan ve bir kısım görevlere atanmada kanuni nitelik olarak şart koşulan kursları, **memurluğa girmeden önce** başarı ile bitirenler hakkında bu meslekleri ile ilgili görevlerde çalışmış olmak ve **3 kademeyi geçmemek şartıyla**, bu kurslarda geçirdikleri **başarılı sürelerin her yılı için bir kademe ilerlemesi** uygulanır.
- ❖ Diyanet İşleri Başkanlığı kuruluşunda halen görevli bulunanlarla yeniden göreve atanacaklardan **hafız oldukları** Diyanet İşleri Başkanlığınca tespit edilecek bir yönetmelik uyarınca belirlenenlere **bir derece yükselmesi** verilir. (Lisans üstü eğitim sebebiyle verilen derece ve kademe ilerlemesi bu fıkra gereğince verilen derece ilerlemesiyle birlikte uygulanamaz.)
- ❖ **Emniyet hizmetleri sınıfına girenlerden:**
  - İlkokul, ortaokul ve dengi okulları bitirenler;** ilkokul ve ortaokulu bitirenlerin giriş derecelerine **iki derece**,
  - Lise ve dengi okulları bitirenler,** liseyi bitirenler için tespit edilen giriş derece ve kademesine **bir derece bir kademe**,
  - Yüksek öğrenimi bitirenler** aynı yüksek öğrenimi bitirenler için tespit edilen giriş derece ve kademesine **bir derece**
- İlave edilmek suretiyle bulunacak derece ve kademelerden hizmete alınırlar.
- ❖ Genel İdare Hizmetleri sınıfına girenlerden **Orman Muhafaza Memuru** ve Başmemuru ile **Gümrük muhafaza memur ve amirlerine** ilkokul ve ortaokul ve lise öğrenimleri için bu kanunda tespit edilen giriş derece ve kademelerine **bir derece** ilave edilmek suretiyle bulunacak derece ve kademelerden hizmete alınırlar.
- ❖ Mesleki öğrenim veya kurs görmek ve özel yarışma sınavını başarmak suretiyle atanacak Cumhuriyet

Senatosu ve Millet Meclisi Tutanak Müdürlüğü stenograflarına öğrenim giriş derece ve kademelerine bir derece ilave edilmek suretiyle bulunacak derece ve kademelerden hizmete alınırlar.

- Memurluğa girmeden önce veya memuriyetleri sırasında yüksek öğrenim üstü **master derecesi almış** olanlarla yüksek öğrenim kurumlarında en az bir yıl ilave öğrenim yaparak lisans üstü ihtisas sertifikası alanlara **bir kademe ilerlemesi, tıpta uzmanlık belgesi alanlara, meslekleri ile ilgili öğrenim dallarında doktora yapanlara bir derece yükselmesi** uygulanır.

*** Master derecesini alıp bir kademe ilerlemesinden yararlanan memura, mesleği ile ilgili öğrenim dalında doktora yaptığı takdirde iki kademe ilerlemesi uygulanır.***

- Doktora üstü üniversite **doçentliği unvanını üniversitede görevli iken kazananlara bir derece, diğer memuriyetlerde iken bu unvanı kazananlara iki kademe ilerlemesi** uygulanır.
- Mesleğe özel yarışma sınavına tabi tutulmak suretiyle alınanlardan özel yeterlilik sınavı yönetmelerine göre yapılacak yeterlik sınavlarında başarı göstererek bu **kanunda sayılan unvanlara atanana**, bir defaya mahsus olmak üzere haklarında **bir derece yükselmesi** uygulanır. **Örneğin**, Hazine ve Maliye Bakanlığında uzman yardımcısı olarak göreve başlayan bir kişi, 3 yıllık yeterlilik sürecinin sonunda yapılacak sınavla uzmanlığa atanırsa kendisine bir derece verilecektir.
- Memuriyete girmeden önce veya memurlukları sırasında ortaokul ve dengi veya lise ve dengi öğrenim üzerine hizmet içi eğitim sayılmayan ve öğrenim süreleri en az aralıksız 1 veya 2 öğrenim yılı olan ve kurumlarınca açılan mesleki kursları bitirenler hakkında; 1 yıllık öğrenim için 1 kademe, 2 yıldan az olmayan öğrenim için 1 derece yükselmesi uygulanır.
- Lise ve dengi okulları bitirdikten sonra memurlukları sırasında Milli Eğitim Bakanlığınca belli edilen ve kurumlarınca düzenlenen bir yıl süreli mesleki hizmet içi eğitim kurslarını tamamlayanların buldukları derece ve kademelere bir kademe ilave edilir.
- Memuriyetleri sırasında **Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsünü bitirenlere** her başarılı öğrenim yılı için öğrenim süreleri kadar (2 yılı geçmemek şartıyla) **her yıl için bir kademe ilerlemesi** uygulanır.

- Memuriyette iken veya memuriyetten ayrılarak üst öğrenimi bitirenler, aynı üst öğrenimi tahsile ara vermeden başlayan ve normal süresi içinde bitirdikten sonra memuriyete giren emsallerinin ulaştıkları derece ve kademeyi aşmamak kaydıyla, bitirdikleri üst öğrenimin giriş derece ve kademesine memuriyette geçtikleri **başarılı hizmet sürelerinin tamamı her yıl bir kademe, her üç yıl bir derece hesabıyla ilave edilmek suretiyle bulunacak derece ve kademe**ye yükseltirler.

- Lise ve lise dengi mesleki veya teknik öğretim öğrenenlerden, öğrenim eksikliğini giderecek hizmet içi eğitimden geçerek, Devlet Personel Başkanlığı tarafından hazırlanacak yönetmelikte belirlenecek esaslara göre yapılacak özel yükselme sınavlarında başarı gösterenler **1 inci derecenin son kademesine** kadar yükseltilirler.

• Emniyet Hizmetleri Sınıfı mensuplarından:

*** Emniyet müdürleri ve bu sıfatı taşımakta olan emniyet teşkilatı mensupları ile başkomiser ve emniyet amirleri dışında kalanlar 3'üncü derecenin son kademesine,

*** Başkomiser ile emniyet amirleri 2'nci derecenin son kademesine,

*** Yukarıda sayılanlardan yükseköğrenimli olanlar 1 inci derecenin son kademesine,

*** Emniyet müdürleri ve bu sıfatı taşımakta olan emniyet teşkilatı mensupları 1 inci derecenin son kademesine, kadar yükseltilirler.

DAHA ÖNCE ÖZEL SEKTÖRDE VEYA KAMUDA GEÇEN HİZMET SÜRELERİ DEĞERLENDİRİLMESİ

- **Teknik hizmetler sınıfına girenlerden;** memurluğa girmeden önce yurt içinde veya yurt dışında mesleklerini serbest olarak veya resmi veya özel müesseselerde ifa edenlerle memuriyetten ayrıldıktan sonra bu işlerde çalışarak yeniden memuriyete girmek isteyenlerin teknik hizmetlerde geçen süresinden bu kanun ve bu kanunun 87'nci maddesinde sözü edilen kurumlarda **geçen sürenin tamamı** ve **geri kalan sürenin 3/4 ü toplamı** memuriyette geçmiş sayılarak bu süreler her yılı bir kademe ilerlemesi ve **her üç yıl için bir derece yükselmesi** verilmek suretiyle değerlendirilir.

- ❖ **Sağlık hizmetleri ve yardımcı sağlık hizmetleri sınıfına girenlerden;** memurluğa girmeden önce yurt içinde veya yurt dışında mesleklerini serbest olarak veya resmi veya özel kurumlarda yapanlarla, memurluktan ayrıldıktan sonra bu işlerde çalışarak yeniden memurluğa girmek isteyenlerin sağlık hizmetlerinde geçen süresinden, bu kanun ve bu kanunun 87'nci maddesinde sözü edilen kurumlarda geçen süreleri ile 196'ncı maddede belirtilen şekilde tespit edilecek mahrumiyet bölgelerinde en az 3 yıl çalışanların veya çalışacak olanların sürelerinin tamamı ve geri kalan sürelerinin 3/4 ü toplamı memurlukta geçmiş sayılarak bu sürelerin her yılı için bir kademe ilerlemesi ve her üç yılı için bir derece yükselmesi verilmek suretiyle değerlendirilir.
- ❖ **Avukatlık hizmetleri sınıfına girenlerin;** memuriyete girmeden önce veya memurluktan ayrılarak avukatlıkla geçirdikleri sürelerin 3/4 ü memuriyette geçmiş sayılarak, bu sürelerin her yılı bir kademe ilerlemesine ve her üç yılı bir derece yükselmesine esas olacak şekilde değerlendirilir.
- ❖ **Basın Kartları Yönetmeliğine göre,** basın kartına sahip olmak suretiyle gazetecilik yaparak memurluğa girenlerin; meslekleriyle ilgili görevlerde istihdam edilmeleri şartıyla, fiilen gazetecilik yaparak geçirdikleri sürenin 3/4 ü fiilen memuriyette geçmiş sayılarak, bu sürenin her yılı bir kademe ilerlemesi ve her üç yılı bir derece yükselmesi verilmek suretiyle değerlendirilir.
- ❖ **Özel okullarda öğretmenlik veya yöneticilik yaptıktan sonra Milli Eğitim Bakanlığı emrinde memuriyet kabul edenlerin özel okullarda geçen hizmet sürelerinin 2/3 ünün her yılı bir kademe ilerlemesine ve her üç yılı bir derece yükselmesine esas olacak şekilde değerlendirilir.**

*** Yukarıdaki fıkralara göre, değerlendirilecek hizmet süresinden sadece özel sektörde geçen süre 12 yılı geçemez. Ancak, T. C. Emekli Sandığı ve Sosyal Sigortalar kanunlarına tabi görevlerde bulunmuş olanların kazanılmış hakları saklıdır. Yapılacak intibak neticesinde ilgililerin girecekleri dereceler öğrenim durumlarına göre yükselebilecekleri derecenin son kademe aylığını geçemez. ***
- ❖ 2834 ve 2836 sayılı kanunlara göre kurulmuş olan **Tarım Kredi ve Tarım Satış Kooperatiflerinde çalışanlardan** sonradan memuriyete girenlerin bu kooperatiflerde geçen hizmetlerinin 12 yılı geçmemek

üzere her yıl için bir kademe ilerlemesi ve her üç yılı için bir derece yükselmesi verilmek suretiyle değerlendirilir.

- ❖ Bu kanunun 4'üncü ve 237'nci maddesinin (e) fıkrasına göre sözleşme ile istihdam edilenlerin, memuriyete geçirilmeleri halinde, sözleşmeli olarak geçirdikleri hizmet süreleri, her yıl için bir kademe ilerlemesi ve her üç yıl için bir derece yükselmesi verilmek suretiyle değerlendirilir.
- ❖ **Doğum nedeniyle kullanılan aylıksız izin süreleri,** her yıl için bir kademe ilerlemesi ve her üç yıl için bir derece yükselmesi verilmek suretiyle değerlendirilir.
- ❖ Kanunun 83'üncü maddesi gereği **zorunlu askerlikte geçen süreler** derecede kademe ilerlemesi yapılmak suretiyle değerlendirilir. Ayrıca kanunun 84'üncü maddesi uyarınca, zorunlu askerlik görevini yaptıktan sonra devlet memurluğuna atanmaların zorunlu askerlikte geçen süreleri asaletlerinin tasdikinden sonra kademe ilerlemesi ve derece yükseltmesinde değerlendirilir.
- ❖ Bu kanunla tespit edilen çeşitli hizmet sınıfları mensuplarından Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliğinde ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı İdari Teşkilatında asli ve sürekli görevlerde bulunanların kadro, unvan, derece ile intibak ve diğer haklarının tespit ve kullanılması ile ilgili yetkiler Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanına aittir.

Bu kanunla tespit edilen çeşitli hizmet sınıflarına dahil olup da MİT Müsteşarlığı emrinde çalışan **MİT mensuplarının** atama, derece yükselmesi ve kademe ilerlemesi ve disiplin hükümleri ile ilgili yetkilerin kullanılmasının düzenlenmesi **Cumhurbaşkanına** aittir.

Bu maddede sayılan (36.madde) sınıfların ve fıkraların kapsamının tayininde, benzeri veya eşdeğer öğrenim veya hizmetler **Cumhurbaşkanınca tespit olunur.**

Yükselinebilecek Derecenin Üstünde Bir Dereceye Yükselme

Bu kanun hükümlerine göre öğrenim durumları, hizmet sınıfları ve görev unvanları itibarıyla azami yükselebilecekleri derecelerin dördüncü kademesinden aylık almaya hak kazanan ve **son sekiz yıllık** süre içinde herhangi bir disiplin cezası almayanların kazanılmış hak aylıkları kadro şartı aranmaksızın bir üst dereceye yükseltilir. (Madde 37)

Örneğin, ortaokul üstü 1 yıl mesleki veya teknik öğrenimini bitiren memur, 13. Derecenin 1.ci kademesinde göreve başlar, öğrenim durumu değişmedikçe 4.derecenin son kademesine kadar yükselebilir. Bu kişi 4.derecenin 4.kademesine geldiği zaman son sekiz yıllık disiplin durumuna bakılacak ve herhangi bir disiplin cezası almamışsa kazanılmış hak aylığı 3.derecenin 1. kademesine yükseltilecektir.

Sınıf Dışında Kadro İhdas Edilemeyeceği

Bu kanuna göre toplamda 12 hizmet sınıfı öngörülmüştür. Bu kanuna tabi kurumlarda sınıflar dışında memurluk kadroları ihdas edilemez. (Madde 39)

Memuriyete Girişte Yaş

4721 sayılı Türk Medeni Kanunu hükümlerine göre, erginlik 18 yaşın doldurulmasıyla başlar. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda da bu yaş referans alınmıştır.

Genel olarak **18 yaşını tamamlayanlar** Devlet memuru olabilirler.

Bir meslek veya sanat okulunu bitirenler en az 15 yaşını doldurmuş olmak ve Türk Medeni Kanunu'nun 12'nci maddesine göre kazai rüşt (ergin kılınma) kararı almak şartıyla Devlet memurluklarına atanabilirler. (Madde 40)

Sınıflandırmada Öğrenim Unsuru

Genel olarak ortaokulu bitirenler memur olabilirler. Ortaokul mezunlarından istekli bulunmadığı takdirde ilkokulu bitirenlerin de alınması caizdir. Bir sınıfta belli görevlere atanabilmek veya bu görevlerde belli derecelere yükselebilmek için, kuruluş kanunları veya bu kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnameleri ve kuruluş kanunlarına dayanılarak çıkarılacak yönetmelikler ile işin gereğine göre daha yüksek öğrenim dereceleri veya muayyen fakülte, okul veya öğrenim dallarını veya meslek içi veya meslekle ilgili eğitim programlarını bitirmiş olmak veya yabancı dil bilmek gibi şartlar konulabilir. (Madde 41)

Örneğin, dışişleri bakanlığa uzman olarak atanabilmek için iyi derecede yabancı dil biliyor olma şartı aranır.

Göstergeler

Bu Kanuna tabi kurumların kadrolarında bulunan personelin aylık gösterge ve ek göstergeleri olmak üzere iki tür göstergeden bahsedilmiştir. (Madde 43)

Aylık Göstergesi: Bütün sınıflar itibarıyla her derece ve kademenin aylıklarının hesaplanmasına esas teşkil edecek Aylık Gösterge Tablosu aşağıdaki I Numaralı Cetvelde gösterilmiştir.

AYLIK GÖSTERGE TABLOSU I NUMARALI CETVEL

Dereceler	Kademeler								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	1320	1380	1440	1500	-	-	-	-	-
2	1155	1210	1265	1320	1380	1440	-	-	-
3	1020	1065	1110	1155	1210	1265	1320	1380	-
4	915	950	985	1020	1065	1110	1155	1210	1265
5	835	865	895	915	950	985	1020	1065	1110
6	760	785	810	835	865	895	915	950	985
7	705	720	740	760	785	810	835	865	895
8	660	675	690	705	720	740	760	785	810
9	620	630	645	660	675	690	705	720	740
10	590	600	610	620	630	645	660	675	690
11	560	570	580	590	600	610	620	630	645
12	545	550	555	560	570	580	590	600	610
13	530	535	540	545	550	555	560	570	580
14	515	520	525	530	535	540	545	550	555
15	500	505	510	515	520	525	530	535	540

Tablo incelendiğinde aşağıdaki hususlar açıkça görülmektedir:

1. Göstergeler derece ve kademeye göre farklılaştırılmış olup bunun dışında herhangi bir ayırım yapılmamıştır.
2. Aylık gösterge tablosunda 15 derece ve 9 kademe bulunmaktadır.
3. 4-15 arası derecelerde 9 kademe bulunmaktadır.
4. 3. Derecede 8 kademe bulunmaktadır.
5. 2. Derecede 6 ve 1. Derecede 4 kademe bulunmaktadır.
6. En düşük gösterge 500, en yüksek gösterge ise 1500'dür.

➔ **Ek Gösterge:** Bu Kanuna tabi kurumların kadrolarında bulunan personelin;

- ✓ *Aylıkları*
- ✓ *Hizmet sınıfları*
- ✓ *Görev türleri*
- ✓ *Aylık alınan dereceler*

dikkate alınarak bu kanuna ekli I ve II sayılı cetvellerde gösterilen ek gösterge rakamlarının eklenmesi suretiyle hesaplanır. II sayılı cetvelde yer alan unvanlarda değişiklik yapmaya ve yeni unvanlar ilave etmeye **Cumhurbaşkanı** yetkilidir. Bu ek göstergeler, ilgililerin belirtilen sınıf ve görevlerde buldukları sürece ödemelere esas alınıp, terfi bakımından **kazanılmış hak sayılmaz**.

Örneğin, 9500 göstergeli bir personel 6400 göstergeli bir kadroya atanırsa, personele artık 6400 gösterge rakamı üzerinden ödeme yapılır.

Kurumların 1, 2, 3 ve 4'üncü dereceli kadrolarına atanana uyulanacak ek göstergeler, ilgililerin daha önce bulunmuş oldukları kariyerleri ile ilgili sınıf veya ekli I sayılı Cetvelin Genel İdare Hizmetleri Sınıfı (g) bölümünde belirtilen görevlerde kazanılmış hak aylık derecelerine göre alabilecekleri ek göstergelerden **düşük olamaz**.

Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkan ve üyelikleri, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Yüksek Fen Kurulu Başkan ve Üyelikleri, Müşavir ve 1'inci dereceden uzman ünvanlı kadrolara atanana bu kadrolarda buldukları sürece daha önce almış oldukları en yüksek ek gösterge üzerinden ödeme yapılır. Kadroları Milli İstihbarat Hizmetleri Sınıfına dahil olanlara, bu maddede gösterilen emsallerini geçmemek üzere Cumhurbaşkanı tarafından tespit edilecek ek gösterge rakamları uygulanır.

Memurun Başka Sınıfta ve Derecesinin Altında Bir Görevde Çalıştırılmayacağı

Hiçbir memur sınıfının dışında ve sınıfının içindeki derecesinin altında bir derecenin görevinde çalıştırılmaz. Örneğin, eğitim ve öğretim hizmetleri sınıfında bulunan bir memur, yardımcı hizmetler sınıfına ait bir görevde çalıştırılmaz. (Madde 45)

Memur olarak ilerlemenin ön koşulu atama yapılacak boş bir kadronun bulunmasıdır. Örneğin, bir memur terfi suretiyle 9.dereceden 7.dereceye atanmak istenirse, 7. Dereceden boş bir kadronun bulunması gerekir. Fakat bazı durumlarda atama yapılacak uygun bir kadro olmayabilir. Böyle durumlarda 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun (bu kanunun) 45. Maddesinde aşağıdaki şekilde açıklanmıştır:

5'inci ve daha aşağı derecelerdeki kadrolara, derece yükselmesi için gerekli nitelikleri haiz memur bulunmaması hallerinde, 36. maddede belirtilen öğrenim durumları itibarıyla tespit olunan yükselinebilecek dereceyi aşmamak ve karşılık gösterilecek kadro derecesi kazanılmış hak aylık derecelerinin **üç üst derecesinden fazla olmamak kaydıyla**, bu dereceler karşılık gösterilerek, kendi derecesi ile aynı sınıftan memur atanması mümkündür.

Bu gibiler, işgal ettikleri kadroda kazanılmış derece ve kademelerinin aylığını almaya devam ederler ve kazanılmış aylıklarındaki kademe ilerlemesi ve derece yükselmesi genel esaslara göre yapılır. Karşılık gösterilen kadrolar, ilgililer için **kazanılmış hak teşkil etmez**.

Örneğin, kazanılmış hak aylık derecesi 8/3 olan bir memur, bu madde kapsamında 7,6 veya 5. Dereceli bir kadroya atanabilir. Ancak aylığını 8. Derecenin 3.Kademesine göre almaya devam eder. Kademe ilerlemesi ve derece yükselmeleri, kazanılmış hak aylık seviyesi **8/3'ten itibaren** ilerler. Bunlar için karşılık gösterilen derece kazanılmış hak değildir.

KISIM III

DEVLET MEMURLUĞUNA ALINMA

BÖLÜM 1

USUL

Atama Yapılacak Boş Kadroların Bildirilmesi

Bakanlıklar ile diğer kamu kurum ve kuruluşları (*Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı hariç*), personel atamasına lüzum gördükleri boş kadroların sayılarını, sınıf ve derecelerini belirterek *Devlet Personel Başkanlığına* bildirirler.

Duyurma

Devlet Personel Başkanlığı atama yapılacak boş kadroların sınıf ve derecelerini, kadroların buldukları

kurum ve yerlerini, kadrolara alınacak personel sayılarını, alınacak personelin genel ve özel şartlarını, en son başvurma tarihini, başvurulacak mercileri, sınav yerlerini ve zamanlarını ve gerek görülen diğer bilgileri başvurma süresinin bitiminden **en az 15 gün önce** Resmi Gazete, internet haber sitesi, radyo, televizyon ve ülke çapında tirajı yüksek gazeteler ve Basın İlan Kurumu İlan Portalından asgari biri ve uygun görülecek diğer araçlar ile duyurur.

Sınavsız atama yapılacak yerlere kadro adedinden fazla istekli bulunduğu takdirde açılacak sınavın gün ve yeri yukarıdaki şartlara uygun olarak ayrıca duyurulur.

BÖLÜM 2

ŞARTLAR

Genel ve özel şartlar

Devlet memurluğuna alınacaklarda aşağıdaki genel ve özel şartlar aranır (Madde 48) :

GENEL ŞARTLAR

1. Türk Vatandaşı olmak.
2. Bu Kanunun 40'inci maddesindeki yaş şartlarını taşımak.
3. Bu Kanunun 41'inci maddesindeki öğrenim şartlarını taşımak.
4. Kamu haklarından mahrum bulunmamak.
5. Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; **kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreyle** hapis cezasına ya da affa uğramış olsa bile devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından mahkûm olmamak.
6. Askerlik durumu itibarıyla;
  - a) Askerlikle ilgisi bulunmamak
  - b) Askerlik çağına gelmemiş bulunmak
  - c) Askerlik çağına gelmiş ise muvazzaf askerlik hizmetini yapmış yahut ertelenmiş veya yedek sınıfa geçirilmiş olmak.
7. 53'üncü madde hükümleri saklı kalmak kaydı ile görevini devamlı yapmasına engel olabilecek **akıl hastalığı** bulunmamak.

Not: Taksirli suçlardan hüküm giyenlerin, ceza süreleri ne olursa olsun memur olmalarına bir engel bulunmamaktadır.

ÖZEL ŞARTLAR

1. Hizmet göreceği sınıf için 36 ve 41'inci maddelerde belirtilen öğretim ve eğitim kurumlarının birinden diploma almış olmak
2. Kurumların özel kanun veya diğer mevzuatında aranan şartları taşımak

Sınavlara Katılma

Duyurulan Devlet kamu hizmet ve görevlerine Devlet Memuru olarak girmek isteyenler, belirlenen şartları yerine getirerek başvurularını yaparlar. Devlet kamu hizmet ve görevlerine girmek isteyenlerden ilan edilen şartları haiz bulunmayanlar bu sınavlara katılamazlar ve bu husus başvuru merciler tarafından kendilerine bir yazı ile bildirilir. (Madde 49)

Sınav Şartı

Devlet kamu hizmet ve görevlerine Devlet memuru olarak atanacakların açılacak Devlet memurluğu sınavlarına girmeleri ve sınavı kazanmaları şarttır. Sınavların yapılmasına dair usul ve esaslar ile sınava tabi tutulmadan girilebilecek hizmet ve görevler ve bunların tabi olacağı esaslar **Devlet Personel Başkanlığınca** hazırlanacak bir genel yönetmelikle düzenlenir. (Madde 50)

Sınav Sonuçları

Sınav sonuçları, ilgili kurumda teşkil edilen sınav komisyonlarının sorumluluğunda belirlenecek başarılı olanların isimleri başarı sıralarına göre ilan edilir ve yazı ile de ilgililere bildirilir. İlan edilen sınav sonuçları müteakip sınav tarihine kadar geçerlidir. (Madde 51)

Kurumların Memur İhtiyaçlarını Karşılama Şekli

Kurumların memur ihtiyaçları yayınlanan sınav sonuçlarında belirlenen başarı sırasına göre ilgili kurumlarca atama yapılmak suretiyle karşılanır. Müteakip sınav dönemine kadar kurumların acil ihtiyaçları; sınavlara girip kazanmış ancak yeterli kadro olmaması nedeni ile ataması yapılamayanlardan; yayınlanan başarı sırasına göre karşılanabilir. Yapılan atamalar, ilgili kurumlarca derhal **Devlet Personel Başkanlığına** bildirilir. (Madde 52)

Engelli Personel Çalıştırma Yükümlülüğü

Kurum ve kuruluşlar bu Kanuna göre çalıştırdıkları personele ait kadrolarda **% 3 oranında** engelli çalıştırmak zorundadır. % 3'ün hesaplanmasında ilgili kurum veya kuruluşun (**yurtdışı teşkilat hariç**) **toplam dolu kadro sayısı** dikkate alınır. Engelliler için sınavlar, ilk defa Devlet memuru olarak atanacaklar için açılan sınavlardan ayrı zamanlı olarak, engelli kontenjanı açığı bulunduğu sürece engel grupları ve eğitim durumları itibarıyla sınav sorusu hazırlanmak ve ulaşılabilirliklerini sağlamak suretiyle merkezi olarak yapılır veya yaptırılır.

Örneğin, Adalet Bakanlığı merkez teşkilatı toplam kadro adedi 5.000, dolu kadro adedi 3.000 olsun. Taşra teşkilatı kadro adedi 10.000 dolu kadro adedi 7.000 olsun. Yurtdışı teşkilatı toplam kadro adedi 250, dolu kadro adedi ise 100'dür. Bu verilere göre Adalet Bakanlığının çalıştırmak zorunda olduğu personel sayısı kaçtır?

Bu kanuna göre, yurtdışı teşkilatı hariç toplam dolu kadronun %3'ü oranında personel çalıştırılması gerekmektedir. Soru da verilen yurtdışı teşkilatı hariç toplam dolu kadro sayısı (3000+7000) 10.000'dir.

Bakanlıkta $10.000 \times \%3 = 300$ engelli personel çalıştırılması gerekmektedir.

*Engelli personel çalıştırma yükümlüğünün yerine getirilmesinin takip ve denetimi ile engellilerin Devlet memurluğuna yerleştirilmesinden **Devlet Personel Başkanlığı** sorumludur.*

Engelli açığı bulunan kamu kurum ve kuruluşları bir sonraki yıl için alım yapacakları engellilere ilişkin taleplerini **her yılın Ekim ayının sonuna kadar Devlet Personel Başkanlığına** bildirmek zorundadır. Devlet Personel Başkanlığı kurum ve kuruluşların bildirimini üzerine, engelli kontenjanlarına yerleştirme yapabilir veya yaptırabilir.

Engellilerin memurluğa alınma şartlarına, merkezi sınav ve yerleştirmenin yapılmasına, eğitim durumu ve engel grupları dikkate alınarak kura usulü ile yapılacak yerleştirmelere, engellilerin görevlerini yürütmelerinde hangi yardımcı araç ve gereçlerin kurumlarınca temin edileceğine, kamu kurum ve kuruluşlarınca engelli personel istihdamı ile ilgili istatistiksel verilerin bildirilmesine ilişkin usul ve esaslar ile diğer hususlar **Özürlüler İdaresi Başkanlığının görüşü alınarak Devlet Personel Başkanlığınca** hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir. (Madde 53)

BÖLÜM 3
ADAYLIK

Adaylığa Kabul Edilme

Sınavlarda başarılı olanlardan Devlet memurluğuna girmek isteyenler başarı listesindeki sıraya ve 47'nci maddeye göre ilan edilen kadro sayısı kadar, kurumlarınca memur aday olarak atanırlar.

Aday olarak atanmış Devlet memurunun adaylık süresi **bir yıldan az iki yıldan çok olamaz** ve bu süre içinde aday memurun **başka kurumlara nakli yapılamaz**. (Madde 54)

Adayların Yetiştirilmesi

Aday olarak atanan memurların önce bütün memurların ortak vasıfları ile ilgili temel eğitime, bilahare sınıfları ile ilgili hazırlayıcı eğitime ve staja tabi tutulmaları ve Devlet memuru olarak atanabilmeleri için başarılı olmaları şarttır.

Temel eğitim ile hazırlayıcı eğitim **aynı kurumda** yapılır.

Eğitim süreleri, programları, değerlendirme esasları ve hangi kurumların sorumluluğunda yapılacağı ve diğer hususlar **Cumhurbaşkanınca hazırlanacak bir yönetmelikle** düzenlenir. (Madde 55)

Adaylık Devresi İçinde Göreve Son Verme

Adaylık süresi içinde temel ve hazırlayıcı eğitim ve staj devrelerinin her birinde başarısız olanlarla adaylık süresi içinde hal ve hareketlerinde memuriyetle bağdaşmayacak durumları, göreve devamsızlıkları tespit edilenlerin **disiplin amirlerinin teklifi ve atamaya yetkili amirin onayı ile** ilişkileri kesilir. İlişkileri kesilenler ilgili kurumlarca derhal Devlet Personel Başkanlığına bildirilir. (Madde 56)

Adaylık devresinde memuriyetle ilişik hangi hallerde sonlanır?

1. *Temel ve hazırlayıcı eğitim ve staj devrelerinin her birinde başarısız olma durumunda*
2. *Adaylık süresi içinde hal ve hareketlerinde memuriyetle bağdaşmayacak durumların tespit edilmesi durumunda*
3. *Göreve devamsızlıkların saptanması durumunda*

Adaylık Süresi Sonunda Başarısızlık

Adaylık süresi içinde **aylıktan kesme veya kademe ilerlemesinin durdurulması cezası** almış olanların **disiplin amirlerinin teklifi ve atamaya yetkili amirin onayı** ile ilişkileri kesilir. İlişkileri kesilenler ilgili kurumlarca derhâl Devlet Personel Başkanlığına bildirilir.

Adaylık devresi içinde veya sonunda, 56'ncı ve bu madde hükümlerine göre ilişkileri kesilenler (**sağlık nedenleri hariç**) **3 yıl süre** ile Devlet memurluğuna alınmazlar. (Madde 57)

KISIM IV

HİZMET ŞARTLARI VE ŞEKİLLERİ

BÖLÜM 1

ATANMA

Asli Memurluğa Atanma

Adaylık devresi içinde eğitimde başarılı olan adaylar **disiplin amirlerinin teklifi ve atamaya yetkili amirin onayı** ile onay tarihinden geçerli olmak üzere asli memurluğa atanırlar.

Asli memurluğa geçme tarihi adaylık süresinin sonunu geçemez. (Madde 58)

İstisnai Memurluklar

Bu kadrolara kanunda yer alan kuralların dışında, bazı koşulları sağlamış olması kaydıyla atama yapılması mümkündür. İstisnai memurluk kadrolarına bu kanunun atamaya ilişkin hükümleri uygulanmaz. Örneğin, bu kadroya atanan bir memurun adaylık süreci olmayıp doğrudan asil memur olarak göreve başlayacaktır. Bu kadrolar hakkında sınavlara ilişkin hükümlerde uygulanmaz. Bu kadrolara sınava tabi tutmadan atama yapılması imkanı sağlanmıştır. (Cumhurbaşkanı tarafından Vali atanması gibi.)

Bu istisnai memur kadrolarına kademe ilerlemesi ve derece yükselmesine ilişkin hükümler uygulanmaz. Bu yüzden bu kadrolara atanacak olan kişilerin kamuda geçen hizmet süreleri bir anlam ifade etmez diğer bir ifadeyle kamuda geçen hizmet süresinin bulunup bulunmadığına bakılmaksızın üst derecedeki görevlere atanabilirler.

Not: Kaymakamlık, istisnai memurluk değil iken Vali, istisnai bir memurdur.

Sınavlar için önem arz eden belli başlı istisnai memurlukların atanabileceği kadroları bilmekte fayda olacaktır.

İSTİSNAİ MEMURLUKLAR

1. Cumhurbaşkanlığı ile Türkiye Büyük Millet Meclisinin memurluklarına
2. Bakan Yardımcılıklarına
3. Toplu Konut İdaresi Başkanlığına ait Başkan, Başkan Yardımcısı, Hukuk Müşavirliklerine
4. Özelleştirme İdaresi Başkanlığında Başkan, Başkan Yardımcısı, Başkanlık Müşaviri, Daire Başkanı, Proje Grup Başkanlıklarına
5. Türkiye İstatistik Kurumu Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliğine
6. Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Başkan Yardımcısı
7. Gelir İdaresi Başkanlığında Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliğine
8. Din İşleri Yüksek Kurulu Üyeliklerine
9. Milli İstihbarat Teşkilatı memurluklarına
10. Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığında Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği ve Başkanlık Müşavirliğine
11. Nükleer Düzenleme Kurumunun Başkan Yardımcılıkları ve Daire Başkanlıklarına

Dışişleri Bakanlığı Hukuk Müşavirlikleri ile Devlet Konservatuvarında görevlendirilecek uluslararası ün yapmış üstün yeteneklere sahip Devlet sanatçılarının, olimpiyat şampiyonluğu veya olimpik spor dallarından birinde büyükler kategorisinde birden fazla Dünya şampiyonluğu kazananlar arasından atanacak spor müşavirlerinin atama ve ilerlemelerinde de bu hükümler uygulanır.

657 sayılı kanunun bu 59.maddesinde sayılan memurların buldukları bu kadrolar emeklilik aylığının hesabında ve diğer memurluklara naklen atanmalarında **herhangi bir sınıf için kazanılmış hak sayılmaz**. Bu görevlerde bulunan memurların emeklilik kıdemleri yürütmekte devam eder. (Madde 59)

İstisnai Memurluklara Atanmada Aranacak Şartlar

İstisnai Devlet memurluklarına 48'inci maddede yazılı genel şartları taşıyan kimselerden atanmalar yapılabilir. Kuruluş kanunlarındaki veya Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerindeki özel hükümler saklıdır. (Madde 60)

- Devlet sanatçılarında aranacak nitelikler bir yönetmelikle belirtilir.
- Dışişleri Bakanlığı Hukuk Müşavirliğine atanabilmek için ise, **bir yabancı dili çok iyi bilmek** ve özel yönetmeliğinde belirtilecek diğer nitelikleri taşımak şarttır.

İstisnai Memurluklara Atananlara Bu Kanunun Uygulanacak Hükümleri

60'ıncı madde gereğince istisnai memurluklara atanmalar hakkında bu Kanunun

- Atanma
- Sınavlar
- Kademe ilerlemesi
- Derece yükselmesi

dışında kalan bütün hükümleri uygulanır. Ancak istisnai bir memuriyet kadrosuna atananlar, atandıkları kadronun derece aylığının ilk kademesini kazanılmış hak olarak elde ettikleri tarihten itibaren, haklarında bu kanunun kademe ilerlemesi ve derece yükselmesine dair hükümleri uygulanır.

- Bakanlıklar özel kalem müdürlüklerine, valiliklere, büyükelçiliklere, elçiliklere, daimî temsilciliklere atanmaların, atandıkları derecelerde geçirdikleri süreler, **kazanılmış hak sayılmamak** şartıyla, kademe ilerlemesinde (üst dereceye atanmaları halinde 161 inci maddenin A bendi uyarınca) değerlendirilir. (Madde 61)

Bakan Müşaviri

Bu memuriyet unvanı 2018 yılında kanuna yapılan bir ekleme ile öngörülmüştür.

Bakanlıklarda, özel önem ve öncelik taşıyan konularda **bakana danışmanlık yapmak üzere** bakan müşaviri atanabilir.

Bakan müşavirleri doğrudan bakana bağlı olarak çalışır. Bakan müşavirleri, bakanın **görev süresiyle sınırlı** olarak görev yapar. Bakanın görevi sona erdiğinde, bakan müşavirlerinin görevi de sona erer. Bakan müşavirleri gerektiğinde bakanın görev süresi dolmadan da görevden alınabilir.

Bakan müşaviri kadrolarına bu Kanunun atanma, sınavlar, kademe ilerlemesi ve dereceye yükselmesine ilişkin hükümleriyle bağlı olmaksızın atama yapılabilir. Ancak

bu şekilde atanmış olmak, kamu kurum ve kuruluşlarındaki diğer herhangi bir kadro, pozisyon ve göreve atama veya kamuda herhangi bir statüde çalışma açısından **kazanılmış hak teşkil etmez.**

❖ **Bakan müşaviri kadrolarına açıktan atanandan görevi sona erenlerin veya görevden alınanların memuriyetle ilişkileri kesilir.**

Kamu görevlisi iken bakan müşavirliğine atanananlar, görevleri sona erdiğinde veya görevden alındıklarında, yönetici kadro, pozisyon ve görevleri hariç olmak üzere önceki kadro veya pozisyonlarına **en geç bir ay içinde** atanırlar. Bu şekilde atanacaklar için uygun boş kadro veya pozisyon bulunmaması hâlinde, söz konusu kadro veya pozisyonlar başka bir işleme gerek kalmaksızın ihdas edilmiş ve kurumların kadro veya pozisyon cetvellerinin ilgili bölümlerine eklenmiş sayılır. Atama işlemi tamamlanincaya kadar bunların her türlü mali ve sosyal hak ve yardımları kurumları tarafından ödenmeye devam olunur.

Bakan müşaviri kadrolarında görev yapanlara mevzuatında bakanlık müşaviri kadrosuna bağlı mali ve sosyal hak ve yardımlar aynı usul ve esaslar dahilinde ödenir. Bakanlık müşavirlerine yapılan ödemelerden vergi ve diğer yasal kesintilere tabi olmayanlar, bu maddeye göre de vergi ve diğer kesintilere tabi olmaz. Bunlar emeklilik hakları bakımından da bakanlık müşavirine denk kabul edilir. (Madde 61/A) (Anayasa Mahkemesinin 7/12/2023 tarihli ve E.:2018/117; K.:2023/212 sayılı Kararı ile bu madde iptal edilmiştir. Kararın Resmî Gazete 'de yayımlanmasından başlayarak on iki ay sonra (4/6/2025) yürürlüğe gireceği hüküm altına alınmıştır.)

Atamalarda Görev Yerine Hareket ve İşe Başlama Süresi

İlk defa veya yeniden veyahut yer değiştirme suretiyle;

- ❖ (a) Aynı yerdeki görevlere atanananlar atama emirlerinin kendilerine **tebliğ gününü**
- ❖ (b) Başka yerdeki görevlere atanananlar, atama emirlerinin kendilerine **tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içerisinde o yere hareket ederek belli yol süresini**

izleyen iş günü içinde işe başlamak zorundadırlar.

Savaş ve olağanüstü hallerde bu süre Cumhurbaşkanı Kararı ile kısaltılabilir.

Yukarıdaki süreler;

- ❖ **Kanuni izinlerin kullanılması veya geçici bir görevin yapılması sırasında başka bir göreve atananan memurlar için *izin veya geçici görevin bitimi,***
  - ❖ **Hesaplarını, yerlerine gelenlere devir zorunda bulunan sayman ve sayman mutemetleri için *devrin sona ermesi,***
  - ❖ **Eski görevlerine devamları kurumlarınca yazılı olarak *tebliğ edilenler için yerlerine atananan memurların gelmesi veya yeni görev yerlerine hareketlerinin kurumlarınca tebliği,***
- tarihinde başlar.

Yer değiştirme suretiyle yapılan atamalarda memurlara atama emirleri tebliğ edilince yollukları, ödeme emri aranmaksızın, saymanlıklarca **derhal ödenir.**

Memurun izinli ve raporlu olması tebligata engel olmamakla beraber (a) ve (b) bentlerindeki süreler **izin ve rapor müddetinin bitmesinde** başlar.

Bu maddede geçen "yer" deyiminin kapsamı İçişleri ve Hazine ve Maliye Bakanlıklarınca birlikte belirtilir. (Madde 62)

İşe Başlamama Halinde Yapılacak İşlem

Bir göreve **ilk defa veya yeniden atanananlardan** belge ile ispatı mümkün zorlayıcı sebepler olmaksızın 62' nci maddedeki süre içinde işe başlamayanların atanmaları iptal edilir ve bunlar **1 yıl süreyle** Devlet memuru olarak istihdam edilemezler. Bunların belge ile ispatı mümkün zorlayıcı sebepler nedeniyle göreve başlamama hali **iki ayı aştığı takdirde** atama işlemi atamaya yetkili makamlarca iptal edilir.

Başka yerdeki bir göreve atanananlardan (Naklen Atama) 62'nci maddedeki süre içinde hareket ederek belli yol süresi sonunda yeni görevlerine başlamayanlara, eski görevlerinden ayrılış ve yeni görevlerine başlayış tarihleri arasında aylık verilmemek şartı ile **10 günlük bir süre** daha verilebilir. (Madde 63)

- ❖ Başka yere naklen atamalarda, hastalık gibi belge ile ispatı mümkün zorlayıcı sebeplerin bulunması durumunda mehil müddeti uzar ve bu uzama hali azami bir süreye bağlanmamıştır. İlk defa veya yeniden atamalarda ise **mehil müddeti azami 2 AY** uzayabilmektedir.

BÖLÜM 2

DEVLET MEMURLUĞUNDA İLERLEME VE YÜKSELMELER

Kademe ve Kademe İlerlemesi

Kademe; derece içinde, görevin önemi veya sorumluluğu artmadan, memurun aylığındaki ilerlemedir.

- Memurun kademe ilerlemesinin yapılabilmesi için **bulunduğu kademede en az bir yıl çalışmış olması ve bulunduğu derecede ilerleyebileceği bir kademenin bulunması** şartları aranır.

72'nci madde gereğince belirli bir süre görev yapmak üzere, mecburî olarak sürekli görevle atanan memurlardan kalkınmada birinci derecede öncelikli yörelerde bulunanlara, bu yörelerde fiilen çalışmak suretiyle geçirilen **her iki yıl için bir kademe ilerlemesi** daha verilir. Yıllık izinde geçirilen süreler fiilen çalışılmış sayılır. İki yıldan az süreler dikkate alınmaz.

- **Son sekiz yıl içinde** herhangi bir disiplin cezası almayan memurlara, aylık derecelerinin yükseltilmesinde dikkate alınmak üzere **bir kademe ilerlemesi** uygulanır.

Bu maddede belirtilen şartları haiz her sınıf ve derecedeki memurlar, hak kazandıkları tarihten geçerli olmak üzere ve başkaca bir işleme gerek kalmaksızın bir ileri kademeye ilerlemiş sayılırlar.

- Kademe ilerlemesi ile ilgili **onay mercii atamaya yetkili amirdir**. Onay mercileri kademe ilerlemeleri ile ilgili yetkilerini **devredebilirler.**

Kademe ilerlemesine hak kazanamayan memurlar, kurumlarınca **her ay alınacak toplu onaylarla** belirlenir.

Kademe ilerlemesi yapmış sayılanlardan ilerlemeye müstahak olmadıkları sonradan tespit edilenlerin kademe ilerlemeleri, ilerlemiş sayıldıkları tarihten geçerli olmak üzere iptal edilir. (Madde 64)

Kadrosuzluk Sebebiyle Derece Yükselmesi Yapamayanların Aylıkları

Bilindiği üzere derece yükselmesinin şartlarından biri de yükselinebilecek bir kadronun bulunmasıdır. Kadrolar Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile tahsis edilir ve her zaman uygun derecede boş bir kadro bulunmayabilir.

Bu durumda derece yükselmesi yapması gereken memurun mağduriyeti söz konusudur. Bu durum bu kanunun 67.maddesi (Kadrosuzluk Sebebiyle Derece Yükselmesi Yapamayanların Aylıkları) ile aşılmıştır.

Diğer şartları taşımakla birlikte üst derecelerde kadro olmadığı için derece yükselmesi yapamayan memurların kazanılmış hak aylıkları, öğrenim durumları itibarıyla yükelebilecekleri dereceyi aşmamak şartıyla işgal etmekte oldukları kadroların **üst derecelerine** yükseltilir. (Madde 67)

Derece Yükselmesinin Usul ve Şartları

- Derece yükselmesi yapılabilmesi için:

- Üst derecelerden **boş bir kadronun bulunması**
- Derecesi içinde **en az 3 yıl ve bu derecenin 3'üncü kademesinde 1 yıl bulunmuş**
- Kadronun tahsis edildiği görev için **öngörülen nitelikleri elde etmiş**

olması şarttır.

- Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfı ile Sağlık Hizmetleri ve Yardımcı Sağlık Hizmetleri Sınıfı hariç, sınıfların 1, 2, 3 ve 4'üncü derecelerindeki kadrolarına, derece yükselmesindeki süre kaydı aranmaksızın, atanmasındaki usule göre daha aşağıdaki derecelerden atama yapılabilir. Ancak, bu şekilde bir atanmanın yapılabilmesi için ilgilinin;

- 1'inci dereceli kadrolardan ek göstergesi 5300 ve daha yukarıda olanlar için **en az 12 yıl,**
- 1'inci ve 2'nci dereceli kadrolardan ek göstergesi 5300'den az olanlar için **en az 10 yıl,**
- 3'üncü ve 4'üncü dereceli kadrolar için **en az 8 yıl,**

hizmetinin bulunması ve yükseköğrenim görmüş olması şarttır. Dört yıldan az süreli yükseköğrenim görenler için bu sürelere **iki yıl** ilave edilir.

Bu sürelerin hesabında;

- ✓ 217 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 2'nci maddesi kapsamına dâhil kurumlarda fiilen çalışılan sürelerin tamamı
- ✓ Yasama Organı Üyeliğinde, belediye başkanlığında, belediye ve il genel meclisi üyeliğinde, kanunlarla kurulan fonlarda, muvazzaf askerlikte, okul devresi dâhil yedek astsubaylık ve yedek

subaylıkta ve uluslararası kuruluşlarda geçen sürelerin tamamı

✓ Yükseköğrenim gördükten sonra özel kurumlarda veya serbest olarak çalıştıkları sürenin;

a) Bakanlıkların bağlı ve ilgili kuruluşlarının müsteşar ve müsteşar yardımcıları ile en üst yönetici konumundaki genel müdür ve başkan kadrolarına atanacaklar için **tamamı**,

b) Diğer kadrolara atanacaklar için altı yılı geçmemek üzere **dörtte üçü**

dikkate alınır. Bu bent hükümlerine göre atanalar atandıkları kadronun aylık (Ek gösterge dahil) ve diğer haklarından yararlanırlar.

• **Cumhurbaşkanı onayıyla yapılan atamalarda** Cumhurbaşkanlığı kararnamesinde öngörülen hizmet süresi şartları aranır. Üst kademe kamu yöneticisi sayılmayan daire başkanı ve bu kadrolara denk yönetici kadrolarına yapılacak atamalarda bu bentte öngörülen hizmet süresi yükseköğrenim gördükten sonra **beş yıl** olarak uygulanır. Ancak bu beş yıllık sürenin hesabında Devlet memurlarının kazanılmış hak aylık derece ve kademesinde değerlendirilen hizmet süreleri esas alınır.

Derece yükselmesi ile ilgili onay mercii atamaya yetkili amirdir. Müşterek kararlar atanmış olanların derece yükselmeleri, ilgili bakanın veya yetkili kıldığı makamın onayı ile yapılır.

Üst derece kadroya atanmış olup da kazanılmış hak ve emeklilik keseneğine esas aylık dereceleri daha aşağıda bulunanların (45 inci maddenin ikinci fıkrasına göre yapılan atamalar hariç), kazanılmış hak ve emeklilik keseneğine esas aylık derecelerinin yükseltilmeleri için, **bu hâlin devamı süresince** yukarıda belirtilen **onay aranmaz.** (Madde 68)

İdari Görevlere Atanma

Kurumlar, Eğitim ve Öğretim, Sağlık ve Yardımcı Sağlık ve Teknik Hizmetler Sınıflarına dahil memurlardan, kariyerlerinden yararlanmak istediklerini 2- 4'üncü dereceler arasındaki idari görevlere ait olup kazanılmış hak derecelerinin iki altındaki derecelerden tespit ve ihdas edilmiş kadrolara atayabilirler.

Bu suretle **atanan memurların aylıkları kazanılmış hak dereceleri üzerinden** ödenir. Ancak kazanılmış aylık dereceleri ve kariyer hizmet sınıfları için tespit edilen

ek gösterge, zam ve tazminatlar ile atandıkları görevlerin ek gösterge, zam ve tazminatlarının **farklı olması halinde fazla olanı** ödenir.

Bir Sınıftan Başka Bir Sınıfa Geçme

Memurların **eşit dereceler arasında veya derece yükselmesi suretiyle** sınıf değiştirmeleri caizdir.

Bu şekilde sınıf değiştireceklerin geçecekleri sınıf ve görev için bu kanunda, kuruluş kanunlarında veya Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde belirtilen niteliklere sahip olmaları şarttır. Bu durumda sınıfları değişenlerin eski sınıflarının derecesinde elde ettikleri kademelerde geçirdikleri süreler yeni sınıflardaki derecelerinde dikkate alınır. **Örneğin**, eski sınıfında 7.derecenin 3.kademesinde bulunan bir kişi kural olarak yeni sınıfında da 7.derecenin 3.kademesine atanacaktır.

Kurumlar, memurlarını meslekleri ile ilgili sınıftan genel idare hizmetleri sınıfına veya genel idare hizmetleri sınıfından meslekleri ile ilgili sınıfa, **görev ve unvan eşitliği gözetmeden** kazanılmış hak aylık dereceleriyle atayabilirler.

Eski sınıflarında, görev alacakları yeni sınıfa göre memurluğa daha yüksek bir derece ve kademededen başlamış olup da sınıf değiştirenlerin yeni görevlerindeki ilk ilerleme süreleri eski sınıflarında kazandıkları derece ve kademelere tekabül eden süre kadar uzatılır ve bu süre tamamlanıncaya kadar kendilerine sınıf değiştirmeleri sırasında buldukları derecede kademe ilerlemesi verilmaz.

BÖLÜM 3

YER DEĞİŞTİRMELER

Yer Değiştirme Suretiyle Atanma

• Kurumlarda yer değiştirme suretiyle atanmaların;

Hizmetlerin gerekleri ve özelliklerine

Türkiye'nin ekonomik, sosyal, kültürel ve ulaşım şartları yönünden benzerlik ve yakınlık gösteren iller gruplandırılarak tespit edilen bölgeler arasında

Adil ve dengeli bir sistem içinde

yapılması gerekmektedir.

- Yeniden veya yer değiştirme suretiyle yapılacak atamalarda; aile birimini muhafaza etmek bakımından kurumlar arasında gerekli koordinasyon sağlanarak memur olan diğer eşin de isteği halinde ataması, atamaya tabi tutulan memurun atandığı yere 74 ve 76'ncı maddelerde belirtilen esaslar çerçevesinde yapılır.

Yer değiştirme suretiyle atanmaya tabi memurun atandığı yerde eşinin atanacağı teşkilatın bulunmaması ya da teşkilatı olmakla birlikte niteliğine uygun münhal bir görev bulunmaması ve ilgilinin de talebi halinde, bu personele eşinin görev süresi ile sınırlı olmak üzere aşağıdaki şartlarda izin verilebilir. Bu suretle izin verilenlere, aylık ve diğer ödemelerine karşılık olarak, **aylık (taban ve kıdem aylığı dahil), ek gösterge, zam ve tazminatlarının kanuni kesintiler düşüldükten** sonraki net miktarının, eşleri;

- Olağanüstü Hal Bölgesine dahil illerle bu illere mücavir olarak belirlenen illerde görevli olanlara % 60'ı,**
- Kalkınmada 1 inci derecede öncelikli yörelerde görevli olanlara % 50'si,**
- Kalkınmada 2 nci derecede öncelikli yörelerde görevli olanlara % 25'i,**

kurumlarınca kadro tasarrufundan ödenir.

- Eşleri diğer yörelerde görevli olanlar ise ücretsiz izinli sayılır.

Yukarıda sayılanların kadroları eşlerinin görevlendirme süresiyle sınırlı olarak saklı tutulur. Ancak, bu süre memuriyet boyunca **4 yılı hiçbir surette geçmez.** Bunların kademe ilerlemesi; emeklilik ve diğer bütün hakları ve yükümlülükleri devam eder. Ancak ücretsiz izin verilenlerin bu sürelerinin emeklilikten sayılabilmesi için kesenek ve kurum karşılıklarının **her ay kendileri tarafından** T.C. Emekli Sandığına yatırılması gerekir.

- İlgili mevzuatı uyarınca verilecek rapora göre;**

- Kendisi,**
- Eşi**
- Birinci derece kan hısımlığı bulunan bakmakla yükümlü olduğu aile fertleri**

engelli olan memurların engellilik durumundan kaynaklanan yer değiştirme taleplerinin karşılanması için düzenlemeler yapılır.

Memurların atanamayacakları yerler ve bu yerlerdeki görevler ile kurumların özellik arz eden görevlerine atanabilmeleri için hangi kademelerde ne kadar hizmet etmeleri gerektiği ve yer değiştirme ile ilgili atama esasları **Devlet Personel Başkanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle** belirlenir. Kurumlar atamaya tabi olacak personeli için bu yönetmelik esaslarına göre Devlet Personel Başkanlığının görüşünü almak suretiyle bir personel ve atama planı hazırlar. (Madde 72)

Karşılıklı Olarak Yer Değiştirme

Aynı Kurumun başka başka yerlerde bulunan aynı sınıftaki memurları, karşılıklı olarak yer değiştirme suretiyle atanmalarını isteyebilirler. Bu isteğin yerine getirilmesi atamaya yetkili amirlerince uygun bulunmasına bağlıdır. (Madde 73)

Karşılıklı olarak yer değiştirme (becayış) için, aşağıda verilen şartların da oluşması gerekir:

- Karşılıklı olarak yer değiştirmek isteyenler aynı kurumda yer almalıdır.
- Karşılıklı yer değiştirmek isteyenler aynı hizmet sınıfında yer almalıdır.
- Karşılıklı yer değiştirmek isteyenler farklı yerlerde bulunmalıdır.
- Karşılıklı yer değiştirme isteği atamaya yetkili amirlerce uygun görülmelidir.

Memurların Bir Kurumdan Diğere Nakilleri

Memurların bu kanuna tabi kurumlar arasında, kurumların muvafakati ile kazanılmış hak dereceleri üzerinden veya 68 inci maddedeki esaslar çerçevesinde derece yükselmesi suretiyle, buldukları sınıftan veya öğrenim durumları itibarıyla girebilecekleri sınıftan, bir kadroya nakilleri mümkündür.

- Kazanılmış hak derecelerinin altındaki derecelere atanabilmeleri için ise **atanacakları kadro derecesi ile kazanılmış hak dereceleri arasındaki farkın 3 dereceden çok olmaması ve memurların isteği** de şarttır. (Madde 74)

Aşağı dereceye atananların 68 inci maddede yazılı süre kaydı aranmaksızın eski derecelerine tekrar atanmaları caizdir. **Örneğin,** Adalet Bakanlığında kazanılmış hak aylık derece ve kademesi 6/1 olan bir memur Hazine ve Maliye Bakanlığında 7, 8 ve 9. Dereceli kadrolara atanabilir.

Kazanılmış hak derecelerinden aşağı derecelere atananların aylık derece ve kademeleri genel hükümlere göre tespit edilmekle beraber, atandıkları bu derecelerde geçirdikleri süreler (kesenek ve karşılık farklarının kendileri tarafından her ay T.C. Emekli Sandığına gönderilmesini kabul etmeleri şartıyla) emeklilik yönünden eski derecelerinde değerlendirilir.

160 sayılı Kanunun 4'üncü maddesi kapsamına giren kurumlarla (Devlet Bankaları, KİT'ler) bu Kanuna tabi kurumlar arasındaki nakillerde de yukarıdaki hükümler uygulanır. Aynı kanunun 4'üncü maddesi kapsamına giren kurumlarda çalışıp 657 sayılı Kanuna tabi olmayan personelden, hizmete giriş dereceleri 36'ncı madde ile tespit edilen giriş derecelerinin üzerinde olanların ilk ilerleme ve yükselmeleri için kanuni bekleme sürelerine yukarıda yazılı dereceler arasındaki sürelerle tekabül eden süre kadar ilave edilir. (Madde 74)

Memurların Kurumlarınca Görevlerinin ve Yerlerinin Değiştirilmesi

Kurumlar, görev ve unvan eşitliği gözetmeden kazanılmış hak aylık dereceleriyle memurları buldukları kadro derecelerine eşit veya 68 inci maddedeki esaslar çerçevesinde daha üst, kurum içinde aynı veya başka yerlerdeki diğer kadrolara naklen atayabilirler.

❖ **Memurlar istekleri ile**, kurumlarında kazanılmış hak derecelerinin **en çok üç derece altında aynı veya başka yerlerdeki kadrolara** atanabilirler.

Aşağı dereceye atananların 68 inci maddede yazılı süre kaydı aranmaksızın eski derecelerine tekrar atanmaları mümkündür.

❖ Kazanılmış hak derecelerinden **aşağı derecelere atananların** aylık derece ve kademeleri genel hükümlere göre tespit edilmekle beraber, atandıkları bu derecelerde geçirdikleri süreler (kesenek ve karşılık farklarının kendileri tarafından her ay T.C. Emekli Sandığına gönderilmesini kabul etmeleri şartıyla) **emeklilik yönünden eski derecelerinde değerlendirilir.** (Madde 76)

Yabancı Bir Memleket veya Uluslararası Kuruluşta Hizmet Alma

Yabancı memleketlerin resmî kurumları veya uluslararası kuruluşlarda kurumlarının muvafakati ile görev alacak memurlara, ilgili Bakanın onayı ile (**her üç yılda bir Bakan onayı yenilenmek kaydıyla**);

❖ Memuriyeti süresince,

Yabancı memleketlerin resmî kurumlarında on yıla, Uluslararası kuruluşlarda yirmi bir yıla kadar aylıksız izin verilebilir.

Yukarıdaki fıkraya göre izin alan memurların kadro ile ilişkileri devam eder ve yabancı memleketlerde veya uluslararası kuruluşlarda görevde geçen süreler için emeklilik hakları 5434 sayılı Kanunun 31 inci maddesi hükümlerine uyulmak kaydı ile saklı kalır.

Bu kimselerin görevlerine dönmek istemeleri halinde; bu kanunun sınav veya seçme ile ilgili hükümleri dikkate alınmak suretiyle, yabancı memleketlerde veya uluslararası kuruluşlarda geçirdikleri hizmet sürelerinin her yılı bir kademe ilerlemesine ve her 3 yılı bir derece yükselmesine esas olacak şekilde ve boş kadro bulunduğu takdirde değerlendirilir. (Madde 77)

Bilgilerini Artırmak Üzere Dış Memleketlere Gönderilme

❖ Mesleklerine ait öğrenimini bitirerek Devlet memurluğuna alınmış ve asli memur olarak atanmış olanlardan mesleklerine ait hizmetlerde yetiştirilmek, eğitilmek, bilgilerini artırmak veya staj yapmak üzere dış memleketlere:

- Kurumlarınca açılacak seçme veya yarışma sınavlarında başarı gösterenlere,
- Dış burslara dayanılarak gönderilenlere,

iki yıla kadar ayrılma müsaadesi verilebilir. Gerekirse bu süre **en çok bir kat** uzatılabilir. (Madde 78)

Bilgilerini Artırmak İçin Yabancı Memlekete Gönderilenlerin Hak ve Yükümlülükleri

Bilgilerini artırmak üzere dış memleketlere gönderilen memurlar kadrolarında bırakılırlar. Kadro karşılığı sözleşme ile istihdam edilenlerin sözleşmeleri devam eder ve (**Şahsen özel burs sağlayan ve bu burstan istifade etmesi için kurumlarınca kendilerine maaşsız izin verilmesi uygun görülenler hariç**) aylık ve diğer her türlü ödemeleri ile sözleşme ücretlerinin Kanuni kesintilerinden sonra kalan net tutarının **% 60'ını** Kurumlarından alırlar.

Bunların kademe ilerlemesi; emeklilik ve diğer bütün hakları ve yükümlülükleri devam eder. İzin bitiminde **yal süresi hariç 15 gün içinde** görevlerine dönerler. Bun-

lardan kurumlarınca kendilerine maaşsız izin verilmesi uygun görülenlerin bu süreleri keseneklerinin ve karşılıklarının kendileri tarafından her ay T.C. Emekli Sandığına gönderilmesini kabul etmeleri şartıyla emeklilik yönünden eski derecelerinde değerlendirilir.

❖ Kurumlarınca gönderilenlerden,

a) *Uluslararası kuruluşlarda staj yapan ve çalışma esas ve usulleri ile misyon şeflikleriyle ilişkileri Devlet Personel Başkanlığının görüşü üzerine Dışişleri Bakanlığınca belirlenen memurlara, gittikleri ülkelerde sürekli görevle bulunan ve dokuzuncu derecenin birinci kademesinden aylık alan meslek memurlarına ödenmekte olan yurtdışı aylığı tutarı,*

b) *Diğerlerine bu tutarın 2/3'ü,*
ödenir.

❖ Şahsen özel burs sağlayan ve bu burstan istifade etmesi için kendilerine maaşsız izin verilenler ile Cumhurbaşkanınca kurumlar itibarıyla belirlenen kontenjan dışında gönderilenler hariç olmak üzere, burslu gidenlerin aldıkları burs miktarları bu miktarın altında ise **aradaki fark kurumlarınca kendilerine ayrıca ödenir.** Bu suretle yapılacak fark ödeme, **her türlü vergiden müstesnadır.**

Sürelerinin bitiminde görevlerine başlamayanlar **çekilmiş sayılırlar.** Bu suretle çekilmiş sayılanlar aylık ve yol giderleri de dahil olmak üzere kendilerine kurumlarca yapılmış bulunan **bütün masrafları iki kat olarak ödemeye** mecburdurlar.

Görevlerine başlayıp da yükümlü buldukları mecburi hizmetini bitirmeden ayrılanlar veya bir ceza sebebi ile memurluktan çıkarılmış olanlar mecburi hizmetlerinin eksik kalan kısmı ile orantılı miktarı **iki kat olarak** ödemek zorundadırlar. (Madde 79)

Bilgilerini Artırmak Üzere Dış Memleketlere Gönderilme Esasları

❖ Şahsen özel burs sağlayan ve bu burstan istifade etmesi için kendilerine maaşsız izin verilenler dışında her yıl yurt dışına gönderilebilecek Devlet memurlarının kurumlar itibarıyla sayıları, **Cumhurbaşkanı kararı** ile belirlenir. MİT mensupları hakkında yukarıdaki esaslar, **Cumhurbaşkanı tarafından onaylanacak bir talimatla** belirtilir. (Madde 80)

Silah Altına Alınma

Hazarda ve seferde muvazaflık hizmeti dışında silah altına alınan Devlet memurları, silah altında buldukları sürece izinli sayılırlar. (Madde 81)

Terhis Edilenlerin Görevlerine Dönmeleri

Hazarda eğitim ve manevra maksadıyla veya seferde muvazaflık hizmeti dışında silah altına alınan memurların terhislerinden sonra görevlerine başlamaları, 62 ve 63'üncü maddelerin yer değiştirme suretiyle atamaya ilişkin hükümlerine tabidir.

Muvazzaf Askerliğe Ayrılan Memurların Terhislerinde Göreve Başlatılmaları ile Muvazzaf Askerlikte Geçen Sürelerin Kademe ve Derece İntibaklarında Değerlendirilmesi

❖ Devlet memuru iken muvazzaf askerlik hizmetini yapmak üzere silah altına alınanlardan askerlik görevini tamamlayıp memuriyete dönmek isteyenler, terhis tarihinden itibaren 30 gün içinde kurumlarına başvurmak ve kurumları da başvurma tarihinden itibaren azami **30 gün içinde** ilgilileri göreve başlatmak zorundadırlar.

❖ Bunların muvazzaf askerlikte geçen süreleri muvazzaf askerliğe ayrıldıkları sırada iktisap etmiş oldukları derecede kademe ilerlemesi yapılmak suretiyle değerlendirilir. Bu gibilerin muvazzaf askerliğe ayrılmadan önce işgal ettikleri kadroda kazandıkları kademe ilerlemeleri ayrıca göz önünde bulundurulur. Askerlik öncesi kademe ilerlemeleri ile askerlikte geçen süre toplamının **3 yılı aşan kısmı** usulü daire-sinde üst dereceye terfi ettikleri zaman bu derecede kademe ilerlemesi yapılmak suretiyle değerlendirilir.

Muvazzaf Askerliğini Yaptıktan Sonra Devlet Memurluğuna Girenlerin Kademe İntibakları

Muvazzaf askerlik görevini yaptıktan sonra Devlet memurluğuna atananlar adaylık esaslarına tabi olurlar ve muvazzaf askerlikte geçen süreleri asaletlerinin tasdi-kinde sonra kademe ilerlemesi yapılmak ve sınav veya seçmeye tabi tutulmak suretiyle derece yükseltilmesin-de de değerlendirilir.

Seferde veya Talim ve Manevra için Hazarda Silah Altına Alınanların Askerlik Sürelerinin Kademe ve Derece İntibakları

Devlet memurlarından muvazzaflık hizmeti dışında talim ve manevra maksadıyla veya seferde silah altına alınanların **kademe ilerlemeleri devam eder**. Bu süre içinde derece yükselmesi gerektiğinde terhislerinden sonra açık kadro bulunması ve sınav veya seçmede başarı göstermeleri şartıyla silah altında geçen süreleri yükselcekleri üst derecenin kademelerinde dikkate alınır.

Vekalet Görevi ve Aylık Verilmesinin Şartları

❖ Memurların;

Kanuni izin

Geçici görev

Disiplin cezası uygulaması veya

Görevden uzaklaştırma

nedenleriyle işlerinden geçici olarak ayrılmaları halinde yerlerine kurum içinden veya diğer kurumlardan veya açıktan vekil atanabilir.

❖ Bir görevin memurlar eliyle vekaleten yürütülmesi halinde **aylıksız vekalet** asıldır.

İlkokul öğretmenliği (**Yaz tatili hariç**), tabiplik, diş tabipliği, eczacılık, köy ve beldelerdeki ebelik ve hemşirelik, mühendis ve mimarlık, veterinerlik, vaizlik, Kur'an kursu öğreticiliği, imam-hatiplik ve müezzin-kayyımlığa ait boş kadrolara Maliye Bakanlığının izni (**mahallî idarelerde izin şartı aranmaz**) ile, açıktan vekil atanabilir.

Aynı kurumdan ayrılmalar dolayısıyla atanan vekil memurlara vekalet görevinin **3 aydan fazla** devam eden süresi için, kurum dışından veya açıktan atanlarla kurum içinden ilkökul öğretmenliğine atanan öğretmenler ile veznedarlık görevine atananlara göreve başladıkları tarihten itibaren vekalet aylığı ödenir.

Bu Kanuna tabi kurumlarda çalışan veteriner hekim veya hayvan sağlık memurları, veteriner hekim veya hayvan sağlık memuru bulunmayan belediyelerin veterinerlik veya hayvan sağlık memurluğu hizmetlerini ifa etmek üzere bu hizmetlerle ilgili kadrolara vekalet aylığı verilmek suretiyle atanabilirler.

Yukarıda sayılan haller dışında, boş kadrolara ait görevler lüzum görüldüğü takdirde memurlara ücretsiz olarak vekaleten gördürülebilir.

❖ Kanuna tabi kurumlarda, mali, nakdi ve aynı sorumluluğu bulunan saymanlık kadrolarının boşalması halinde bu kadrolara **işe başladıkları tarihten itibaren** vekalet aylığı verilmek suretiyle memurlar arasından atama yapılabilir.

❖ **Açıktan vekil olarak atanarlara, bir yılda yirmi günü geçmemek üzere çalıştıkları her ay için iki gün yıllık izin verilir.** Bu iznin kullanımında, bir sonraki yıla devredilme hâli dışında Devlet memurları için öngörülen hükümler uygulanır.

İkinci Görev Yasağı

❖ Memurlara;

a) *Bu kanuna tabi kurumlarda,*

b) *Sermayesinin tamamı Devlet tarafından verilmek suretiyle kurulan iktisadi kurumlar ile sermayesinin yarısından fazlası Devlete ait bankalarda,*

c) *Özel kanunlarla veya Cumhurbaşkanlığı Kararnameleriyle kurulan banka ve kuruluşlarda,*

d) *Yukarıdaki bentlerde yazılı idare, kuruluş ve bankalar tarafından sermayelerinin yarısından fazlasına katılmak suretiyle kurulan kuruluşlarla bunların aynı oranda katılmaları ile vücut bulan kurumlarda,*

İkinci görev verilemez; bu kurumlardan her ne ad ile olursa olsun para ödenemez ve yarar sağlanamaz.

Ancak, bu kanunun memurlara ikinci görev verilmesini öngören hükümleri ile **hakem, tasfiye memuru ve bilirkişilere** takdir olunan **İl Genel Meclisi ve İl Daimi Encümeni başkanları**, özel kanunlarla veya Cumhurbaşkanlığı Kararnameleriyle kurulan ve asli görevlerinin devamı niteliğinde olmayan çeşitli kurul, komisyon, heyet ve jüri çalışmalarına, **Üniversiteler, Akademiler, Türkiye ve Orta - Doğu Amme İdaresi Enstitüsü** ve özel kanunlarla veya Cumhurbaşkanlığı Kararnameleriyle kurulan araştırma kurumları tarafından idareyle ilgili olarak yapılan inceleme ve araştırma çalışmalarına katılanlar için özel kanunlarınca gösterilen veya bu kanunlara dayanılarak tespit edilen ücretlerin ödenmesine ilişkin hükümler saklıdır. (Madde 87)

İkinci Görev Verilecek Memurlar ve Görevler

• Bu Kanuna tabi kurumlarda çalışan Devlet memurlarına esas görevlerinin yanında;

- A) Özel kanunlarla, Cumhurbaşkanlığı Kararnameleriyle veya bunların verdiği yetkiye dayanılarak memurlara gördürülmesi öngörülen sürekli hizmetler,
- B) Mesleki bilgisi ile ilgili olarak, hizmet olanakları elverişli bulunmak ve atamaya yetkili amir tarafından uygun görülme şartıyla;
  - 1) 87'nci maddede yazılı kurumların tabiplikleri, diş tabiplikleri, eczacılıkları, kimyagerlikleri, veterinerlikleri, avukatlıkları ile Adli Tıp Kurumu Uzmanlıkları,
  - 2) Asıl görevlerinin bulunduğu bucak, ilçe ve zorunlu hallerde iller belediyelerinin yüksek mühendis, mühendis, yüksek mimar ve mimarlarca yürütülmesi gereken teknik hizmetleri,

İkinci görev olarak verilebilir. (Madde 88)

• Asıl görevlerinin yanında;

- a) **Tabiplere;** il ve ilçe sağlık müdürlüğü, il sağlık müdür yardımcılığı, halk sağlığı müdürlüğü, halk sağlığı müdür yardımcılığı, sağlık grup başkanlığı, baştabiplik, baştabip yardımcılığı ile il sağlık ve halk sağlığı müdürlüklerinde ilgili mevzuatı uyarınca tabipler tarafından yürütülmesi öngörülen şube müdürlükleri
- b) **Diş hekimlerine ve veterinerlere,** meslekleri ile ilgili baştabiplik
- c) **Veteriner, diş hekimi ve eczacılara;** baştabip yardımcılığı
- d) **Öğretmenlere;** okul ve enstitü müdürlüğü, başyardımcılığı ve yardımcılığı görevleri

ikinci görev olarak yaptırılabilir.

Ders Görevi

Her derecedeki eğitim ve öğretim kurumları ile Üniversite ve Akademi (**Askeri Akademiler dahil**), okul, kurs veya yaygın eğitim yapan kurumlarda ve benzeri kuruluşlarda öğretmen veya öğretim üyesi bulunmaması halinde öğretmenlere, öğretim üyelerine veya diğer memurlara veyahut açıktan atanacaklara ücret ile **ek ders görevi** verilebilir.

Ücretle okutulacak ders saatlerinin sayısı, ders görevi alacakların nitelikleri ve diğer hususlar **Cumhurbaşkanı kararı** ile tespit olunur. (Madde 89)

Birleşemeyecek Görevler

• Devlet memurlarına,

- a) Vekalet görevi
- b) İkinci görev
- c) Ders görevlerinden

ancak birisi verilebilir.

Öğretmenlerin idari görevi bu hükmün dışındadır. Bir memurun üstünde birden çok ücretli vekalet görevi veya ikinci görev bulunamaz. (Madde 90)

Kadroları Kaldırılan Devlet Memurları

• Kadrosu kaldırılan memurlar, **en geç altı ay içinde** kendi kurumlarında niteliklerine uygun bir kadroya atanırlar. Bu memurlar, kurumlarında atama imkânı bulunmaması hâlinde aynı süre içinde başka bir kurumdaki kadrolara atanmak üzere **Devlet Personel Başkanlığına** bildirilir. Bunlar, atama işlemi yapılmıyaya kadar kurumlarında niteliklerine uygun işlerde çalıştırılır ve yeni bir kadroya atanıncaya kadar eski kadrolarına ait malî haklardan ve sosyal yardımlardan yararlanmaya devam ederler.

Söz konusu memurların eski kadrolarına ait en son ayda aldığı malî haklar kapsamında fiilen yapılmakta olan her türlü ödemeler toplamının net tutarının, atandıkları yeni kadrolarına ait malî haklar kapsamında fiilen yapılmakta olan her türlü ödemeler toplamının net tutarından fazla olması hâlinde, **aradaki fark, farklılık giderilinceye kadar**, atandıkları kadrolarda veya bu kadrolardan istekleri dışında atandıkları başka kadrolarda kaldıkları sürece, herhangi **bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın** tazminat olarak ödenir.

Aylık mutata olarak yapılmayıp belirli bir dönemi kapsayan ödemelerin ödendiği tarih itibarıyla net tutarları toplamının yılı içinde çalışılan aylara bölünmesi suretiyle bulunacak tutarı, en son ayda aldığı aylık tutarına ilave edilir. Fazla çalışma ücreti, fiilen yapılan ders karşılığı ödenen **ek ders ücreti ve nöbet ücreti gibi ilave bir çalışmanın karşılığında elde edilen ödemeler aylık tutarına ilave edilmez.**

BÖLÜM 4

MEMURLUĞUN SONA ERMESİ

Diğer kamu kurum ve kuruluşlarına atanmak üzere Devlet Personel Başkanlığına bildirilen memurların 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamında bulunan kamu kurum ve kuruluşlarının boş kadrolarından Devlet Personel Başkanlığınca tespit edilen kadroya, anılan Başkanlık tarafından **kırk beş gün içinde** ataması teklif edilir. Devlet Personel Başkanlığı tarafından gönderilen atama teklif yazısının **atamayı yapacak kamu kurum ve kuruluşuna intikalinden itibaren otuz gün içinde bu kurum ve kuruluş tarafından atama işlemlerinin yapılması** zorunludur. Bunlardan unvanları müdür ve daha üst olanlar ile danışma işlevlerine ilişkin kadrolarda çalışanlar Araştırmacı kadrolarına, diğerleri ise durumlarına uygun kadrolara atanırlar. (Madde 91)

Memurluktan Çekilenlerin Yeniden Atanmaları

❖ **İki defadan fazla olmamak üzere** memurluktan kendi istekleriyle çekilenlerden veya bu Kanun hükümlerine göre çekilmiş sayılanlardan tekrar memurluğa dönmek isteyenler, **ayrıldıkları sınıfta boş kadro bulunmak ve bu sınıfın niteliklerini taşımak şartıyla** ayrıldıkları tarihte almakta oldukları aylık derecesine eşit bir derecenin aynı kademesine veya 71 inci madde hükümlerine uyulmak suretiyle diğer bir sınıfta eşit derecedeki kadrolara atanabilirler.

657 sayılı Kanuna tabi olmayan personelden kendi istekleri ile görevinden çekilmiş olanlar, boş kadro bulunmak ve gireceği sınıfın niteliklerini taşımak kaydı ile bu Kanuna tabi kurumlardaki memuriyetlere atanabilirler.

Yasama görevinde veya bakan olarak geçirilen her yıl bir kademe ilerlemesi ve **her iki yıl bir derece** yükselmesine esas olacak şekilde değerlendirilir. (Madde 92)

Emeklilerin Yeniden Hizmete Alınması

T.C. Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine göre emekli olanlardan (5434 sayılı Kanununun 104'üncü maddesine göre emeklilikle ilgili görevlere yeniden atanamayacaklar hariç) sınıfında yazılı nitelikleri taşımakta bulunanlar kanununun 92'nci maddesi hükümlerine göre kurumlarda boş kadro bulunmak şartıyla yeniden memurluğa alınabilirler. (Madde 93)

Çekilme

Devlet memuru bağlı olduğu kuruma **yazılı olarak müracaat etmek suretiyle** memurluktan çekilme isteğinde bulunabilir.

Mezuniyetsiz veya kurumlarınca kabul edilen mazereti olmaksızın görevin terk edilmesi ve bu terkin **kesintisiz 10 gün** devam etmesi halinde, yazılı müracaat şartı aranmaksızın, **çekilme isteğinde bulunulmuş sayılır**.

Çekilmek isteyen memur yerine atanan kimsenin gelmesine veya çekilme isteğinin kabulüne kadar görevine devam eder. Yerine atanan kimse **bir aya kadar gelmediği** veya yerine bir vekil atanmadığı takdirde, üstüne haber vererek görevini bırakabilir. (Madde 94)

Olağanüstü mazeretle çekilenler, üstüne haber vermek şartıyla bir ay kaydına tabi değildirler.

Çekilmede Devir ve Teslim Süresi

Çekilen Devlet memurlarından devir ve teslim ile yükümlü olanlar, bu işlemlerin sonuna kadar görevlerini bırakmazlar. Hizmet icaplarına göre devir ve teslim işlemleri için gerekli süreler, yönetmelikte belirtilir. (Madde 95)

Olağanüstü Yönetim Hallerinde Çekilme Usulü

Olağanüstü hal, seferberlik ve savaş hallerinde veya genel hayata müessir afetlere uğrayan yerlerdeki Devlet memurları, **çekilme istekleri kabul edilmedikçe** veya **yerine atanacaklar gelip işe başlamadıkça** görevlerini bırakamazlar. (Madde 96)

Çekilen ve Çekilmiş Sayılanların Yeniden Atanmaları

❖ Memurlardan mali ve cezai sorumlulukları saklı kalmak üzere;

A) **94'üncü maddenin 2'nci ve 3'üncü fıkrasına uygun olarak memuriyetten çekilenler (çekilme isteğinde bulunup bu isteği kabul edilenler, yerine atanan kimsenin gelmesini bekleyenler, yerine kimse atanmazsa bir ay bekleyenler, olağanüstü mazeretle çekilenler (usule uygun) altı ay geçmeden,**

B) Bu Kanuna göre çekilmiş sayılanlar ile 94'üncü maddenin 2'nci fıkrasına uymadan (çekilme isteği kabul edilmeden veya yerine atanan kimsenin gelmesini beklemeden) görevlerinden ayrılanlar **bir yıl geçmeden**,

C) 95'inci maddede yazılı zorunluluklara uymayanlar (devir teslim ile yükümlü olanlardan devir teslim zorunluluğuna uymayanlar) **3 yıl geçmeden**,

D) 96'ncı maddeye aykırı hareket edenler **hiçbir surette**,

Devlet memurluğuna alınamazlar.

Memurluğun Sona Ermesi

Devlet memurlarının

a) Bu kanun hükümlerine göre memurluktan çıkarılması;

b) Memurluğa alınma şartlarından herhangi birini taşımadığının sonradan anlaşılması veya memurlukları sırasında bu şartlardan herhangi birini kaybetmesi;

c) Memurluktan çekilmesi;

ç) İstek, yaş haddi, malullük sebeplerinden biri ile emekliye ayrılması;

d) Ölümü;

hallerinde memurluğu sona erer. (Madde 98)

BÖLÜM 5

ÇALIŞMA SAATLERİ, İZİNLER

Çalışma Saatleri

Memurların haftalık çalışma süresi genel olarak **40 saat**tir. Bu süre cumartesi ve pazar günleri tatil olmak üzere düzenlenir. Ancak bu kanuna, özel kanunlara, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerine veya bunlara dayanılarak çıkarılacak yönetmeliklerle, kurumların ve hizmetlerin özellikleri dikkate alınmak suretiyle farklı çalışma süreleri tespit olunabilir.

Cumhurbaşkanı, yurt dışı kuruluşlarda hizmetin gerektirdiği hallerde, hafta tatilini cumartesi ve pazardan başka günler olarak tespit edebilir. (Madde 99)

Günlük Çalışma Saatlerinin Tespiti

Günlük çalışmanın başlama ve bitme saatleri ile öğle dinlenme süresi, bölgelerin ve hizmetin özelliklerine göre,

✓ Merkezde Cumhurbaşkanınca,

✓ İllerde valiler

tarafından tespit olunur.

Ancak engelliler için;

✓ Engel durumu

✓ Hizmet gerekleri

✓ İklim ve ulaşım şartları

göz önünde bulundurulmak suretiyle günlük çalışmanın başlama ve bitiş saatleri ile öğle dinlenme süreleri **merkezde üst yönetici, taşrada mülki amirlerce** farklı belirlenebilir.

Memurların yürüttükleri hizmetin özelliklerine göre, bu madde uyarınca tespit edilen çalışma saat ve süreleri ile görev yerlerine bağlı olmaksızın çalışabilmeleri mümkündür. Bu hususa ilişkin usul ve esaslar, **Cumhurbaşkanınca** belirlenir. (Madde 100)

Günün 24 Saatinde Devamlılık Gösteren Hizmetlerde Çalışma Saat ve Usulünün Tespiti

Günün yirmi dört saatinde devamlılık gösteren hizmetlerde çalışan Devlet memurlarının çalışma saat ve şekilleri **kurumlarınca** düzenlenir.

Ancak, kadın memurlara; tabip raporunda belirtilmesi hâlinde;

✓ Hamileliğin yirmi dördüncü haftasından önce

✓ Herhâlde hamileliğin yirmi dördüncü haftasından itibaren

✓ Doğumdan sonraki iki yıl süreyle

gece nöbeti ve gece vardiyası görevi verilemez.

Engelli memurlara da isteği dışında gece nöbeti ve gece vardiyası görevi verilemez. (Madde 101)

Kanuna tabi personele verilecek izinler 4 farklı kategoriye ayrılmıştır. Bunlar;

Yıllık İzin

- Devlet memurlarının yıllık izin süresi,
    - Hizmeti 1 yıldan 10 yıla kadar (On yıl dahil) olanlar için yirmi gün
    - Hizmeti 10 yıldan fazla olanlar için 30 gündür.
- Zorunlu hallerde bu sürelere gidiş ve dönüş için **en çok ikişer gün** eklenebilir. (Madde 102)

Yıllık İzinlerin Kullanılışı

- Yıllık izinler, amirin uygun bulacağı zamanlarda, toptan veya ihtiyaca göre kısım kısım kullanılabilir.
- Birbirini izliyen **iki yılın izni bir arada** verilebilir.
- Cari yıl ile bir önceki yıl hariç, **önceki yıllara ait** kullanılmayan izin hakları düşer.
- Öğretmenler yaz tatili ile dinlenme tatillerinde izinli sayılırlar. Bunlara, hastalık ve diğer mazeret izinleri dışında, **ayrıca yıllık izin verilmez.**
- Hizmetleri sırasında radyoaktif ışınlarla çalışan personele, her yıl yıllık izinlerine **ilaveten bir aylık sağlık izni** verilir. (Madde 103)

Mazeret İzni

- Kadın memura; doğumdan önce sekiz, doğumdan sonra sekiz hafta olmak üzere toplam **on altı hafta** süreyle analık izni verilir.

- Çoğul gebelik durumunda**, doğum öncesi sekiz haftalık analık izni süresine **iki hafta** eklenir.
- Beklenen doğum tarihinden **sekiz hafta öncesine kadar** sağlık durumunun çalışmaya uygun olduğunu tabip raporuyla belgeleyen kadın memur, isteği hâlinde **doğumdan önceki üç haftaya kadar** kurumunda çalışabilir. Bu durumda, doğum öncesinde bu rapora dayanarak fiilen çalıştığı süreler doğum sonrası analık izni süresine eklenir.
- Doğumun erken gerçekleşmesi sebebiyle, doğum öncesi analık izninin kullanılmayan bölümü de doğum sonrası analık izni süresine ilave edilir.
- Doğum öncesi analık izninin başlaması gereken tarihten önce gerçekleşen doğumlarda ise doğum tarihi ile analık izninin başlaması gereken tarih arasındaki süre doğum sonrası analık iznine ilave edilir.
- Doğumda veya doğum sonrasında analık izni kullanılırken annenin ölümü hâlinde, isteği üzerine memur olan babaya anne için öngörülen süre kadar izin verilir.
- Üç yaşını doldurmamış bir çocuğu** eşiyile birlikte veya münferit olarak evlat edinen memurlar ile memur olmayan eşin münferit olarak evlat edinmesi hâlinde memur olan eşlerine, **çocuğun teslim edildiği tarihten itibaren sekiz hafta** süre ile izin verilir. Bu izin evlatlık kararı verilmeden önce çocuğun fiilen teslim edildiği durumlarda da uygulanır.
- Memura, eşinin doğum yapması hâlinde, isteği üzerine on gün babalık izni; kendisinin veya çocuğunun evlenmesi ya da eşinin, çocuğunun, kendisinin veya eşinin ana, baba ve kardeşinin ölümü hâllerinde isteği üzerine yedi gün izin verilir.

Babalık İzni	10 Gün
Evlilik İzni	7 Gün
Ölüm İzni	7 Gün

- (A) ve (B) fıkralarında belirtilen hâller dışında,

- Merkezde atamaya yetkili amir,
- İlde vali,
- İlçede kaymakam
- Yurt dışında diplomatik misyon şefi

tarafından, birim amirinin muvafakati ile bir yıl içinde toptan veya bölümler hâlinde, **mazeretleri sebebiyle memurlara on gün izin** verilebilir. Zaruret

hâlinde öğretmenler hariç olmak üzere, aynı usulle on gün daha mazeret izni verilebilir. Bu takdirde, ikinci kez verilen bu izin, yıllık izinden düşülür. (Madde 104)

- ❖ Kadın memura, çocuğunu emzirmesi için doğum sonrası analık izni süresinin bitim tarihinden itibaren **ilk altı ayda günde üç saat, ikinci altı ayda günde bir buçuk saat** süt izni verilir. Süt izninin hangi saatler arasında ve günde kaç kez kullanılacağı hususunda, **kadın memurun tercihi esastır.**
- ❖ Memurlara; **en az yüzde 70 oranında engelli** ya da süreğen hastalığı olan çocuğunun (çocuğun evli olması durumunda eşinin de en az yüzde 70 oranında engelli olması kaydıyla) hastalanması hâlinde hastalık raporuna dayalı olarak ana veya babadan sadece biri tarafından kullanılması kaydıyla bir yıl içinde toptan veya bölümler hâlinde **on güne kadar** mazeret izni verilir.
- ❖ Doğum sonrası analık izni süresi sonunda kadın memur, isteği hâlinde çocuğun hayatta olması kaydıyla analık izni bitiminde başlamak üzere ayrıca süt izni verilmeksizin **birinci doğumda iki ay, ikinci doğumda dört ay, sonraki doğumlarda ise altı ay süreyle** günlük çalışma süresinin yarısı kadar çalışabilir. Çoğul doğumlarda bu sürelere **birer ay** ilave edilir. Çocuğun engelli doğması veya doğumdan sonraki on iki ay içinde çocuğun engellilik durumunun tespiti hâllerinde bu süreler **on iki ay** olarak uygulanır.
- ❖ Üç yaşını doldurmamış bir çocuğu eşyle birlikte veya münferit olarak evlat edinen memurlar ile memur olmayan eşin münferit olarak evlat edinmesi hâlinde memur olan eşleri de, istekleri üzerine (A) fıkrası uyarınca verilen sekiz haftalık iznin bitiminden itibaren bu haktan aynı esaslar çerçevesinde yararlanır. Memurun çalışacağı süreler ilgili kurum tarafından belirlenir.
- ❖ Yıllık izin ve mazeret izinleri sırasında **filii çalışmaya bağlı her türlü ödemeler hariç** malî haklar ile sosyal yardımlara dokunulmaz.

Hastalık ve Refakat İzni

- ❖ Memura, aylık ve özlük hakları korunarak, verilecek raporda gösterilecek lüzum üzerine, **kanser, verem** ve akıl hastalığı gibi uzun süreli bir tedaviye ihtiyaç gösteren hastalığı hâlinde **on sekiz aya kadar**, diğer hastalık hâllerinde ise on iki aya kadar izin verilir. (Madde 105)

- ❖ Memurun, hastalığı sebebiyle yataklı tedavi kurumunda yatarak gördüğü tedavi süreleri, hastalık iznine ait sürenin hesabında dikkate alınır.
- ❖ Bu maddede yazılı azamî süreler kadar izin verilen memurun, bu iznin sonunda işe başlayabilmesi için, iyileştigiine dair raporu (yurt dışındaki memurlar için mahallî usule göre verilecek raporu) ibraz etmesi zorunludur. İzin süresinin sonunda, hastalığının devam ettiği resmî sağlık kurulu raporu ile tespit edilen memurun izni, **birinci fıkrada belirtilen süreler kadar uzatılır**, bu sürenin sonunda da iyileşemeyen memur hakkında **emeklilik hükümleri** uygulanır.

Bunlardan gerekli sağlık şartlarını yeniden kazandıkları resmî sağlık kurullarınca tespit edilen ve emeklilik hakkını elde etmemiş olanlar, yeniden memuriyete dönmek istemeleri hâlinde, niteliklerine uygun kadrolara öncelikle atanırlar.

- ❖ Görevi sırasında veya görevinden dolayı bir kazaya veya saldırıya uğrayan veya bir meslek hastalığına tutulan memur, **iyileşinceye kadar** izinli sayılır.
- ❖ Hastalık raporlarının hangi hallerde, hangi hekimler veya sağlık kurulları tarafından verileceği ve süreleri ile bu konuya ilişkin diğer hususlar, Sağlık, Hazine ve Maliye ve Dışişleri Bakanlıkları ile Sosyal Güvenlik Kurumunun görüşleri alınarak **Devlet Personel Başkanlığınca** hazırlanacak bir yönetmelikle belirlenir.
- ❖ Memurun bakmakla yükümlü olduğu veya memur refakat etmediği takdirde hayatı tehlikeye girecek ana, baba, eş ve çocukları ile kardeşlerinden birinin ağır bir kaza geçirmesi veya tedavisi uzun süren bir hastalığının bulunması hâllerinde, bu hâllerin sağlık kurulu raporuyla belgelendirilmesi şartıyla, aylık ve özlük hakları korunarak, **üç aya kadar** izin verilir. Gerekliğinde bu süre bir katına kadar uzatılır.

HASTALIK	İZİN SÜRELERİ
Kanser, Verem ve Akıl Hastalığı	18 aya kadar
Diğer Hastalık Halleri	12 aya kadar
Meslek Hastalığına Tutulan	İyileşinceye kadar
Bakmakla Yükümlü Olduğu Hastası Olan	3 aya kadar
Verilen İzin Süreleri Sonunda da İyileşemeyen	Emeklilik hükümleri uygulanır

Aylıksız İzin

- Memura, 105'inci maddenin son fıkrası uyarınca verilen (refakat) iznin bitiminden itibaren, sağlık kurulu raporuyla belgelendirilmesi şartıyla, istekleri üzerine **on sekiz aya kadar aylıksız izin** verilebilir.
  - Doğum yapan memura, 104'üncü madde uyarınca verilen doğum sonrası analık izni süresinin veya aynı maddenin (F) fıkrası uyarınca verilen izin süresinin bitiminden; eşi doğum yapan memura ise, doğum tarihinden itibaren istekleri üzerine **yirmi dört aya kadar aylıksız izin** verilir.
  - Üç yaşını doldurmamış bir çocuğu eşiyile birlikte veya münferit olarak evlat edinen memurlar ile memur olmayan eşin münferit olarak evlat edinmesi hâlinde memur olan eşlerine, 104'üncü maddenin (A) fıkrası uyarınca verilen sekiz haftalık iznin veya aynı maddenin (F) fıkrası uyarınca izin kullanılması hâlinde bu iznin bitiminden itibaren, istekleri üzerine **yirmi dört aya kadar aylıksız izin** verilir. Evlat edilen her iki eşin memur olması durumunda bu süre, eşlerin talebi üzerine yirmi dört aylık süreyi geçmeyecek şekilde, birbirini izleyen iki bölüm hâlinde eşlere kullanılabilir.
  - Özel burs sağlayan ve bu burstan istifade etmesi için kendilerine aylıksız izin verilenler de dâhil olmak üzere burslu olarak ya da bütçe imkânlarıyla yetiştirilmek üzere yurtdışına gönderilen veya sürekli görevle yurtçine ya da yurtdışına atanan veya en az altı ay süreyle yurtdışında geçici olarak görevlendirilen memurlar veya diğer personel kanunlarına tâbi olanlar ile yurtdışına kamu kurumlarınca gönderilmiş olan öğrencilerin memur olan eşleri ile 77'nci maddeye göre izin verilenlerin **memur olan eşlerine görev veya öğrenim süresi içinde aylıksız izin** verilebilir.
- Memura, yıllık izinde esas alınan süreler itibarıyla **beş hizmet yılını tamamlamış olması ve isteği hâlinde** memuriyeti boyunca ve **en fazla iki defada** kullanılmak üzere, **toplam bir yıla kadar aylıksız izin** verilebilir. Ancak, olağanüstü hâl veya genel hayata müessir afet hâli ilan edilen bölgelere 72'nci madde gereğince belli bir süre görev yapmak üzere zorunlu olarak sürekli görevle atananlar hakkında bu bölgelerdeki görev süreleri içinde bu fıkra hükmü uygulanmaz.
- Aylıksız izin süresinin bitiminden önce mazereti gerektiren sebebin ortadan kalkması hâlinde, **on gün içinde** göreve dönülmesi zorunludur. Aylıksız izin

süresinin bitiminde veya mazeret sebebinin kalkmasını izleyen on gün içinde görevine dönmeyenler, memuriyetten çekilmiş sayılır.

- Muvazzaf askerliğe ayrılan memurlar askerlik süresince görev yeri saklı kalarak aylıksız izinli sayılır. (Madde 108)

BÖLÜM 6 ÖZLÜK DOSYASI

Memur Bilgi Sistemi, Özlük Dosyası

Memurlar, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası esas alınarak kurumlarınca tutulacak personel bilgi sistemine kaydolunurlar. Her memur için bir özlük dosyası tutulur. (Madde 109)

Özlük dosyasına,

- ✓ Memurun mesleki bilgileri
- ✓ Mal bildirimleri
- ✓ İnceleme, soruşturma, denetim raporları, disiplin cezaları
- ✓ Ödül ve başarı belgesi

verilmesine ilişkin bilgi ve belgeler konulur.

Memurların başarı, yeterlik ve ehliyetlerinin tespitinde, kademe ilerlemelerinde, derece yükselmelerinde, emekliye ayrılmalarında veya hizmetle ilişkilerinin kesilmesinde, hizmet gerekleri yanında özlük dosyaları göz önünde bulundurulur.

Özlük dosyalarının tutulma esasları ile özlük dosyalarında yer alacak belgelere ilişkin usul ve esaslar **Devlet Personel Başkanlığınca** belirlenir.

Başarı, Üstün Başarı Değerlendirmesi ve Ödül

- Görevli oldukları kurumlarda olağanüstü gayret ve çalışmaları ile emsallerine göre başarılı görev yapmak suretiyle;
- ✓ Kamu kaynağında önemli ölçüde tasarruf sağlanmasında
- ✓ Kamu zararının oluşmasının önlenmesinde
- ✓ Önlenemez kamu zararlarının önemli ölçüde azaltılmasında
- ✓ Kamusal fayda ve gelirlerin beklenenin üzerinde artırılmasında

- ✓ Sunulan hizmetlerin etkinlik ve kalitesinin yükseltilmesinde somut olaylara ve verilere dayalı olarak katkı sağladıkları

tespit edilen memurlara,

- ✓ Merkezde bağlı veya ilgili bakan
- ✓ İllerde valiler
- ✓ İlçelerde kaymakamlar

tarafından **başarı belgesi** verilebilir.

- Türk Silahlı Kuvvetlerinde görevli Devlet memurları için Millî Savunma Bakanı bu yetkisini devredebilir.

- **Üç defa başarı belgesi alanlara üstün başarı belgesi verilir.**

- Üstün başarı belgesi verilenlere,

- ✓ Merkezde bağlı veya ilgili bakan
- ✓ İllerde valiler

tarafından uygun görülmesi hâlinde **en yüksek Devlet memuru aylığının** (ek gösterge dâhil) % 200'üne kadar ödül verilebilir.

- Bu maddeye göre bir malî yıl içinde ödüllendirileceklerin sayısı, kurumun **yılbaşındaki dolu kadro mevcudunun binde onundan**, Gümrük Müsteşarlığı, Millî Eğitim Bakanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü ile Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı kadroları için **binde yirmisinden** fazla olamaz. Yıl içinde ödüllendirilen personel sayısı kurumlarınca **izleyen yılın Ocak ayı sonuna kadar** Devlet Personel Başkanlığına bildirilir.

- **Kamu kurum ve kuruluşları**, yürütmekte oldukları hizmetlerin özelliklerini göz önünde bulundurarak memurlarının başarı, verimlilik ve gayretlerini ölçmek üzere, Devlet Personel Başkanlığının uygun görüşü alınmak kaydıyla, değerlendirme ölçütleri belirleyebilir. (Madde 122)

BÖLÜM 7 DİSİPLİN

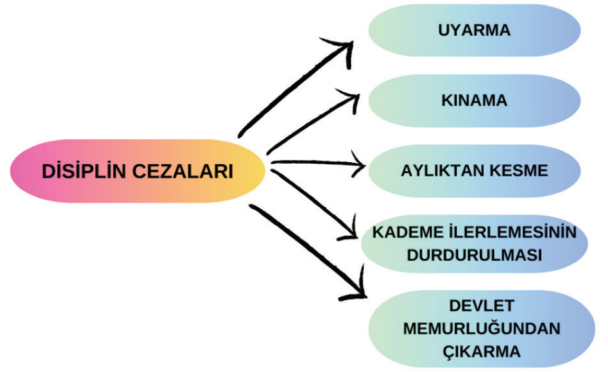
Disiplin Amiri Ve Disiplin Cezaları

- Disiplin amirleri; kurumların kuruluş ve görev özellikleri dikkate alınarak Devlet Personel Başkanlığı'nın görüşüne dayanılarak özel yönetmeliklerinde tayin ve tespit edilecek amirlerdir.

Kamu hizmetlerinin gereği gibi yürütülmesini sağlamak amacı ile kanunların, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin ve yönetmeliklerin Devlet memuru olarak emrettiği ödevleri yurt içinde veya dışında yerine getirmeyenlere, uyulmasını zorunlu kıldığı hususları yapmayanlara, yasakladığı işleri yapanlara durumun niteliğine ve ağırlık derecesine göre 125'inci maddede sıralanan disiplin cezalarından birisi verilir. (Madde 124).

Disiplin Cezalarının Çeşitleri İle Ceza Uygulanacak Fiil Ve Haller

- Devlet memurlarına verilecek disiplin cezaları ile her bir disiplin cezasını gerektiren fiil ve haller şunlardır (Madde 125) :

- **Uyarma:** Memura, görevinde ve davranışlarında **daha dikkatli olması** gerektiğinin yazı ile bildirilmesidir.

Uyarma Cezasını Gerektiren Fiil ve Haller

1. Verilen emir ve görevlerin tam ve zamanında yapılmasında, görev mahallinde kurumlarca belirlenen usul ve esasların yerine getirilmesinde, görevle ilgili resmi belge, araç ve gereçlerin korunması, kullanılması ve bakımında kayıtsızlık göstermek veya düzensiz davranmak
2. Özürsüz veya izinsiz olarak göreve geç gelmek, erken ayrılmak, görev mahallini terk etmek
3. Kurumca belirlenen tasarruf tedbirlerine riayet etmemek
4. Usulsüz müracaat veya şikâyetle bulunmak
5. Devlet memuru vakarına yakışmayan tutum ve davranışta bulunmak
6. Görevine veya iş sahiplerine karşı kayıtsızlık göstermek veya ilgisiz kalmak
7. Belirlenen kılık ve kıyafet hükümlerine aykırı davranmak
8. Görevin iş birliği içinde yapılması ilkesine aykırı davranışlarda bulunmak

Kınama: Memura, görevinde ve davranışlarında **kusurlu olduğunun** yazı ile bildirilmesidir.

Kınama Cezasını Gerektiren Fiil ve Haller

1. Verilen emir ve görevlerin tam ve zamanında yapılmasında, görev mahallinde kurumlarca belirlenen usul ve esasların yerine getirilmesinde, görevle ilgili resmi belge, araç ve gereçlerin korunması, kullanılması ve bakımında kusurlu davranmak
2. Eşlerinin, reşit olmayan veya mahcur olan çocuklarının kazanç getiren sürekli faaliyetlerini belirlenen sürede kurumuna bildirmemek
3. Görev sırasında amire hal ve hareketi ile saygısız davranmak
4. Hizmet dışında Devlet memurunun itibar ve güven duygusunu sarsacak nitelikte davranışlarda bulunmak
5. Devlete ait resmi araç, gereç ve benzeri eşyayı özel işlerinde kullanmak
6. Devlete ait resmî belge, araç, gereç ve benzeri eşyayı kaybetmek
7. İş arkadaşlarına, maiyetindeki personele ve iş sahiplerine kötü muamelede bulunmak
8. İş arkadaşlarına ve iş sahiplerine söz veya hareketle sataşmak
9. Görev mahallinde genel ahlak ve edep dışı davranışlarda bulunmak ve bu tür yazı yazmak, işaret, resim ve benzeri şekiller çizmek ve yapmak
10. Verilen emirlere itiraz etmek
11. Borçlarını kasten ödemeyerek hakkında yasal yollara başvurulmasına neden olmak
12. Kurumların huzur, sükûn ve çalışma düzenini bozmak
13. Yetkili olmadığı halde basına, haber ajanslarına veya radyo ve televizyon kurumlarına bilgi veya demeç vermek

Aylıktan Kesme: Memurun, **brüt aylığından 1/30- 1/8 arasında** kesinti yapılmasıdır.

Aylıktan Kesme Cezasını Gerektiren Fiil ve Haller

1. Kasıtlı olarak; verilen emir ve görevleri tam ve zamanında yapmamak, görev mahallinde kurumlarca belirlenen usul ve esasları yerine getirmemek, görevle ilgili resmî belge, araç ve gereçleri korumamak, bakımını yapmamak, hor kullanmak
2. Özürsüz olarak bir veya iki gün göreve gelmemek
3. Devlete ait resmî belge, araç, gereç ve benzerlerini özel menfaat sağlamak için kullanmak
4. Görevle ilgili konularda yükümlü olduğu kişilere yalan ve yanlış beyanda bulunmak
5. Görev sırasında amirine sözle saygısızlık etmek
6. Görev yeri sınırları içerisinde herhangi bir yerin toplantı, tören ve benzeri amaçlarla izinsiz olarak kullanılmasına yardımcı olmak
7. Hizmet içinde Devlet memurunun itibar ve güven duygusunu sarsacak nitelikte davranışlarda bulunmak

Kademe ilerlemesinin durdurulması: Fiilin ağırlık derecesine göre memurun, bulunduğu kademe ilerlemesinin **1-3 yıl** durdurulmasıdır.

Kademe İlerlemesinin Durdurulması Cezasını Gerektiren Fiil ve Haller

1. Göreve sarhoş gelmek, görev yerinde alkollü içki içmek
2. Özürsüz ve <u>kesintisiz 3-9 gün</u> göreve gelmemek
3. Görevi ile ilgili olarak her ne şekilde olursa olsun çıkar sağlamak
4. Amirine veya maiyetindekilere karşı küçük düşürücü veya aşağılayıcı fiil ve hareketler yapmak
5. Görev yeri sınırları içinde herhangi bir yeri toplantı, tören ve benzeri amaçlarla izinsiz kullanmak veya kullandırmak
6. <u>Gerçeğe aykırı rapor ve belge düzenlemek</u>
7. Ticaret yapmak veya Devlet memurlarına yasaklanan <u>diğer kazanç getirici</u> faaliyetlerde bulunmak
8. Görevin yerine getirilmesinde dil, ırk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep ayrımı yapmak, kişilerin yarar veya zararını hedef tutan davranışlarda bulunmak
9. Belirlenen durum ve sürelerde <u>mal bildiriminde bulunmamak</u>
10. Açıklanması yasaklanan bilgileri açıklamak
11. Amirine, maiyetindekilere, iş arkadaşları veya iş sahiplerine hakarete bulunmak veya bunları tehdit etmek
12. Diplomatik statüsünden yararlanmak suretiyle yurt dışında, haklı bir sebep göstermeksizin ödeme kabiliyetinin üstünde borçlanmak ve borçlarını ödemedeki tutum ve davranışlarıyla Devlet itibarını zedelemek veya zorunlu bir sebebe dayanmaksızın <u>borcunu ödemededen yurda dönmek</u>
13. Verilen görev ve emirleri kasten yapmamak
14. Herhangi bir siyasi parti yararına veya zararına fiilen faaliyette bulunmak

Devlet memurluğundan çıkarma: Bir daha Devlet memurluğuna **atanmamak üzere** memurluktan çıkarmaktır.

Devlet Memurluğundan Çıkarma Cezasını Gerektiren Fiil ve Haller

1. İdeolojik veya siyasi amaçlarla kurumların huzur, sükûn ve çalışma düzenini bozmak, boykot, işgal, kamu hizmetlerinin yürütülmesini engelleme, işi yavaşlatma ve grev gibi eylemlere katılmak veya bu amaçlarla toplu olarak göreve gelmemek, bunları tahrik ve teşvik etmek veya yardımda bulunmak
2. Yasaklanmış her türlü yayını veya siyasi veya ideolojik amaçlı bildiri, afiş, pankart, bant ve benzerlerini basmak, çoğaltmak, dağıtmak veya bunları kurumların herhangi bir yerine asmak veya teşhir etmek
3. Siyasi partiye girmek
4. Özürsüz olarak bir yılda <u>toplam 20 gün göreve</u> gelmemek
5. Savaş, olağanüstü hâl veya genel afetlere ilişkin konularda amirlerin verdiği görev veya emirleri yapmamak
6. Amirlerine, maiyetindekilere ve iş sahiplerine <u>fiili tecavüzde bulunmak</u>
7. Memurluk sıfatı ile bağdaşmayacak nitelik ve derecede yüz kızartıcı ve utanç verici hareketlerde bulunmak
8. Yetki almadan <u>gizli bilgileri açıklamak</u>
9. Siyasi ve ideolojik eylemlerden arananları görev mahallinde gizlemek
10. Yurt dışında Devletin itibarını düşürecek veya görev haysiyetini zedeleyecek tutum ve davranışlarda bulunmak
11. 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkındaki Kanuna aykırı fiilleri işlemek
12. Terör örgütleriyle eylem birliği içerisinde olmak, bu örgütlere yardım etmek, kamu imkân ve kaynaklarını bu örgütleri desteklemeye yönelik kullanmak ya da kullandırmak, bu örgütlerin propagandasını yapmak

- ❖ Disiplin cezası verilmesine sebep olmuş bir fiil veya halin cezaların özlük dosyasından silinmesine ilişkin süre içinde tekrarründe **bir derece ağır ceza** uygulanır. Aynı derecede cezayı gerektiren fakat ayrı fiil veya haller nedeniyle verilen disiplin cezalarının **üçüncü uygulamasında bir derece ağır ceza** verilir.
- ❖ **Geçmiş hizmetleri sırasındaki çalışmalarını olumlu olan** ve ödül veya başarı belgesi alan memurlar için verilecek cezalarda **bir derece hafif olanı** uygulanabilir.
- ❖ Öğrenim durumları nedeniyle yükselebilecekleri kadroların son kademelerinde bulunan Devlet memurlarının, kademe ilerlemesinin durdurulması cezasının verilmesini gerektiren hallerde, **brüt aylıklarının ¼'ü – ½'si kesilir** ve tekrarründe görevlerine son verilir.
- ❖ Yukarıda yazılı disiplin kovuşturmasının yapılmış olması, fiilin genel hükümler kapsamına girmesi halinde, sanık hakkında **ayrıca ceza kovuşturması açılmasına engel teşkil etmez.**

Disiplin Cezası Vermeye Yetkili Amir ve Kurullar

- ❖ Uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezaları disiplin amirleri tarafından; kademe ilerlemesinin durdurulması cezası, memurun bağlı olduğu kurumdaki disiplin kurulunun kararı alındıktan sonra, **atamaya yetkili amirler** il disiplin kurullarının kararlarına dayanan hallerde **Valiler** tarafından verilir. (Madde 126)

Devlet memurluğundan çıkarma cezası amirlerin bu yoldaki isteği üzerine, memurun bağlı bulunduğu kurumun **yüksek disiplin kurulu** kararı ile verilir.

CEZALAR	CEZA MERCİİ
Uyarma	Disiplin Amiri
Kınama	Disiplin Amiri
Aylıktan Kesme	Disiplin Amiri
Kademe İlerlemesinin Durdurulması	Disiplin Kurulu+ Atamaya Yetkili Amir
Memurluktan Çıkarma	Yüksek Disiplin Kurulu

Disiplin kurulu ve yüksek disiplin kurulunun ayrı bir ceza tayinine yetkisi yoktur, cezayı kabul veya reddeder. Ret halinde atamaya yetkili amirler **15 gün içinde** başka bir disiplin cezası vermekte serbesttirler.

Zamanaşımı

- ❖ Bu Kanunun 125 inci maddesinde sayılan fiil ve halleri işleyenler hakkında, bu fiil ve hallerin işlendiğinin öğrenildiği tarihten itibaren;
  - Uyarma, kınama, aylıktan kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması cezalarında bir ay içinde disiplin soruşturmasına,
  - Memurluktan çıkarma cezasında altı ay içinde disiplin kovuşturmasına,
 Başlanmadığı takdirde disiplin cezası verme yetkisi zamanaşımına uğrar.
- ❖ Disiplin cezasını gerektiren fiil ve hallerin işlendiği tarihten itibaren **nihayet iki yıl içinde** disiplin cezası verilmediği takdirde **ceza verme yetkisi zamanaşımına** uğrar.

CEZALAR	DİSİPLİN CEZASI VERME ZAMANAŞIMI SÜRESİ
Uyarma-Kınama-Aylıktan Kesme-Kademe İlerlemesinin Durdurulması	1 AY içinde DİSİPLİN SORUŞTURMASI
Memurluktan Çıkarma	6 AY için DİSİPLİN KOVUŞTURMASI
FİİLLERİN İŞLENDİĞİ TARİHTEN İTİBAREN NİHAYET 2 YIL İÇİNDE	

Karar Süresi

- ❖ Disiplin amirleri uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezalarını soruşturmanın tamamlandığı günden itibaren **15 gün içinde** vermek zorundadırlar.

Kademe ilerlemesinin durdurulması cezasını gerektiren hallerde soruşturma dosyası, kararını bildirmek üzere yetkili disiplin kuruluna 15 gün içinde tevdi edilir. Disiplin kurulu, dosyayı aldığı tarihten itibaren **30 gün içinde** soruşturma evrakına göre kararını bildirir.

Memurluktan çıkarma cezası için disiplin amirleri tarafından yaptırılan soruşturmaya ait dosya, memurun bağlı bulunduğu kurumun yüksek disiplin kuruluna tevdiinden itibaren azami **altı ay içinde** bu kurulca, karara bağlanır. (Madde 128)

CEZALAR	KARAR SÜRESİ
Uyarma- Kınama- Aylıktan Kesme	15 GÜN
Kademe İlerlemesinin Durdurulması	30 GÜN
Memurluktan Çıkarma	6 AY

Yüksek Disiplin Kurullarının Karar Usulü, Memurun Hakkı

Yüksek disiplin kurulları kendilerine intikal eden dosyaların incelenmesinde, gerekli gördükleri takdirde, ilgilinin özlük dosyasını ve her nevi evrakı incelemeye, ilgili kurumlardan bilgi almaya, yeminli tanık ve bilirkişi dinlemeye veya niyabeten dinletmeye, mahallen keşif yapmaya veya yaptırmaya yetkilidirler.

(Madde 129)

❖ Hakkında memurluktan çıkarma cezası istenen memur;

- ✓ Soruşturma evrakını incelemeye
- ✓ Tanık dinletmeye
- ✓ Disiplin kurulunda sözlü veya yazılı olarak kendisi veya vekili vasıtasıyla savunma yapma

hakkına sahiptir.

Savunma Hakkı

Devlet memuru hakkında **savunması alınmadan disiplin cezası verilemez.**

Soruşturmayı yapanın veya yetkili disiplin kurulunun **7 günden az olmamak üzere** verdiği süre içinde veya belirtilen bir tarihte savunmasını yapmayan memur, savunma hakkından vazgeçmiş sayılır. (Madde 130)

Cezai Kovuşturma İle Disiplin Kovuşturmasının Bir Arada Yürütülmesi

Aynı olaydan dolayı memur hakkında ceza mahkemesinde **kovuşturmaya başlanmış olması, disiplin kovuşturmasını geciktiremez.** (Madde 131)

Memurun ceza kanununa göre mahkûm olması veya olmaması halleri, **ayrıca disiplin cezasının uygulanmasına engel olamaz.**

160 sayılı Devlet Personel Dairesi Kurulması Hakkında Kanunun 4'üncü maddesinde sayılan kuruluşlarda çalışan personel hakkında; görevden doğan veya görevi sırasında işledikleri suçlarla kişisel suçları sebebiyle Cumhuriyet savcılarını veya sorgu hakimlikleri veya Memurun Muhakematı hakkında Kanun uyarınca yetkili kurullarca yapılan soruşturma sonunda düzenlenen takipsizlik, meni muhakeme, iddianame, talepname veya lüzumu muhakeme karar suretleri ile ilgili mahkemelerce verilen kesinleşmiş karar suretleri bu personelin bağlı olduğu bakanlık veya kurum veya kuruluşa gönderilir.

Disiplin Cezalarının Uygulanması

Disiplin cezaları verildiği tarihten itibaren hüküm ifade eder ve **derhal uygulanır.** (Madde 132)

Aylıktan kesme cezası, cezanın verilmiş tarihini **takip eden aybaşında** uygulanır.

Verilen disiplin cezaları üst disiplin amirine, Devlet memurluğundan çıkarma cezası ayrıca **Devlet Personel Başkanlığına** bildirilir.

- ✓ Aylıktan kesme cezası ile tecziye edilenler **5 yıl**,
- ✓ Kademe ilerlemesinin durdurulması cezası ile tecziye edilenler **10 yıl boyunca**,
  - a) *Daire başkanı kadrolarına,*
  - b) *Daire başkanı kadrosunun dengi ve daha üstü kadrolara,*
  - c) *Bölge ve il teşkilatlarının en üst yönetici kadrolarına,*
  - d) *Düzenleyici ve denetleyici kurumların başkanlık ve üyeliklerine,*
  - e) *Vali ve büyükelçi kadrolarına atanamazlar.*

Disiplin Cezalarının Bir Süre Sonra Özlük Dosyasından Silinmesi:

Disiplin cezaları memurun özlük dosyasına işlenir.

- ❖ Devlet memurluğundan çıkarma cezasından başka bir disiplin cezasına çarptırılmış olan memur;
  - ✓ Uyarma ve kınama cezalarının uygulanmasından 5 sene,
  - ✓ Diğer cezaların uygulanmasından 10 sene sonra atamaya yetkili amire başvurarak, verilmiş olan cezalarının özlük dosyasından silinmesini isteyebilir.

Memurun, yukarıda yazılan süreler içerisindeki davranışları, bu isteğini haklı kılabilecek nitelikte görülürse, isteğinin yerine getirilmesine karar verilerek bu karar özlük dosyasına işlenir.

Kademe ilerlemesinin durdurulması cezasının özlük dosyasından çıkarılmasında disiplin kurulunun mütalası alındıktan sonra yukarıdaki fıkra hükmü uygulanır. (Madde 133)

Disiplin Kurulları ve Disiplin Amirleri

Disiplin ve soruşturma işlerinde kanunlarla verilen görevleri yapmak üzere **Kurum merkezinde bir Yüksek Disiplin Kurulu** ile her ilde, bölge esasına göre çalışan kuruluşlarda bölge merkezinde ve kurum merkezinde ayrıca **Milli Eğitim müdürlüklerinde birer Disiplin Kurulu** bulunur.

Bu kurulların kuruluş, üyelerinin görev süresi, görüşme ve karar usulü, hangi memurlar hakkında karar verebilecekleri ve disiplin amirlerinin tayin ve tespitinde uygulanacak esaslar ile bunların yetki ve sorumlulukları gibi hususlar **Cumhurbaşkanınca çıkarılacak yönetmelikle** düzenlenir. (Madde 134)

Disiplin Cezalarına İtiraz

➤ **Disiplin amirleri tarafından verilen;**

Uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezalarına karşı	Disiplin Kuruluna
Kademe ilerlemesinin durdurulması cezasına karşı	Yüksek Disiplin Kuruluna

itiraz edilebilir.

➤ İtirazda süre, kararın ilgiliye tebliği tarihinden itibaren **yedi gündür**. Süresi içinde itiraz edilmeyen disiplin cezaları kesinleşir.

İtiraz mercileri, itiraz dilekçesi ile karar ve eklerinin kendilerine intikalinden itibaren **otuz gün içinde** kararlarını vermek zorundadır.

İtirazın kabulü hâlinde, disiplin amirleri kararı gözden geçirerek verilen cezayı hafifletebilir veya tamamen kaldırabilirler.

Disiplin cezalarına karşı idari yargı yoluna **başvurulabilir**. (Madde 135)

ÖZET TABLO 1:

CEZALAR	YETKİLİLER	KARAR SÜRESİ	ZAMANAŞIMI SÜRESİ	Disiplin cezasını gerektiren fiil ve hallerin işlendiği tarihten itibaren nihayet 2 YIL içinde disiplin cezası verilmediği takdirde ceza verme yetkisi zamanaşımına uğrar.
Uyarma	Disiplin Amiri	Soruşturmanın tamamlandığı günden itibaren 15 GÜN	Fiilin işlendiğinin öğrenildiği tarihten itibaren 1 AY	
Kınama				
Aylıktan Kesme				
Kademe İlerlemesinin Durdurulması	Disiplin Kurulu Kararı+ Atamaya Yetkili Amir (İl Disiplin Kurullarının Kararlarına Dayanan Hallerde Valiler)	Disiplin Kurulu soruşturma dosyasını aldığı tarihten itibaren 30 GÜN		
Devlet Memurluğundan Çıkarma	Yüksek Disiplin Kurulu	Soruşturma dosyasının Yüksek Disiplin Kuruluna tevdiinden itibaren azami 6 AY	Fiilin işlendiğinin öğrenildiği tarihten itibaren 6 AY	

ÖZET TABLO 2:

Cezalar	Ceza Mercii	İtiraz Süresi	İtiraz Mercii	Karar Süresi
Uyarma	Disiplin Amiri	7 gün	Disiplin Kurulu	30 gün
Kınama	Disiplin Amiri	7 gün	Disiplin Kurulu	30 gün
Aylıktan Kesme	Disiplin Amiri	7 gün	Disiplin Kurulu	30 gün
Kademe İlerlemesinin Durdurulması	Disiplin Kurulu+ Atamaya Yetkili Amir	7 gün	Yüksek Disiplin Kurulu	30 gün
Devlet Memurluğundan Çıkarma	Yüksek Disiplin Kurulu	İtiraz Süreci Öngörülmemiştir.		

BÖLÜM 8 GÖREVDEN UZAKLAŞTIRMA

Görevden Uzaklaştırma

Görevden uzaklaştırma, Devlet kamu hizmetlerinin gerektirdiği hallerde, görevi başında kalmasında sakınca görülecek Devlet memurları hakkında alınan ihtiyati bir tedbirdir. (Madde 137)

Görevden uzaklaştırma tedbiri, soruşturmanın herhangi bir safhasında da alınabilir.

Görevden Uzaklaştırmaya Yetkili Olanlar

➤ **Görevden uzaklaştırmaya yetkililer şunlardır:**

1. Atamaya yetkili amirler
2. Bakanlık ve genel müdürlük müfettişleri
3. İllerde valiler
4. İlçelerde kaymakamlar (İlçe idare şube başkanları hakkında valinin muvafakati şarttır.)

Valiler ve kaymakamlar tarafından alınan görevden uzaklaştırma tedbiri, memurun kurumuna derhal bildirilir. (Madde 138)

Görevden Uzaklaştıran Amirin Sorumluluğu

➤ Görevinden uzaklaştırılan Devlet memurları hakkında **görevden uzaklaştırmayı izleyen 10 iş günü** içinde soruşturmaya başlanması şarttır.

Memuru görevden uzaklaştırdıktan sonra memur hakkında derhal soruşturmaya başlamayan, keyfi olarak veya garaz veya kini dolayısıyla bu tasarrufu yaptığı, yaptırılan soruşturma sonunda anlaşılacak amirler, hukuki, mali ve cezai sorumluluğa tabidirler. (Madde 139)

Ceza Kovuşturması Sırasında Görevden Uzaklaştırma

Haklarında mahkemelerce cezai kovuşturma yapılan Devlet memurları da 138 inci maddedeki yetkililer tarafından (**Atamaya yetkili amirler, Bakanlık ve genel müdürlük müfettişleri, illerde valiler ve ilçelerde kaymakamlar**) görevden uzaklaştırılabilirler. (Madde 140)

Görevden Uzaklaştırılan Veya Görevinden Uzak Kalan Memurların Hak ve Yükümlülüğü

➤ Görevden uzaklaştırılan ve görevi ile ilgili olsun veya olmasın herhangi bir suçtan tutuklanan veya gözaltına alınan memurlara bu süre içinde **aylıklarının üçte ikisi** ödenir. Bu gibiler bu Kanunun öngördüğü sosyal hak ve yardımlardan faydalanmaya devam ederler.

143 üncü maddede sayılan durumların (memurun göreve tekrar başlatılması zorunlu hallerin) gerçekleşmesi halinde, bunların aylıklarının kesilmiş olan üçte biri kendilerine ödenir ve görevden uzakta geçirdikleri süre, derecelerindeki kademe ilerlemesinde ve bu sürenin derece yükselmesi için gerekli en az bekleme süresini aşan kısmı, üst dereceye yükselmeleri halinde, bu derecede kademe ilerlemesi yapılmak suretiyle değerlendirilir. (Madde 141)

Görevden Uzaklaştırma Tedbirinin Kaldırılması:

Soruşturma sonunda disiplin yüzünden memurluktan çıkarma veya cezai bir işlem uygulanmasına lüzum kalmıyan Devlet memurları için alınmış olan görevden uzaklaştırma tedbiri, 138 inci maddedeki yetkililerce (**Müfettişler tarafından görevden uzaklaştırılanlar hakkında atamaya yetkili amirlerce**) derhal kaldırılır. Görevden uzaklaştırma tedbirini kaldırmıyan görevli hakkında 139 uncu madde hükmü uygulanır. (Madde 142)

Memurun Göreve Tekrar Başlatılması Zorunlu Olan Haller

- Soruşturma veya yargılama sonunda yetkili mercilerce:
- a) *Haklarında memurluktan çıkarmadan başka bir disiplin cezası verilenler*
  - b) *Yargılamanın men'ine veya beraatine karar verilenler*
  - c) *Hükümden evvel haklarındaki kovuşturma genel af ile kaldırılanlar*
  - d) *Görevlerine ve memurluklarına ilişkin olsun veya olmasın memurluğa engel olmayacak bir ceza ile hükümlü olup cezası ertelenenler*

Bu kararların kesinleşmesi üzerine haklarındaki **görevden uzaklaştırma tedbiri kaldırılır.**(Madde 143)

Görevden Uzaklaştırma Tedbirinin Kaldırılmasında Amirin Takdiri

140 ıncı ve 142 nci maddelerde 143 üncü maddenin a, b, c fıkralarında yazılı olanlar hakkındaki görevden uzaklaştırma tedbiri, Devlet memurunun soruşturmaya konu olan fiillerinin, hizmetlerini devama engel olmadığı hallerde her zaman kaldırılabilir. (Madde 144)

Görevden Uzaklaştırmada Süre

Görevden uzaklaştırma; bir disiplin kovuşturması icabından olduğu takdirde **en çok 3 ay** devam edebilir. Bu süre sonunda hakkında bir karar verilmediği takdirde memur görevine başlatılır.

Bir ceza kovuşturması icabından olduğu takdirde görevinden uzaklaştırmaya yetkili amir (Müfettişlerin görevinden uzaklaştırdıkları memurlar hakkında atamaya yetkili amir) ilgilinin durumunu **her iki ayda bir inceleyerek** görevine dönüp dönmemesi hakkında bir karar verir ve ilgiliye de yazı ile tebliğ eder. (Madde 145)

Deyimler

Bu Kanunda geçen;

Aylık: Bu Kanuna tabi kurumlarda görevlendirilen memurlara hizmetlerinin karşılığında, kadroya dayanılarak ay itibarıyla ödenen parayı
Sözleşmeli ücreti: 4 üncü maddenin (B) bendi gereğince çalıştırılan personele ödenen parayı
Gündelik: 4 üncü maddenin (C) ve (D) bentleri gereğince çalıştırılan personele ödenen parayı
Ödül: Kanununun 123 üncü maddesinde yazılı hallerde memurlara ödenen parayı
Temsil giderleri: Belirli yetki ve sorumluluk makamlarını işgal eden memurlara temsili mahiyette ve görevleri icabı olarak yaptıkları gerçek giderleri karşılamak üzere ilgili kurumların bütçelerine bu maksat için konulan ödenekten özel yönetmeliği hükümleri gereğince ödenen parayı
Ders görevi ücreti: Bu Kanuna tabi kurumlara ait her derecedeki eğitim ve öğretim kurumları ile okul, kurs veya yaygın eğitim yapan kurumlarda ve benzeri kuruluşlarda öğretmenlik veya öğretim üyeliği yapan öğretmen, öğretim üyesi ve diğer memurlara ders saati itibarıyla ödenen parayı
Fazla çalışma ücreti: Kurumların, bu Kanununun 178 inci maddesinde yazılı esaslar çerçevesinde normal çalışma saatleri dışında çalıştırdıkları memurlara, fazla çalışma saati itibarıyla ödenen parayı
İş güclüğü zammı: Niteliği ve çalışma şartları bakımından güç olan işlerde çalışanlara ödenen parayı
İş riski zammı: Hayat ve sağlık için tehlike arz eden hizmetlerde çalışanlara ödenen parayı
Eleman teminindeki güçlük zammı: Temininde, görevde tutulmasında veya belli yerlerde istihdam edilmesinde güçlük bulunan elemanlar için ödenen parayı
Mali sorumluluk tazminatı: Sayıştay'a hesap vermekle yükümlü olan saymanlarla vezne açığından sorumlu veznedarlara ödenen parayı

ifade eder. (Madde 147)

KISIM - V

MALİ HÜKÜMLER

Kapsam

- Bu Kanunun birinci maddesinin birinci fıkrası kapsamına giren memurlar aylık, ücret, ödenek, hizmetle ilgili her çeşit ödeme ve bunların şekil ve şartları bakımından bu Kanundaki hükümlere, aynı maddenin ikinci fıkrası kapsamına giren memurlar özel kanunlardaki hükümlere tabidir.

Memurlara kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ve yönetmeliklerin ve amirlerin tayin ettiği görevler karşılığında bu Kanunla sağlanan haklar dışında ücret ödenemez, hiçbir yarar sağlanamaz. (**Gençlik ve Spor hizmetleri uygulamasında fiilen görevlendirilecekler hariç.**)

Bu Kanun gereğince ödenecek aylık, taban aylığı, kıdem aylığı zam ve tazminatlar ile diğer ödemeler toplamının brüt tutarı, bulunulan yerde İş Kanunu gereğince **işçiler için tespit olunan asgari ücretin aylık tutarından az olamaz**: az olması halinde, aradaki fark memurun diğer özlük hakları ile ilgilendirilmeksizin tazminat olarak ödenir.

Kademe Aylığı

Kademe aylığı 36'ncı maddede gösterilen sınıflara ait genel gösterge tablosundaki derecelere dahil kademelerden her biri için tespit edilen gösterge rakamına tekabül eden aylıktır. (Madde 149)

Derece Aylığı

Derece aylığı 36'ncı maddede yer alan sınıflara ait genel gösterge tablosundaki derecelerin her birinin muhtevi bulunduğu yatay kademe aylıklarını topluca ifade eder. (Madde 150)

Derecelerin İlk Ve En Yüksek Kademe Aylıkları

Gösterge tablosunda yer alan derecelerden her birindeki 1'inci kademe göstergesine tekabül eden miktar o derecenin ilk kademe aylığını; aynı derecenin son kademe göstergesine tekabül eden miktar da o derecenin en yüksek kademe aylığını gösterir. (Madde 151)

❖ Bu kanunun 43.maddesinde aylıkların hesaplanmasında kullanılmak üzere aylık gösterge tablosuna yer verilmiştir. Örnek olarak birinci, dördüncü ve sekizinci derece ve kademelere ait aylık gösterge rakamlarına aşağıda yer verilmiştir.

AYLIK GÖSTERGE TABLOSU									
DERECE	KADEMELER								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	1320	1380	1440	1500	-	-	-	-	-
4	915	950	985	1020	1065	1110	1155	1210	1265
8	660	675	690	705	720	740	760	785	810

Kademe aylığı, gösterge tablosundaki derecelere dahil kademelerden her biri için tespit edilen gösterge rakamına tekabül eden aylıktır.

Örneğin: 8.derecenin 1.kademesi için öngörülen gösterge rakamı 660'tır. 2024 Temmuz ayında geçerli olan memur maaş katsayısı ise 0,907796'dır. Bu verilere göre 8.Derecenin 1.kademesine ait aylık (660x 0,907796) = 599,15 TL'dir.

Derece aylığı ise genel gösterge tablosundaki derecelerin her birinin bulunduğu yatay kademe aylıklarını topluca ifade etmektedir. Örneğin 1. Derecede 1 ile 4 arası kademe bulunmaktadır. Bu kademelere ilişkin aylıklar derece aylığını ifade etmektedir.

Gösterge tablolarında yer alan derecelerden her birindeki 1.kademe göstergesine tekabül eden miktar o derecenin **ilk kademe aylığını**; aynı derecenin son kademe göstergesine tekabül eden miktar da o derecenin **en yüksek kademe aylığını** gösterir.

Zam ve Tazminatlar

I – Zamlar

- Niteliği ve çalışma şartları bakımından güç olan işlerde çalışanlara iş güçlüğü zammı,
- Hayat ve sağlık için tehlike arzeden hizmetlerde çalışanlara iş riski zammı,
- Sayıştay'a hesap vermekle yükümlü olan saymanlarla, vezne açığından malen sorumlu olan veznedar ve diğer görevlilere mali sorumluluk zammı,
- Temininde, görevde tutulmasında veya belli yerlerde istihdam edilmesinde güçlük bulunan elemanlar için temininde güçlük zammı,

ödenir.

II- Tazminatlar

TAZMİNATLAR
1. ÖZEL HİZMET TAZMİNATI
2. EĞİTİM ÖĞRETİM TAZMİNATI
3. DİN HİZMETLERİ TAZMİNATI
4. EMNİYET HİZMETLERİ TAZMİNATI
5. MÜLKİ İDARE AMİRLİĞİ ÖZEL HİZMET TAZMİNATI
6. DENETİM TAZMİNATI
7. ADALET TAZMİNATI
8. 657 SAYILI KANUNA TABİ HİZMET SINIFLARINDA OLUP YUKARIDA SAYILAN TAZMİNATLARDAN YARARLANAMAYAN PERSONELE ÖDENEN TAZMİNAT

Görevin önem, sorumluluk ve niteliği, görev yerinin özelliği, hizmet süresi, kadro ünvan ve derecesi ve eğitim seviyesi gibi hususlar gözönüne alınarak bu Kanunda belirtilen en yüksek Devlet Memuru aylığının (ek gösterge dahil) brüt tutarının,

A - ÖZEL HİZMET TAZMİNATI:

a) Genel İdare hizmetleri sınıfına dahil kadrolarda bulunanlarla üst yönetim görevi yapan personelden;

Birinci derece kadrolarda bulunanlar için	% 345 ine
İkinci derece kadrolarda bulunanlar için	% 100 üne
Üçüncü derece kadrolarda bulunanlar için	% 80 ine
Dördüncü derece kadrolarda bulunanlar için	% 70 ine
Beş, Altı ve Yedinci derecelerden aylık alan Şube Müdürü, Müdür, Sayman (Muhasip ve muhasebeci kadrosunda olanlar dahil), Başkan ve bunların yardımcıları için	% 60 ina

b) Sağlık Hizmetleri Sınıfına dahil kadrolarda görev yapanlardan;

Eğitim görevlisi, Başasistanlık görevini yapanlar ile Uzman Tabipler için	% 215 ine
Diğer dört yıl ve daha fazla süreli yükseköğrenim veren okul mezunları için	% 145 ine
Dört yıldan aşağı yükseköğrenim veren okul mezunları için	% 100 üne
Lise dengi mesleki öğrenim veren okul mezunları için	% 72 sine
Ortaokul dengi mesleki öğrenim veren okul mezunları için	% 60 ina

Ancak, Sağlık Hizmetleri Sınıfına ait kadrolarda görevli olup da, bu görevleri ile ilgili olmayan bir üst öğrenimi bitirenler için önceki öğrenim durumlarına ait tazminat oranları esas alınır.

Sağlık Hizmetleri Sınıfına dahil kadrolarda bulunan personelden; kalkınmada öncelikli yörelere sürekli görevle atanana bu yörelerde fiilen çalıştıkları sürece uzman tabipler için 90, diğerleri için 75 puana kadar, diğer yörelerden **Cumhurbaşkanınca belirlenecek** köy ve diğer yerleşim birimlerine sürekli görevle atanana ise 15 puana kadar ilave ödeme yapılabilir.

c) Teknik Hizmetler Sınıfına dahil kadrolarda görev yapanlardan;

Dört yıl ve daha fazla süreli yüksek öğrenim veren okul mezunları için	% 168'ine
Dört yıldan aşağı yükseköğrenim veren okul mezunları için	% 100 üne
Lise dengi mesleki öğrenim veren okul mezunları için	% 72 sine

Yüksek Mühendis, Yüksek Mimar, Mühendis, Mimar ve Şehir Plancısı kariyerlerini haiz olup (Bunlardan Müdür ve daha üst merkez ve taşra birim yöneticileri dahil) 1-4 üncü derecelerden aylık alan ve kurumlarınca belirlenen büyük yatırım projelerinde fiilen çalışanlara bu projelerde çalıştıkları sürece ayrıca % 30'una,

Ancak, bu hükme göre ilave ödeme yapılacak toplam personel sayısı, ilgili kurumun belirtilen kariyerleri haiz toplam personel sayısının **% 10'unu geçemez.** (Hesaplamalarda küsurlar tama iblağ edilir.)

Ancak, Teknik Hizmetler Sınıfına ait kadrolarda görevli olup da, bu görevleri ile ilgili olmayan bir üst öğrenimi bitirenler için önceki öğrenim durumlarına ait tazminat oranları esas alınır.

Teknik Hizmetler Sınıfına dahil kadrolarda bulunan personelden kalkınmada öncelikli yörelere sürekli görevle atananlara, bu yörelerde fiilen çalıştıkları sürece ayrıca **35 puana kadar** ilave yapılabilir.

Teknik Hizmetler Sınıfına dahil kadrolarda bulunan personelden açık çalışma mahallerinde fiilen çalışanlara, buldukları kadrolar esas alınmak suretiyle, çalışılan her gün için belirlenecek oranlarda ve **üçer aylık dönemler itibarıyla toplamı 60 puanı aşmayacak şekilde**, dönem sonlarında ödenmek üzere ek özel hizmet tazminatı verilebilir.

d) Avukatlık Hizmetleri Sınıfına dahil kadrolarda görev yapanlardan;

Avukatlık Hizmetleri Sınıfına dahil kadrolarda bulunanlar için	% 135 ine
--	-----------

e) Başbakanlık Başmüfettiş, Müfettiş ve Müfettiş Yardımcıları için;

Başbakanlık Başmüfettiş, Müfettiş ve Müfettiş Yardımcıları için	% 230 una
---	-----------

f) Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu Başkan, Üye, Başdenetçi, Denetçi ve Denetçi Yardımcıları, Başbakanlık, Bakanlık, Müsteşarlık ve Gelir İdaresi Başkanlığı İç Denetçileri ile Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Ekonomi Bakanlığı ve Gümrük ve Ticaret Bakanlığı' merkez denetim elemanları için;

Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu Başkan, Üye, Başdenetçi, Denetçi ve Denetçi Yardımcıları, Başbakanlık, Bakanlık, Müsteşarlık ve Gelir İdaresi Başkanlığı İç Denetçileri ile Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Ekonomi Bakanlığı ve Gümrük ve Ticaret Bakanlığı' merkez denetim elemanları için	% 210 una
---	-----------

g) Bakanlık, Denizcilik Müsteşarlığı, Diyanet İşleri Başkanlığı ve bağımsız genel müdürlük (mahalli idarelere bağlı genel müdürlükler hariç) Başmüfettiş Müfettiş ve Müfettiş Yardımcıları ile, Başkanlık, Müstakil Genel Müdürlük, Büyükşehir Belediyesi, Büyükşehir Belediyelerine bağlı genel müdürlük, Büyükşehir Belediyesi bulunan illerin İl Özel İdaresi ile Üniversiteler ve Yüksek Teknoloji Enstitüleri İç Denetçileri, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Başmüfettiş, Müfettiş ve Müfettiş Yardımcıları, Bakanlık Maarif Müfettişi ve Bakanlık Maarif Müfettiş Yardımcıları ve Bakanlıklar merkez teşkilatına dahil kadrolarda görevli Başkontrolör, Kontrolör ve Stajyer Kontrolörler, İçişleri Bakanlığı Denekler Denetçisi ve Dernekler Denetçi Yardımcıları, Sosyal Güvenlik Kurumu Başmüfettişi, Müfettiş ve Müfettiş Yardımcıları, Milli Savunma Bakanlığı Akaryakıt İkmal ve NATO POL Tesisleri İşletme Başkanlığı Müfettiş ve Müfettiş Yardımcıları, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Denetçi ve Denetçi Yardımcıları, Sağlık Denetçi ve Denetçi Yardımcıları, Enerji ve Tabii Kaynaklar Denetçi ve Denetçi Yardımcıları, Gençlik ve Spor Denetçi Yardımcıları için; % 195 ine,

ğ) Adalet Uzmanları, Afet ve Acil Durum Yönetimi Uzmanları, Aile ve Sosyal Politikalar Uzmanları, Avrupa Birliği İşleri Uzmanları, Bakanlık ve Bağlı Kuruluşların Avrupa Birliği Uzmanları, Basın ve Enformasyon Uzmanları, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim Uzmanları, Çalışma Uzmanları, Çevre ve Şehircilik Uzmanları, Denizcilik Uzmanları, Devlet Gelir Uzmanları, Devlet Personel Uzmanları, Dış Ticaret Uzmanları, Dışişleri Uzmanları, Din İşleri Yüksek Kurulu Uzmanları, Diyanet İşleri Uzmanları, Enerji ve Tabii Kaynaklar Uzmanları, Gençlik ve Spor Uzmanları, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Uzmanları, Gümrük ve Ticaret Uzmanları, Havacılık ve Uzay Teknolojileri Uzmanları, Hazine Uzmanları, İçişleri Uzmanları, İhracatı Geliştirme Uzmanları, İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanları,İstihdam Uzmanları, İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanları, Kalkınma Bakanlığı Planlama Uzmanları, Kültür ve Turizm Uzmanları, Maliye

- Uzmanları, Meteoroloji Uzmanları, Millî Eğitim Uzmanları, Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği Uzmanları, Millî Savunma Uzmanları, Orman ve Su İşleri Uzmanları, Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Uzmanları, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı Uzmanları, Sağlık Uzmanları, Sanayi ve Teknoloji Uzmanları, Savunma Sanayii Uzmanları, Seçim Uzmanları, Sınai Mülkiyet Uzmanları, Sosyal Güvenlik Uzmanları, Tapu ve Kadastro Uzmanları, TİKA Uzmanları, Türkiye İstatistik Kurumu Uzmanları, Ulaştırma ve Haberleşme Uzmanları, Vakıf Uzmanları, Yazma Eser Uzmanları, Yurt Dışı İşçi Hizmetleri Uzmanları, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Uzmanları, Yüksek Kurum Uzmanları, Yükseköğretim Kurulu Uzmanları, Göç Uzmanları, Helal Akreditasyon Uzmanları ve bunların yardımcıları için % 130 una,
- h) Defterdarlık Uzmanları, İçişleri Bakanlığı İl Planlama Uzmanları, İl Göç Uzmanları, Büyükşehir Belediyeleri ile bunlara bağlı genel müdürlük Başmüfettiş, Müfettiş ve Müfettiş Yardımcıları, Maarif Müfettişleri ile Ürün Denetmenleri ve bunların yardımcıları, (f) ve (g) bendinde sayılmayan İç Denetçiler için % 130 una,
- i) Vergi İstihbarat Uzmanları, Gelir Uzmanları, Mali Hizmetler Uzmanları, İl İstihdam Uzmanları, Gümrük ve Ticaret Denetmenleri, Sosyal Güvenlik Denetmenleri, ile bunların yardımcıları için % 120 sine,
- j) Diğer belediyeler ve bunlara bağlı genel müdürlük Başmüfettiş, Müfettiş ve Müfettiş Yardımcıları, Yükseköğretim mezunu olmak şartı ile Belediye İktisat Müfettişleri ve Büyükşehir Belediyeleri Hesap İşleri Murakıpları ve bunların yardımcıları için % 100 üne,
- l) Dışişleri Bakanlığı meslek memurları için (aday meslek memurları dahil) % 140'ına, konsolosluk ve ihtisas memurları için (aday konsolosluk ve ihtisas memurları dahil) % 130'una,
- m) M.İ.T. fiili kadrosuna dahil personel için % 345 ine,
- n) Türkiye İş Kurumu iş ve meslek danışmanları için %150 sine,

B - EĞİTİM, ÖĞRETİM TAZMİNATI

Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfına dahil öğretmen unvanlı kadrolarda fiilen öğretmenlik yapanlara; (Öğretmen unvanlı kadrolarda bulunanlardan okul müdürü ve okul müdür yardımcısı, yönetici ve eğitim uzmanı olarak görevlendirilenler ile cezaevi okullarında çalışan öğretmenler dahil olmak üzere)

1-2 nci derecelerden aylık alanlar için	% 100 üne
3 ve 4 üncü derecelerden aylık alanlar için	% 95 ine
Diğer derecelerden aylık alanlar için	% 85 ine

Millî Eğitim Bakanlığına bağlı mesleki ve teknik öğretim okul ve kurumlarına atelye, laboratuvar veya meslek dersleri öğretmeni olarak Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfına dahil öğretmen unvanlı kadrolara atanandan Cumhurbaşkanınca belirlenecek okul, kurum ve branşlarda görev yapanlara ayrıca;

Dört yıl veya daha fazla yükseköğrenim görenler için	% 15 ine
Üç ve iki yıllık yükseköğrenim görenler için	% 10 una

Birinci fıkrada sayılanlardan ayrıca;

Başöğretmen unvanını kazanmış olanlara	% 120'sine
Uzman öğretmen unvanını kazanmış olanlara	% 60'ına

C) DİN HİZMETLERİ TAZMİNATI

İl müftü yardımcısı, ilçe müftüsü, eğitim görevlisi ve mesleği ile ilgili yüksek öğrenim mezunu olup "Vaiz" kadrosuna atananlar için	%175'ine
Din Hizmetleri Sınıfına dahil kadrolarda bulunanlardan; Yükseköğrenim mezunu olanlar için; İmam-Hatip Lisesi mezunları için Diğerleri için	% 95'ine, % 93'üne, % 89'una,
Başvaiz, başımam-hatip, Kur'an kursu başöğreticisi kadrolarına atananlara Uzman vaiz, uzman imam-hatip, Kur'an kursu uzman öğreticisi ve başmüezzinlik kadrolarına atananlara	% 40'ına, % 20'sine,

D) EMNİYET HİZMETLERİ TAZMİNATI**a) Emniyet Hizmetleri Sınıfına dahil kadrolarda bulunanlardan;**

Emniyet Genel Müdürü için;	%419'una,
Birinci Sınıf Emniyet Müdürlüğü kadrolarına atananlardan; Genel Müdür Yardımcısı, Teftiş Kurulu Başkanı, Özel Güvenlik Denetleme Başkanı, Polis Akademisi Başkanı, Ankara, İstanbul ve İzmir İl Emniyet Müdürleri için Daire Başkanı, I. Hukuk Müşaviri, diğer İl Emniyet Müdürleri için; Diğerleri için;	%356'sına, %331'ine, %269'una,
İkinci Sınıf Emniyet Müdürlüğü kadrolarına atananlar için;	%244'üne,
Üçüncü Sınıf Emniyet Müdürlüğü kadrolarına atananlar için;	%231'ine,
Dördüncü Sınıf Emniyet Müdürlüğü kadrolarına atananlar için;	%219'una,
Emniyet Amirliği kadrolarına atananlar için;	%189'una,
Başkomiser kadrolarına atananlar için;	%173'üne,
Komiser kadrolarına atananlar için;	%164'üne,
Komiser Yardımcılığı kadrolarına atananlar için;	%158'ine,
Diğerlerinden; - 1, 2, 3 ve 4'üncü derecelerden aylık alanlar için; - 5, 6 ve 7'nci derecelerden aylık alanlar için; - 8, 9, 10 ve 11'inci derecelerden aylık alanlar için Çarşı ve Mahalle bekçileri için; Ankara ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde çevik kuvvet müdürlüklerine ait kadrolara atanmış olanlara ayrıca	%148'ine, %139'una, %128'ine, %90'ına, % 5 ine,

E) MÜLKİ İDARE AMİRLİĞİ ÖZEL HİZMET TAZMİNATI**Mülki İdare Amirliği Sınıfına dahil kadrolarda bulunanlardan;**

Müsteşar için;	% 345 ine,
Olağanüstü Hal Bölge Valisi, İl Valileri ve Emniyet Genel Müdürü (Vali) için;	% 335 ine,
Merkezde görevli diğer Valiler için;	% 290 ina,
Diğerlerinden;	
- 1 inci dereceden aylık alanlar için;	% 290'ına,
- 2 ve 3 üncü derecelerden aylık alanlar için;	% 280'ine,
- 4 ve 5 inci derecelerden aylık alanlar için;	% 260'ına,
- Diğer derecelerden aylık alanlar için;	% 240'ına,
- Kaymakam adayları için;	% 175'ine,
- Vali unvanını kazananlar hariç olmak üzere kaymakamlık unvanını kazandıktan sonra İçişleri Bakanlığı merkez teşkilâtında görev yapanlar ile merkez valilerine ayrıca;	% 30'una,

F) DENETİM TAZMİNATI**Özel Hizmet Tazminatı bölümünün;**

a) (e), (f) ve (g) sırasında sayılanlardan:	
- Kamu İktisadi Teşebbüslerindeki görevliler için;	% 10 una,
- Diğerleri için;	%30 una
b) (ğ), (h), (i) ve (j) sırasında sayılanlar için	% 20 sine,

G) ADALET HİZMETLERİ TAZMİNATI**Yüksek Mahkemeler, Yüksek Seçim Kurulu, Sayıştay, İl ve İlçe Seçim Kurulları, Adli, İdari, Askeri Yargıda (ceza infaz kurumları ve icra müdürlükleri personeli dahil) görevli bu Kanuna tabi personelden;**

Genel İdare Hizmetleri Sınıfında bulunanlar için;	% 180 ine,
Yardımcı Hizmetler Sınıfında bulunanlar ile Teknik Hizmetler Sınıfında olduğu halde bu sınıfın özel hizmet tazminatından yararlanamayanlar için;	% 56 sına,
Cezaevi Müdürü, İnfaz ve Koruma Başmemuru, İnfaz ve Koruma Memurlarına ayrıca;	% 10 una,
İcra başmüdürlerine ayrıca;	% 50 sine,

H) BU KANUNDA BELİRTİLEN HİZMET SINIFLARINDA OLUP DA YUKARIDAKİ BÖLÜMLERDE YER ALAN TAZMİNATLARDAN YARARLANMAYAN PERSONELDEN

Yardımcı Hizmetler Sınıfına ait kadrolarda bulunanlar için;	% 45 ine,
Diğer hizmet sınıflarına ait kadrolarda bulunanlar için;	% 50 sine,

kadar, bu nispetleri aşmamak üzere **Cumhurbaşkanınca** belirlenecek esas, ölçü ve nispetler dahilinde yukarıdaki tazminatlar ödenir.

Hizmetin niteliği itibariyle birden fazla özel hizmet tazminatı verilmesi gereken durumlarda bu tazminatlardan fazla olanı ödenir.

Mülki İdare Amirliği Özel Hizmet Tazminatı, Emniyet Hizmetleri Tazminatı, Din Hizmetleri Tazminatı ve Adalet Hizmetleri Tazminatı (C ve G bölümlerinin (c) bentlerinde sayılanlar hariç) ödenenlere özel hizmet tazminatı ödenmez.

III- Ortak Hükümler

Bu zam ve tazminatların hangi işi yapanlara ve hangi görevlerde bulunanlara ödeneceği, miktarları, ödeme usul ve esasları bütün kurumları kapsayacak şekilde ve 154'üncü madde uyarınca katsayısının **Cumhurbaşkanınca değiştirilmesi durumu hariç yılda bir defa** olmak üzere hazırlanır ve **Cumhurbaşkanı Kararı ile yürürlüğe** konulur.

Ancak Milli İstihbarat Teşkilatı fiili kadrosuna dahil bulunanlara ödenecek iş güclüğü, iş riski, temininde güçlük ve mali sorumluluk zammının miktarları ile özel hizmet tazminatı oranları, ödeme usul ve esasları **Cumhurbaşkanı tarafından** belirlenir.

❖ Bu zam ve tazminatlara hak kazanmada ve bunların ödenmesinde aylıklara ilişkin hükümler uygulanır. Ancak;

- Sağlık kurulu raporu üzerine verilen hastalık izinleri,
- Kanser, verem ve akıl hastalıkları gibi uzun süreli bir tedaviye ihtiyaç gösteren hastalığa yakalananların kullandığı hastalık izinleri,
- Hastalıkları sebebiyle resmi yataklı tedavi kurumlarında yatarak tedavi gördükleri tedavi süreleri

hariç olmak üzere bir takvim yılı içinde kullanılan hastalık izin süreleri toplamının **7 günü aşması** halinde, aşan süreler isabet eden zam ve tazminatlar **% 25 eksik ödenir**.

❖ **Yurt dışına sürekli görevle görevlendirelenlere bu zam ve tazminatlar ödenmez.** Ancak bunlardan yurt içine geçici olarak geri çağrılanlardan yurt dışı aylıklarının kesilmesini gerektirecek kadar yurt içinde kalanlara, bu süre içinde **zam ve tazminatları** ödenir.

❖ Kamu kurum ve kuruluşları (**Mahalli İdareler dahil**) bu maddede belirtilen zam ve tazminatları; hizmetin gerekleri ve mali imkanlarını dikkate alarak personeline **Cumhurbaşkanınca belirlenen** oran ve miktarlardan daha düşük bir oran ve miktar üzerinden ödeyebilirler.

❖ **ZAMLAR, DAMGA VE GELİR VERGİSİ KESİNTİSİNE. TAZMİNATLAR İSE SADECE DAMGA VERGİSİ KESİNTİSİNE TABİDİR. (MADDE 152)**

En yüksek Devlet memuru, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteridir. Bu kişinin aylık göstergesi 1500, ek göstergesi ise 8.000'dir. Dolayısıyla, en yüksek Devlet memuru aylığı hesaplanırken dikkate alınacak gösterge $1.500+8.000 = 9.500$ 'dür. Bu gösterge rakamı aylık katsayısı ile çarpılarak en yüksek devlet memuru aylığına ulaşılır.

Tazminat Hesabı: 9500 x Aylık Katsayısı x Cumhurbaşkanınca Belirlenen Özel Hizmet Tazminatı Puanı

Katsayı

Aylık gösterge tablosunda yer alan rakamlar ile ek gösterge ve kıdem aylığı gösterge rakamlarının aylık tutarlarına çevrilmesinde uygulanacak aylık katsayısı ile memuriyet taban aylığı göstergesine uygulanacak taban aylık katsayısı üçer veya altışar aylık dönemler itibariyle uygulanmak üzere **Genel Bütçe Kanunu ile** tespit olunur. Ancak mali yılın ikinci yarısında, memleketin ekonomik gelişmesi genel geçim şartları ve Devletin mali imkanları gözönünde bulundurulmak suretiyle **Cumhurbaşkanı bu katsayıları ikinci yarının tamamı veya üçer aylık dönemleri itibariyle uygulanmak üzere değiştirmeye yetkilidir.**

Katsayılardaki değişiklik aylıklarda artış veya eksiliş sayılmaz. (Madde 154)

Taban Aylığı: 1.000 gösterge rakamının taban aylığı katsayısı ile çarpımı sonucunda bulunacak tutardır.

Taban Aylık: 1.000 x Taban Aylık Katsayısı

Taban aylığından, damga vergisi ve gelir vergisi kesilir.

Tüm memurlara aynı tutardan ödenir.

Kıdem Aylığı: Hizmet yılı sayısı ile 20 rakamının çarpımı sonucu elde edilen rakamın (500 gösterge rakamını geçemez) aylık katsayısı ile çarpımı sonucunda bulunacak tutardır.

Kıdem Aylığı: 20 puan (500 puanı geçemez) x Aylık Katsayısı

Damga vergisi ve gelir vergisi kesilir.

Memurlara Ödenecek Aylık Tutarları

Bu kanunun 36 ncı maddesinde yer alan sınıflara ait gösterge tablosundaki rakamların, genel bütçe kanununda o yıl için tespit edilen katsayı ile çarpılması sonunda bulunacak miktar, sınıfların derece ve kademele-
rindeki memurların aylık tutarlarını gösterir. (Madde 155)

Yurt Dışında Aylıklar

Kurumların yurt dışı kuruluşlarına dahil kadrolarında görev alan Devlet memurlarının aylıkları, 155'inci maddeye göre tespit edilen brüt aylık tutarın, Cumhurbaşkanı tarafından tespit edilecek emsal ile çarpılmasından hasıl olacak miktar üzerinden ödenir. Asıl aylığın ödeme miktarı ile emsali tutarı arasındaki fark, **her türlü vergiden müstesnadır.** (Madde 156)

Dış Memleketler Aylık Katsayısı:

156 ncı maddede yazılı katsayılar her yabancı memleketin ekonomik durumu, para ve geçim şartları ile memurun temsil görevi ve aile yükümlülüğü gözönünde tutulmak suretiyle saptanır ve aynı usul uyarınca değiştirilir. (Madde 157)

Adayların Aylıkları

Herhangi bir sınıfta aday olarak göreve başlayanlar bu Kanunun 54 üncü maddesindeki esaslara göre, girecekleri derecenin hak edecekleri kademe aylığını alırlar.

• Aday memurlara, **asaletleri tasdik edilinceye kadar kademe ilerlemesi uygulanmaz.** (Madde 158)

Asaleti Onaylanan Memurların Kademe İlerlemeleri

Adaylık süresi sonunda bu Kanun hükümlerine göre asıl memurluğa atananların adaylıkta geçirdikleri süreler, kademe ilerlemelerinde ve derece yükselmelerinde değerlendirilir. (Madde 159)

Kademe İlerlemesinde Verilecek Aylık

Kademe ilerlemesinde memur bir ileri kademeye ait göstergeye tekabül eden aylığı alır. (Madde 160)

Derece Değişikliğinde Verilecek Aylık

Derece yükselmesi veya daha aşağı bir dereceye atama halinde

• A) Bulunduğu dereceden yukarı derecelere atanan memur;

- 68 nci maddenin (B) bendi hükümleri saklı kalmak kaydıyla, yeni girdiği derecenin ilk kademe göstergesine,
- Yeni girdiği derecenin ilk kademe göstergesi evvelce iktisap ettiği göstergeden düşük ise, iktisap ettiği göstergeye eşit olan kademenin göstergesine,

Tekabül eden aylığı alır.

Alt derecede eşit göstergeli kademede geçirilen süre dikkate alınır.

• B) Kazanılmış hak aylık derecelerinden daha aşağı bir dereceye atanan memur, kazanılmış hak aylık dereceleri saklı kalmak kaydıyla,

- Atandığı derecede eski derecesinde almakta olduğu kademe göstergesine,
- Atandığı derecede eşit gösterge yok ise, eski göstergesine en yakın kademenin göstergesine,

Tekabül eden aylığı alır. (Madde 161)

İstisnai Memurluklardan Ayrılanların Durumu

• İstisnai memuriyetlere:

- Bu Kanuna tabi kurumlardan atanmış olanlar, ayrıldıkları sınıfa dönmek istedikleri takdirde, istisnai memuriyetlerde geçirmiş oldukları süre, bu Kanunda derece terfii için belirtilen esaslara göre girebilecekleri yeni derecenin tayininde normal derece terfii sürelerine karşılık sayılır. Bu gibilerin, derece terfii süresine karşılık sayılan süreden geri kalan kısmı kademe terfiinde dikkate alınır. Bu gibiler, aynı şartlardan faydalanarak, 71 inci madde hükümlerine uyulmak kaydıyla, başka bir sınıfa da girebilirler.
- Bu Kanuna tabi olmayan kurumlardan atananlar, bu Kanuna tabi kurumlarda bir göreve atanmayı istedikleri takdirde, istisnai memuriyette geçirilen süre (a) fıkrasındaki esaslara göre ve girilecek derecenin sınav veya seçmesini başarmak kaydıyla, derece ve kademe ilerlemesine sayılır. Bu gibiler için adaylık hükümleri uygulanmaz. (Madde 163).

Aylığın Ödeme Zamanı Ve Esasları

• Memurlara aylıkları **her ayın başında peşin** ödenir. Emekliye ayrılma ve ölüm hallerinde o aya ait peşin ödenen aylık, **geri alınmaz.**

Sözleşmeli personelin ücretleri **sözleşme şartlarına göre**; geçici personelin gündelikleri gün hesabıyla **hafta veya ay sonlarında** ödenir.

Aylıkların;

- ✓ 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu,
- ✓ 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu,
- ✓ 3466 sayılı Uzman Jandarma Kanunu,
- ✓ 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu
- ✓ 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu

hükümlerine göre almakta bulunan Devlet memurları ve diğer kamu görevlileri (sözleşmeli statüdeki personel dahil) ile kamu ve özel kesimde iş kanunlarına göre istihdam edilen işçilere çeşitli adlar altında yapılan nakdi ve aynı nitelikteki tüm ödemelerin hesaplanma kolaylığını ve basitliğini sağlamak amacıyla, bordro düzenlemesine, tahakkuk ve ödeme işlem ve sürelerine ilişkin esas ve usulleri tesbit etmeye, aydan daha kısa ya da daha uzun sürelerde yapılan ödemelerin aylık dönemler itibarıyla tahakkuk ettirilmesi ve ödenmesine karar vermeye **Hazine ve Maliye Bakanlığına** yetkilidir. (Madde 164)

Açıktan Atanmada Aylığa Hak Kazanma

- Bir göreve açıktan aday veya asıl memur olarak atanlar, **göreve başladıkları günden itibaren** aylığa hak kazanırlar.

Bu suretle göreve başlamada **ilk aylık, gün hesabıyla ay sonunda** ödenir. (Madde 165)

Kademe İlerlemesinde Aylığa Hak Kazanma

- Kademe ilerlemesinde Devlet Memuru, bu ilerlemeye müstehak olduğu tarihi **takip eden ay başından itibaren** aynı derecenin bir ileri kademesine ait aylığa hak kazanır. (Madde 166)

Derece Değişikliğinde Aylığa Hak Kazanma

- Derece yükselmesinde veya daha aşağı derecelere atamada memur, yükseldiği veya atandığı derecenin **görevine başladığı tarihi takip eden ay başından itibaren** bu derecenin 161'inci maddeye göre kazandığı kademe aylığını alır.

Ancak, yürütülmekte olan görevin niteliğinde bir değişim olmaması halinde derece yükselmesine ilişkin

onayın geçerlilik tarihini takip eden ay başından itibaren bu derecenin 161'inci maddeye göre kazandığı kademe aylığını alır. (Madde 167)

Görev Yeri Değiştirilen Memurların Aylıkları

- ✓ *Buldukları yerden başka yerlerdeki görevlere nakledilen*
- ✓ *62'nci maddede belirtilen süre içinde yeni görevlerinde işe başlayan memurlarla*
- ✓ *Yer değiştirme suretiyle başka kurumlara atanan memurların aylıkları*

işe başladıkları tarihi takip eden aybaşından itibaren yeni görev yerinde ödenir.

Eski görev yerinde alınan aylıklar için kurumlar arasında herhangi bir hesaplaşma yapılmaz. (Madde 169)

İzin Veya Geçici Görevde İken Görev Yeri Değiştirilen Memurların Aylıkları

Kanuni izinlerin kullanılması sırasında veya geçici bir görevde iken asıl görev yeri değiştirilen memurların aylıkları, izin veya geçici görevin sona ermesine kadar **eski görev yerlerinde kadro tasarrufundan ödenir.** (Madde 170)

Sayman ve Sayman Mutemetlerinin Devir Süreleri ve Aylıkları

- Hesaplarını, görevi devralanlara devir zorunluluğu bulunan saymanların **devir süresi yedi gündür.** Devir teslim süresinin aylık ödeme zamanına rastlaması halinde bu aya ait aylıkları **eski görev yerinde, kadro tasarrufundan** ödenir. (Madde 171)

Sayman mutemetleri için devir süresi **iki gündür.**

Görev Yeri Değiştirilenlerden Eski Görevlerine Devamları Tebliğ Edilenlerin Aylıkları

Görev yerleri değiştirilen memurlardan görevlerine devamları kurumlarınca yazılı olarak tebliğ edilenlerin aylıkları **eski görev yerlerinde kadro tasarrufundan** ödenir. (Madde 172)

Vekalet Görevinin Fiilen Yapılması Şartı

Vekalet aylıklarının ödenebilmesi için görevin fiilen yapılması şarttır. (Madde 174)

Vekalet, İkinci Görev Aylık ve Ücretleri ile Diğer Ödemeler

Bir göreve vekaleten atanan memurlara vekalet edilen görevin kadro derecesinin birinci kademesinin **üçte biri**, **açıktan atanana** ise (Köy ve kasaba imamlığı kadrolarına atanana 146 ncı maddede yazılı asgari ücret aylık tutarından aşağı olmamak üzere) **üçte ikisi** verilir. **Buldukları yerden başka bir yerdeki bir göreve vekalet suretiyle atanana, *Harcırah Kanununun geçici görevle başka yere gönderilenlere ilişkin hükümleri* uygulanır.**

❖ **Kurum içinden veya diğer kurumlardan vekalet edenlere vekalet aylığı ödenebilmesi için, vekilin asilde aranan şartları taşıması zorunludur.**

❖ 88 inci maddeye göre ikinci görev verilen memurlara, bu görevleri karşılığında aylık ödenebilmesi için boş bir kadroya ait görevin ikinci görev olarak yürütülmesi gerekir. Bu şekilde görevlendirilenlere, **görevlendirildikleri kadro derecesinin ilk kademe aylığının üçte ikisi** ödenir.

- ✓ Sağlık grup başkanlığı,
- ✓ Baştabip
- ✓ Baştabip yardımcılığı

hizmetlerinin ikinci görev olarak yürütülmesi halinde kadro şartı aranmaz ve bu hizmetleri yürütenlere **almakta oldukları aylığın üçte ikisi** ikinci görev aylığı olarak ödenir.

❖ Açıktan vekil olarak atanana bu Kanunla memurlara tanınan sosyal haklardan da yararlanırlar ve bunlara ödenecek vekalet aylığının hesabına memuriyet taban aylığı da dahil edilir. (Madde 175)

Ders ve Konferans Ücretleri

- ❖ Bu Kanunun 89 uncu maddesine göre;
- ✓ Kendilerine ders görevi verilene, ders saati başına gündüz öğretimi için **140**,
  - ✓ Örgün ve yaygın eğitim kurumlarında yarıyıl ve yaz tatillerinde, cumartesi ve pazar günleri ile saat 18.00'den sonra başlayan öğretim faaliyetleri için **150**,

gösterge rakamının bu Kanuna göre belirlenen aylık katsayısı ile çarpımından oluşan miktar üzerinden ek ders ücreti ödenir.

❖ Bu ücretler,

- ✓ Özel eğitime muhtaç öğrencilerin eğitim ve öğretim gördüğü kurumlarda görevli öğretmen ve yöneticiler ile bu öğrencilere yönelik olarak açılan özel sınıf öğretmenlerine ve cezaevlerinde görevli öğretmenlere **%25**,
- ✓ Millî Eğitim Bakanlığı Örgün ve Yaygın Eğitimi Destekleme ve Yetiştirme Kursları Yönergesi kapsamında görev alan yönetici ve öğretmenlere **%100**,

fazlasıyla ödenir.

Bu madde kapsamında ücretle ders vermek üzere yükseköğretim kurumlarından görevlendirilen öğretim elemanlarına 2914 sayılı Kanun hükümlerine göre ek ders ücreti ödenir.

Konferans ücreti her yıl bütçe kanunlarında gösterilir. (Madde 176)

Yolluk Giderleri Ve Gündelikleri

Bu Kanun hükümlerine tabi Devlet memurlarından bir görevin ifası için sürekli veya geçici olarak görev yerinden ayrılanların yol giderleri ve gündelikleri, yolluklar hakkındaki özel kanun hükümlerine göre ödenir. (Madde 177)

Sözleşmeli olarak çalıştırılanların yol masrafları ile gündelikleri sözleşmelerindeki şartlara göre ödenir.

Fazla Çalışma Ücreti

- ❖ **A) 99 ve 100 üncü maddeler hükümleri uyarınca tespit olunan günlük çalışma saatleri dışında;**
- a) Salgın hastalık ve tabii afetler gibi olağanüstü hallerin olması (Bu hallerin devamı süresince),
  - b) Fabrika, atelye, şantiye, işletme gibi yerlerde İş Kanununa tabi olarak işçi çalıştıran kurumlarca hizmetin gereği olarak işçi ile birlikte çalışma saatleri ve günü dışında çalışmanın zorunlu bulunması,

hallerine münhasır olmak üzere, yapılan fazla çalışmalar ücretle karşılanır.

Yukarıda sayılan hallerde yaptırılacak fazla çalışmanın süresi ve saat başına ödenecek ücret **Cumhurbaşkanı kararı** ile belirlenir.

- ❖ B) Kurumlar gerektiği takdirde personelini günlük çalışma saatleri dışında fazla çalışma ücreti vermeksizin çalıştırabilirler. Bu durumda personele yaptırılacak **fazla çalışmanın her sekiz saati için bir gün hesabı** ile izin verilir. Ancak, bu suretle verilecek iznin **en çok on günlük kısmı** yıllık izinle birleştirilerek yılı içinde kullanılabilir.
- ❖ Fazla çalışmanın uygulama esas ve usulleri **Devlet Personel Başkanlığı ile Hazine ve Maliye Bakanlığınca** müştereken belirlenir.
- ❖ Millî İstihbarat Teşkilatı mensuplarına ödenecek fazla çalışma ücretleri ve diğer hususlar **Cumhurbaşkanı tarafından onaylanacak** bir talimatla tesbit edilir. (Madde 178)

Temsil Giderleri ve Yönetmeliği

Hangi kurumlarda hangi sınıf ve kadrolardaki Devlet memurlarının görevler icabı temsili mahiyette masraf yapabilecekleri ve bu masrafların sarfı ile ilgili usul ve şartlar ve bunların sarf alanları ilgili kurumların görüşleri alınarak **Hazine ve Maliye Bakanlığı** tarafından hazırlanacak bir yönetmelikle belirlenir. (Madde 179)

Sürekli Görevle Yurt Dışında Bulunan Memurların Aylıkları

- ✓ Sürekli görevle yurt dışına atanan memurların aylıkları görevlerine başladıkları tarihten itibaren;
- ✓ Sürekli görevle yurt dışına gönderilen veya kurumların yurt dışı kuruluşlarına dahil kadrolarında görev alan memurlardan görevlerine başladıktan sonra
- ✓ Yurt içinde veya yurt dışında başka bir göreve atanmaların aylıkları ise atanma emrinin tebliği tarihini izleyen onbeşinci gün sonuna kadar

156'ncı maddedeki esaslara göre ödenir

- ❖ Yurt dışında bulunanlardan yerlerine atanmaların gelişine kadar bekleme emri alanların aylıkları, atama emirlerinin tebliği tarihinden itibaren, **iki ayı geçmemek üzere** aynı maddeye göre ödenir.
- ❖ Sürekli görevle yurt dışına atanan memurlara, yıllık izin ile 181 inci maddede belirtilen hal dışında, yurt içinde geçirilen süreler için yurt dışı aylığı ödenmez. Ancak, yurt dışı görev süresince **toplam dört ayı geçmemek üzere**, yurt içinde yataklı tedavi kurumlarında yatarak görülen tedavi süresince 156 ncı

maddeye göre belirlenen emsal katsayısının **1/3'ü esas alınarak** yurt dışı aylığı ödenir. (Madde 180)

Yurt Dışındaki Memurlardan Geçici Görevle Merkeze Çağrılanların Aylıkları

Sürekli görevle yurt dışına gönderilen Devlet memurları, geçici görevle en çok bir ay süre ile merkeze çağrılabilir. Bu süre içinde aylığı katsayıyla ödenir. (Madde 181)

Yurt Dışında Görevli Memurlardan Farklı Katsayılı Memlekete Atananların Aylıkları

Yukardaki maddelerde gösterilen memurların, aylıklarına uygulanmakta bulunan ödeme katsayılarından farklı ödeme katsayısı uygulanan bir başka memlekete naklen atanmalarında 180 inci madde hükmü uygulanır. (Madde 182)

Hazarda Eğitim Ve Manevra İçin Silah Altına Alınanların Aylıklarının Ödenmesi

- ❖ Hazarda muvazaflık hizmeti dışında eğitim ve manevra maksadıyla silah altına alınan Devlet memurlarının aylıkları **kendi kurumlarınca tam olarak** ödenir. (Madde 183)

Devlet memurlarından rütbeli olanların rütbe aylığı tutarı, bağlı buldukları kurumdan aldıkları aylık tutarından fazla olanlara, aradaki fark askeri kurumlarına katılmaları veya yeni rütbeyi kazandıkları tarihten itibaren silah altında buldukları sürece **Millî Savunma Bakanlığı** tarafından ödenir.

Seferde Muvazaflık Hizmeti Dışında Silah Altına Alınan Memurların Aylıklarının Ödenmesi

Seferde muvazaflık hizmeti dışında, silah altına alınan Devlet memurlarına rütbeli olsun olmasın silah altında buldukları sürece aylıkları aşağıdaki hükümlere göre ödenir. (Madde 184)

- ❖ A) Yedek subay, yedek askeri memur ve yedek ast-subay olanların rütbelerine ait aylıkları **Millî Savunma Bakanlığınca** ödenir.

Bunların aylıkları bağlı buldukları kurumdan aldıkları aylık tutarından eksikse aradaki fark kurumlarınca ödenir

- ❖ B) (A) bendi dışında kalan ve rütbesiz memurların aylıklarının tamamı **kurumlarınca** ödenir.

Bunların kuruluş ve işletme esas ve usulleri **Devlet Personel Başkanlığı ile Hazine ve Maliye Bakanlığınca** birlikte hazırlanacak genel yönetmelikle belirlenir. (Madde 191)

Devlet Memurları İçin Konut Kredisi

Devlet Memurlarından T. C. Emekli Sandığına tabi hizmeti **10 yıl ve daha fazla olanlara**, istekleri üzerine Toplu Konut Fonundan özel şartlarla ve öncelikle konut kredisi verilebilir.

Bu krediden faydalanma şartları ile kredi borcunun memurlardan tahsili ve her yıl ödenecek toplam kredi tutarı gibi diğer hususlar Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı İdaresi Başkanlığınca hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir. (Madde 192)

Devlet Memurları İçin Konut

Devlet memurlarının lüzum ve zaruret görülen yerlerle kiralık konut ihtiyaçları, **Cumhurbaşkanınca onanacak programlar gereğince**, genel ve özel bütçelere her yıl konulacak ödeneklerle tesis edilecek fondan karşılanır. Bu madde hükmü özel kanunlarla düzenlenir. (Madde 193)

Öğrenim Bursları Ve Yurtları

Mahrumiyet yerlerinde çalışan Devlet memurları görev yerlerinde çocuğunun girmesi gereken orta dereceli okul bulunmadığı takdirde, bu dereceli okullarda okuma hakkını kazanmış bulunan çocuklarını yatılı okullarda okutmak isterlerse, pansiyon ücret indiriminden faydalanırlar.

Bu indirim her yıl bütçe kanunu ile tesbit olunan pansiyon ücretlerinden en azının **çocukların her biri için % 50 si oranındadır**. İndirim sonucunda meydana çıkan fark Devlet bütçesinden ödenir.

Ancak, memurlar çocuklarını daha yüksek ücretli okul pansiyonlarından veya Millî Eğitim Bakanlığının denetimi altında faaliyette bulunan özel pansiyonlardan faydalandırmak isterlerse aradaki ücret farkı kendileri tarafından ödenir. (Madde 199)

Sınıfta Kalan Çocuklar İçin Burs Verilemeyeceği

Pansiyonlarda ücret indiriminden faydalanan memurların çocukları sınıfta kalırlarsa aynı sınıf için ikinci sene bu haktan faydalanamazlar. (Madde 200)

Mahrumiyet Yerinden Başka Yere Atanan, Ölen, Emekliye Ayrılanların Burs Haklarının Devamı

Öğrenim yılı içinde mahrumiyet yeri ödeneğine tabi olmayan yerlerdeki bir göreve atanan veya ölen veyahut emekliye ayrılan memurların çocukları için yapılan indirim, buldukları ders yılı sonuna kadar kendi isteğiyle atananlar için de, atandıkları tarihteki taksit dönemi sonuna kadar devam eder. (Madde 201)

Aile Yardımı Ödeneği

- Evli bulunan Devlet memurlarına aile yardımı ödeneği verilir. Bu yardım,
  - ✓ Memurun her ne şekilde olursa olsun menfaat karşılığı çalışmayan eşi için **1500**,
  - ✓ Herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan aylık almayan eşi için **1500**,
  - ✓ Çocuklarından herbiri için de **250**,

gösterge rakamının (**72 nci ay dahil olmak üzere 0-6 yaş grubunda yer alan çocuklar için bir kat artırımlı**) aylık katsayısı ile çarpılması sonucu elde edilecek miktar üzerinden ödenir.

Eşlerden birine iş akdi veya toplu sözleşme gereği çocukları için yapılan aile yardımı ödeneği daha düşük ise, **yalnız aradaki fark** ödenir.

Bu fıkrada yer alan gösterge rakamlarını **3 katına kadar artırmaya Cumhurbaşkanı** yetkilidir.

Dul memurların çocukları için yukarıki fıkralar hükmü uygulanır.

Boşanma veya ayrılık vukuunda **mahkeme bu yardımın hangi tarafa ve ne oranda verileceğini** de kararında belirtir.

Devlet memurunun, **geçimini sağladığı üvey çocukları için de** bu ödenek verilir. (Madde 202)

Aile Yardımı Ödeneğinin Ödeme Usulü

1. Aile yardımı ödeneği Devlet memurlarına **her ay aylıklarıyla** birlikte ödenir.
2. Karı ve kocanın her ikisi de memur iseler bu ödenek **yalnız kocaya** verilir.
3. Aile yardımı ödenekleri **hiç bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın** ödenir ve borç için **haczedilemez**. (Madde 203)

Aile Yardımı Ödeneğine Hak Kazanma

Memur, eş için ödenen aile yardımı ödeneğine evlendiği; çocuk için ödenen yardıma da **çocuğunun doğduğu tarihi takip eden ay başından itibaren** hak kazanır. (Madde 204)

Aile Yardımı Ödeneği Hakkını Kaybetme

Memur, eş için ödenen aile yardımı ödeneği hakkını **eşinden boşanma veya eşinin ölümü, çocuk için ödenen yardım ödeneği hakkını da çocuğun ölümü veya 206 ncı maddedeki hallerin vukuunu takip eden ay başından** itibaren kaybeder. (Madde 205)

Çocuk İçin Aile Yardımı Ödeneği Verilmeyecek Haller

Aşağıdaki hallerde çocuklar için aile yardımı ödeneği verilmez:

1. Evlenen çocuklar
2. 25 yaşını dolduran çocuklar (25 yaşını bitirdiği halde evlenmemiş kız çocukları ile çalışamayacak derecede malûllükleri resmi sağlık kurulu raporuyla tespit edilenler için süresiz olarak ödeneğin verilmesine devam olunur.)
3. Kendileri hesabına ticaret yapan veya gerçek veya tüzel kişiler yanında her ne şekilde olursa olsun menfaat karşılığı çalışan çocuklar (*Öğrenim yapmakta iken tatil devresinde çalışanlar hariç*)
4. Burs alan veya Devletçe okutulan çocuklar

(Madde 206)

Ölüm Yardımı Ödeneği

⇨ Devlet memurlarından: memur olmayan eşi ile aile yardımı ödeneğine müstehak çocuğu ölenlere en yüksek Devlet memuru aylığı (ek gösterge dahil) tutarında, memurun ölümü halinde sağlığında bildiri ile gösterdiği kimseye, eğer bildiri vermemiş ise eşine ve çocuklarına, bunlar yoksa ana ve babasına, bunlar da yoksa kardeşlerine en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dahil) **iki katı tutarında**, ölüm yardımı ödeneği verilir. Ölüm yardımı ödeneği, **hiçbir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın ve ödeme emri aranmaksızın** saymanlarca derhal ödenir. Bu yardım **borç için haczedilemez**. (Madde 208)

Cenaze Giderleri

Devlet memurlarının ölümü halinde cenaze giderleri (cenazenin başka yere nakil dahil) kurumlarınca ödenir. Sürekli veya geçici görevle veyahut 78'inci maddeye göre yurt dışında bulunan Devlet memurlarından ölenlerin ve yurt dışında sürekli görevlerde bulunanların eşleri, bakmakla yükümlü oldukları ana, baba ve çocuklarının cenazelerini yurda getirmek için yapılması zorunlu olan giderler kurumlarınca karşılanır.

209 uncu madde ile bu madde hükümleri Hazine ve Maliye ve Sağlık Bakanlıklarının görüşleri alınmak suretiyle Devlet Personel Başkanlığınca hazırlanacak yönetmeliğe göre uygulanır. (Madde 210)

Giyecek Yardımı

Devlet memurlarından hangilerinin ne şekilde giyecek yardımından faydalanacakları **Hazine ve Maliye Bakanlığı** tarafından hazırlanacak bir yönetmelikle belirlenir. (Madde 211)

Yiyecek Yardımı

Devlet memurlarının hangi hallerde yiyecek yardımından ne şekilde faydalanacakları ve bu yardımın uygulanması ile ilgili esaslar **Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Devlet Personel Başkanlığı**nın birlikte hazırlıyacakları bir yönetmelik ile tesbit olunur. (Madde 212)

KISIM VII

DEVLET MEMURLARININ YETİŞTİRİLMESİ

Kurumların Memurlarını Hizmet İçinde Yetiştirme Esasları

Devlet memurlarının yetişmelerini sağlamak, verimliliğini artırmak ve daha ileriki görevlere hazırlamak amacıyla uygulanacak hizmet içi eğitim, Devlet Personel Başkanlığı tarafından ilgili kurumlarla birlikte hazırlanacak yönetmelikler dahilinde yürütülür. (Madde 214)

Eğitim Birimleri

Her kurumda, yetiştirme faaliyetlerini düzenlemek, yürütmek ve değerlendirmekle görevli bir "Eğitim birimi" kurulur. Birden çok birim kurulan kurumlarda bunlardan biri "Merkez Eğitim Birimi" adını alır. (Madde 215)

Eğitim Merkezleri

Kurumlar kendi eğitim ihtiyaçlarını karşılamak üzere eğitim merkezleri açabilirler. Kurumlararası eğitim ihtiyaçlarını karşılamak üzere, **Cumhurbaşkanı kararıyla**, kurumlararası eğitim merkezleri de açılabilir. (Madde 216)

Devlet Memurları Eğitimi Genel Planı

Devlet memurları eğitimi genel planı, **Cumhurbaşkanı kararıyla** yürürlüğe konulur. (Madde 217)

Yurt Dışında Yetiştirme

Devlet memurları, yabancı memleketlerin hizmetle ilgili kurumlarında veya yetiştirme - eğitim merkezlerinde de yetiştirilebilirler.

Bunlardan sınıflarının kapsadığı hizmetlerin niteliği bakımından, aynı zamanda belirli bir dalda öğrenim ve ihtisas yapması gerektiği kurumları ve Devlet Personel Başkanlığınca kararlaştırılmış olanlara öğrenim veya ihtisas yapma müsaadesi verilebilir. (Madde 218)

Rapor Verme

❖ Kurumlar yıllık eğitim programlarına göre yapmakta oldukları eğitim çalışmalarının sonuçlarını her altı aylık dönemin bitiminden **en geç bir ay sonra Devlet Personel Başkanlığına** bir raporla bildirmek zorundadırlar. (Madde 219)

Koordinasyon ve Denetleme

Devlet Personel Başkanlığı kurumları yurt içi ve yurt dışı eğitim programlarının hazırlanmasında ve uygulanmasında yol göstermek, yetiştirme faaliyetlerini koordine etmek ve denetlemekle görevlidir. (Madde 220)

Devlet Memurluğuna Eleman Yetiştirilmesi

Kurumlar belirli sınıflardaki memurluklara eleman yetiştirmek amacıyla;

1. Kendi bünyeleri içerisinde mesleki öğretim ve eğitim yapabilirler.
2. Yurt içindeki öğrenim kurumlarında öğrenci okutabilir ve ihtisas yaptırabilirler.
3. Dış memleketlerde öğrenci okutabilir ve ihtisas yaptırabilirler.

(Madde 221)

Seçme Usulü

Kurumlarca yurt içinde veya yurt dışında okutulacak öğrenciler yarışma sınavı ile seçilirler. (Madde 222)

Öğrenci Okutma Şartlarını Düzenleyen Yönetmelikler

❖ Hangi kurumların ve sınıfların eleman ihtiyaçlarını karşılamak üzere okul ve kurslar açabileceği, yurt içinde veya dışında hangi öğrenim dallarında öğrenci okutabileceği, okutulacak öğrencilerin ayrılma ve seçilme usulleri, çalışmalarının izlenip denetlenmesi, çıkarılma veya geri çağırılma usulleri, ilgili kurumların ve Devlet Planlama Teşkilatının görüşleri alınmak suretiyle, **Milli Eğitim ve Hazine ve Maliye Bakanlıklarıyla Devlet Personel Başkanlığının birlikte hazırlayacakları yönetmeliklerde** belirtilir.

Öğrenimi sırasında Devlet hesabına okuma hakkını kaybeden veya öğrenim kurumunu terk edenler için **kurumlarınca yapılmış masraflar kendilerinden faizi ile birlikte** tahsil olunur. Özel kanun ve yüklenme senedi hükümleri saklıdır. (Madde 223)

Mecburi Hizmet

❖ Cumhurbaşkanınca belirtilen her derecedeki öğretim kurumları ve öğretim dalları dışında kalan kurum ve dallarda Devlet tarafından okutulanlardan,

- a) Yurtdışında Devlet hesabına okutulan öğrenciler (Tatiller dahil) öğrenim süreleri kadar,
- b) Yurtdışındaki öğretim kurumlarında Devlet hesabına öğrenimlerini bitiren öğrenciler (Tatiller dahil) öğrenim sürelerinin iki katı kadar,

Mecburi hizmetle yükümlüdürler.

- Yetiştirilmek, eğitilmek, bilgilerini artırmak veya staj yapmak üzere **3 ay ve daha fazla süre** ile dış memleketlere gönderilen memurlara gönderilme şekillerine bakılmaksızın **yurtdışında kaldıkları sürenin iki katı kadar** mecburi hizmet yüklenir. (Madde 224)

Mecburi Hizmetle İlgili Yükümlülükler

Mecburi hizmetle yükümlü bulunanlar yetiştirme, eğitim veya staj sürelerinin bitiminden itibaren en çok **iki ay içinde** kurumlarına başvurmak zorundadırlar.

- Bunlardan;
  - a) *Başvurma tarihinden itibaren en geç 3 ay içinde bir göreve atanmayanların mecburi hizmet yükümlülükleri kalkar. Mecburi hizmetin (d) fıkrasına göre krediye dönüştürülmesi istendiği takdirde bu süre istemin karara bağlandığı tarihten başlar. Bu durumun oluşuna kendi kusuru ile sebep olan memurlar bundan doğan zararı tazminle yükümlüdürler.*
  - b) *Başvurmayanlar veya atanma için gerekli belgelerini tamamlamayanlar yol giderleri de dahil olmak üzere, kendilerine kurumlarınca yapılmış bulunan bütün giderleri yüzde elli fazlasıyla ödemek zorundadırlar.*
  - c) *Atanıp da yükümlü buldukları mecburi hizmeti bitmeden ayrılmış veya bir ceza sebebiyle memurluktan çıkarılmış olanlar mecburi hizmetlerinin eksik kalan kısmı ile orantılı tutarı yüzde elli fazlasıyla ödemek zorundadırlar.*
  - d) *Hizmetlerine lüzum olmadığına Cumhurbaşkanınca karar verilenlerin mecburi hizmet yükümlülükleri krediye dönüştürülebilir.*
  - e) *İlk ve orta dereceli okullar ile, kurslarda Milli Eğitim Bakanlığı tarafından okutulan parasız yatılı öğrencilerin mecburi hizmetlerine, bu kanuna tabi kurum ve kuruluşlarda ihtiyaç olmaması halinde Milli Eğitim Bakanlığı bunların mecburi hizmet yükümlülüğünü kaldırmaya yetkilidir. Bu*

fıkraya göre kurumların, ihtiyacı olup olmadığı bir aylık süre verilmek ve Resmî Gazete’de ilan edilmek suretiyle tespit olunur.

Askerlikte geçen süre mecburi hizmetten sayılmaz.

Mecburi hizmetini yapmakta iken **yasama organına seçilenlerin yükümlülükleri** seçtikleri sürece er-telenir. (Madde 225)

